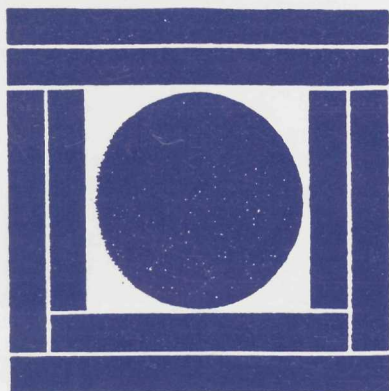

Muusikaleht

Nr. 3
Märts
1997
Hind 7.-

Suursündmus Eesti ajaloos ...

association internationale du théâtre amateur

a i t a

international amateur theatre association

i a t a

Juhtugu 1997. aastal veel mis tahes, aga vaevalt saab tulla Eestimaa jaoks midagi tähtsamat, kui oli Rahvusvahelise Amatöörteatrite Assotsiatsiooni (IATA - AITA) juhatuse veebruarikuine otsus tuua oma peakorter üle Tallinna, mis küll vajab veel assotsiatsiooni augustikuus Monacos toimuva kongressi kinnitust. Nii hakkab siis Eestis paiknema esimese ülemaailmse organisatsiooni keskus. Ja millise veel! Sellise, millel on kogu inimkonna jaoks ülimalt suur tähtsus. Sest inimkond muutuks ju palju vaesemaks, kui rahvad oleksid vaid kultuuritarbijad, aga mitte ise ka selle tegijad. Näitlemine on aga üks peamine kultuuritegemise vorm, millel juba Muinas-Kreekas olid oma muusadeks nimetatud jumalannadki olemas.

Niisugune otsus on suur tunnustus eesti rahva vitaalsusele ning kultuurilise isetegemise vajadustele ja oskustele. Mis sellest, et oma osa etendasid ka puhtmajanduslikud kaalutlused: Eestis tuleb peakorteri ülalpidamine odavam kui majanduslikult arenenumates riikides. See ju vaid näitab, et viimastes on midagi korrast ära, kui selline ülitähtis organisatsioon vaevleb majandusraskustes. Ja meie maalt, üleminekuajajärgu hädade küüsis olevast riigist, püüab AITA aidata kaasa asja parandamisele. See on ju tore!

IATA selline otsus pööras ka Muusikalehe tähelepanu senisest enam ühele taidluse liigile - muusikalistele harrastusteatriitele. Eesti Harrastusteatrite Liidust soovitati meil ära oodata peatsete ülevaatuste tulemused, kuid kutsuti 22. veebruaril juttu ajama osalejatega kooliteatrite

näitejuhtide seminarist Tallinnas, et saada mingit ülevaadet, kui palju sedalaadi teatritegemisse on kaasatud muusikat. Kuigi kohal polnud selle valdkonna lipukandjaid (Viimsi, Haapsalu jt.), koorus tunniajalisest jutuaamisest välja üht - teist huvitavat.

Veel numbris

Intervjuu Mihkel Keremi
juhendajalt Mati
Kuulbergilt

Valter Ojakääru
meenutusi Boris Kõrverist

Uolevi Lassander aasta
alguse muusikasündmustest
Soomes

RAM tõusuteel

Miina Härma päevad ja
teised taidlejate
ettevõtmised

Algasid muusikakoolide
õpilaste üleestilised
konkursid

Emadepäeva laulu noot
Täiendõpe EMA-s

Mitmed juubelid ja sünniaastapäevad

Kas naised pääsevad
Viini Filharmoonikute
orkestrisse?

Järgmisest numbrist
hakkavad ilmuma Heljo
Sepa mälestused Heino
Ellerist

...peaks meid millekski ka kohustama.

Selgus, et muinasjutte, kus vaheldub kõne ja laul ning kasutatakse ka instrumentaalmuusikat, lavastatakse kõige enam just väikestes maakoolides. **Leie** põhikoolis Viljandimaal Võrtsjärve ääres, mis alustas tegevust alles mullu sügisel, tõi näiteringi juht **Hille Vassman** koos muusikaõpetajaga lavale "Lumekuninganna", aeroobikaringi juhendaja seadis ka tantsud. Seda kavatsetakse näidata ka naaberkoolide õpilastele ning seejärel minna ülevaatusele.

Analoogiline on lugu ka **Lüllemäe koolis** Valgamaal, kus niisuguseid etendusi on tehtud **Laida Automonovi** juhtimisel juba rohkem. Samuti ka Kullamaa keskkoolis Läänemaal (näiteringi juhendaja **Raili Leesalu**). Kasutatakse tuntu, juba varem nendele muinasjuttudele kirjutatud muusikat, üht - teist kirjutab ka muusikaõpetaja ise juurde.

Emmaste koolis Hiiumaal tõi **Sende Lipu** 1995. a. lavale "Pipi Pikksuka" Ülo Vinteri muusikali baasil Estonia Teatris, loomulikult seda oma tingimisi ja laste võimeid arvestades tunduvalt ümber töötades. Tulemus leidis tunnustust, edaspidi pole aga midagi sellist ette võetud. Selle etenduse "staarid" mängivad nüüd hästi sõnalavastustes, kuid igatsevad ka oma lauljavõimeid proovida.

Miks just nii? Seepärast, et pole sobivat repertuaari koolide näiteringidele. Lasteteatrite istuvad muinasjutud, kuid nende ettekandmiseks annavad laulud ja üldse muusika meeleolu, värvi juurde. Ja nii on kujunenudki sellised iseendi poolt dramatiseeritud ja muusikaga läbipõimitud muinasjutud põhilisteks koolide muusikaalase teatritegemise vormideks.

Nii on ka **Loogna Gümnaasiumis** Tallinnas Lasnamäel, kuid sealne näiteringi juhendaja **Enn Kõva** seab enda ette ka mõnevõrra teistsuguseid ülesandeid: mitmekesistada tänapäevasest levimuusikast igal pool ümbritsetud lastes muusikalist silmaringi ja maitset. Neis etendustes kasutatakse heakõlalist, harmoonilist muusikat. Ka püüab E.Kõva vältida makimuusikat, saatets ja vahepaladeks mängida ikka "naturaalseid" pille - klaverit, flööti jne.

Harrastusteatrite Liidus kooliteatritega tegelev **Maret Oomer** leiab, et loomulikke

helisid oleks soovivat kasutada ka üksteisele järgnevate piltide eraldamiseks, kui puudub võimalus seda teha mingil muul teel - dekoratsioonide vahetusega jne.

Laagna Gümnaasiumi ja Kullamaa keskkooli näiteringide juhid räägivad ka sellest, et õpilased, eriti vanemate klasside omad, löövad muusika valikul aktiivselt ja innustunult kaasa. Kullamaal toovad sellised õpilased ise kooli kaasa erinevat muusikat, pakuvad selle välja muusikaetendustel kasutamiseks.

Maret Oomer teab, et kõigis eesti koolides näiteringid tegutsevad, kus paremini, kus viletsamini, muusikalisi etendusi on aga vähe. Miks? Maret Oomeri arvates on repertuaaripuuduse kõrval üheks peamiseks põhjuseks asjaolu, et emakeeleõpetajate kohustuste hulka kuulub näiteringi juhendamine (seda tavaliselt erialase ettevalmistuseta), muusikaõpetajatel tuleb küll esinemiseks ette valmistada koore, ansambleid, soliste, näitemängualaseid kohustusi neil pole. Kuigi kõik räägivad, et muusikaõpetajad kunagi ei keeldu, kui nende poole abi saamiseks pöörduakse, avaldab selline kohustuste erinevus siiski oma mõju. Paljud näiteringide juhid ei tule selle pealegi, et hakata kasutama muusikat ja selleks paluda abi muusikaõpetajatelt. Muusikaõpetajad omakorda, kellel käed niigi tööd täis, ise ennast pakkuma ei lähe. Pealegi pole neil selle vastu majanduslikku huvi, lisatasu on ette nähtud vaid näiteringi juhtidele. Samuti on väikestes maakoolides nüüd muusikatunde niivõrd vähe, et hea muusikalise ettevalmistusega inimese seal lihtsalt ei tööta, mis ka takistab tõsisemate ülesannete seadmist.

Maret Oomer märgib, et muusikalide lavastamine on ikkagi võimalik ainult muusikakoolide baasil. Kuid sealgi tehakse seda tihtipeale vaid siis, kui kohalikul emakeeleõpetajal ja muusikaõpetajal on hea klapp. Näiteks tõi ta Tabasalu Harjumaal, kus perekond Vaidlad lavastasid mitu muusikali. Siis aga lahkus pereisa muusikakoolist tööle Estonia Teatrisse ja enam pole muusikalavastustest nii palju kuulda olnud.

Erinevalt maakoolide õpetajatest kurtis Enn Kõva selle üle, et Lasnamäe lapsed ei taha

näitemängudes laulda. Maret Oomer arvas, et teismeliste puhul võib olla põhjuseks nende ülihell enesetunne: ei taheta teha seda, millega hästitoimetulemises ei olda kindel. Ja linnas, kus last ümbritseb palju esmaklassilist muusikat, on eneskriitilisust rohkem. Laps tuleb näiteringi, kuna arwab end toime tulevat näitlemisega, kuid mitte laulmisega. Ning ega muusikaõpetajad armasta või ka oska eriti tegemist teha nende lastega, kes viisipidamisega silma ei paista. Aga alati pole nad üldsegi ebamusikaalsed: nad tajuvad hästi, mis õige, mis vale, aga ei valitse oma hääleorganeid. Ta tõi näiteks ühe inimese oma tutvusringkonnast, kes oli mitmest koorist ja ansamblist välja praagitud, aga sattus siis targa ja kannatliku õpetaja käe alla. Nüüd ta nii laulab kui ka mängib pilli - taidlustasemel muidugi - ja on ka veel muusikaürituste organiseerija.

Kui jutt oli repertuaarinappusest, tegin ettepaneku pöörduda heliloojate poole. See vastukaja ei leidnud, vastati: "Me oleme veel nii madalal tasemel, et meil pole see mõttesegi tulnud." Jään siiski oma mõtte juurde, pealegi kui on teada, et lastemuusikale, mida tugevama tasemega koolides on juba mängitudki, on olemas. Näiteks Ülo Vinteri veel ühte Tootsi - lugu Saaremaa Ühisgümnaasiumis. Tegemist on rohkem kommunikatsioonihäiretega, nagu märgiti juba rääkides koostööst muusikaõpetajatega, eriti muusikakoolide omadega. Aga ka heliloojate omapoolne initsiatiiv oleks teretulnud, seda enam et Eesti professionaalsed muusikateatrid praegu ei paista huvi tundvat algupärase lugude vastu.

Muidugi pole lasteteatrite kirjutamine tasuv ning seda tuleb teha lihtsalt, laste võimeid arvestades ja seega osa oma võimeid kasutamata jättes. Aga Rahvusvahelise Amatöörateatrite Assotsiatsiooni peakorteritoomine Eetisne peaks ju meid ikka kohustama selles valdkonnas olema maailma keskmisest tasemest eespool. Peaks olema mõeldav, et **EV Haridus- ja Kultuuriministerium korraldaksid üheskoos, kas või Kultuurkapitali toel, konkursi uute lastenäidandite, sh muusikalide saamiseks.**

Herbert Vainu

Operetisündmus Võrus

23. veebruaril k.a. esietendus Võru Kultuurimajas Kannel Leo Falli operett "Lõbus talupoeg", mis oli vaieldamatult kohaliku kultuurielu suursündmus. Kui me oleme tähendanud pooltühje saale teatrisaalides, siis sel õhtul publiku vähesuse üle kurta ei saanud. Maja oli viimse kohani välja müüdnud. Oli tulnud lähedalt ja kaugelt ning enamasti ikka lilledega. Olid ju tegijadki mitmest paigast Võrumaalt. Operetiga astus üles nimelt segakoor Hilaro, millel aastatepikkune seltsielu kogemus. Sel hooajal sooviti aga üllatada publikut operetiga. Kust selline idee?

Ettevõtmise vaimseks emaks, mänedzheriks, produtsendiks (või kuidas iganes teda nimetada) on Võru kultuuriringkondades hästi tuntud **Silvi Jansons**. 1996. a. suvel võttis ta osa Rahvakultuuri Arendus- ja Koolikeskuse korraldatud igasuvise näiteringijuhite suvekoolist, kus seitsme päeva jooksul töötati Ivo Eensalu käe all just eelpoolmainitud lavatükiga ja toodi see ka publiku ette. See andiski indu ja julgust ka ise proovida. Ja mitte ainult Võrus. Ka Saarema Rahvateater toob "Lõbusa talupoja" välja k.a. aprilli alguspäevil.

Võru iseärasus on aga see, et näitetrupiks hakkas koor. Eks maadlemist oli palju ja esietendusel tunda ka rambipalavikku, aga lõppresultaat oli publikule vastuvõetav ja nauditav. Mahlakust andis juurde ka see, et osa tegelasi (külainimesed) kasutasid võru keelt. Toreda töö ol teinud koorilauljad tantsima pannes liikumisjuht. Oli kostüümide kirevust, oli sobilik lavakujundus, oli operett! Täna tuli muidugi ka professionaalset lavastajat Ivo Eensalut, kes ei pidanud paljuki harrastajatele Tallinnast appi tõtata.

Etendus läks suure publikumenuga, vaheplausidega õnnestunud etteaste puhul ja sellist lillemerd lavall etenduse lõppedes pole ma ka juba kaua aega teatris näinud. Tänuõnad, õnnitlused ja aplaus ei tahtnud lõppeda.

Tasus sõita Tallinnast Võrru operetti vaatama!

Venda Peebo,

Rahvakultuuri Arendus- ja Koolikeskuse näiteringijuhite koolituse organiseerija.

Mitmekülgsed Miina Härma muusikapäevad...

...peeti 8. - 22. veebruarini Tartus, Tartumaal, Lätis ja Inglismaal.

Alustati Eesti Rahva Muuseumis (ERM) fotonäitusega ja pressikonverentsiga. 9. veebruaril, M.Härma sünnipäeval, peeti mälestusjumalateenistus Peetri kirikus. Sellele järgnes meenutuste tund Kõrvekülas, helilooja sünnikoha lähedal kivi juures, kust sõideti Raadi kalmistule asetama tema kalmule lilli. Mõlemas kohas musitseerisid Kõrveküla põhikooli õpilased ja Väägvere pasunakoor. Heliloojat meenutati muusikahommikuga ka tema ema Viuu Pastaku sünnikoha lähedal väikeses Unipiha algkoolis Pangodi järve ääres. Seal ja mujalgi esinesid tublilt 3. klassis käivad **Andres ja Allar Velleramm**, muuhulgas omaloominguliste lauludega, mille loomisel ja selgekslaulmisel osales ka nende ema Juta.

Kontserdid (kohati koos ettekannetega M.Härma elust ja loomingust) toimusid TÜ aulas, Ülenurme Gümnaasiumis, Ilmatsalu koolis, ERM-i lektoriumis, TÜ Ajaloomuuseumi valges saalis, Kaitseliidu staabis, kirjanike maja saalis jm. Muusikapäevade korraldajad Valli Ilvikuga eesotsas polnud unustanud ühtegi Tartu ja Tartu-lähedast kooli, kus tegutsevad ka muusikakoolid, õpilased ja õpetajad löid kaasa küll ansamblitena, küll solistidena. Menu saatis teisigi kaksikvendi, Tartu kandis ning Venemaal ja Taaniski juba esinemas käinud Vara põhikooli 9.klassi, samuti sealse Tartu I Muusikakooli Vara filiaali õpilasi -

akordioniste **Kaido ja Maido Parvet** (ansambel Parvepoisid). Kaasa löi ka segaansambel Põltsamaalt. Küll aga hämmastas see, et Tartu eliitkool Miina Härma nimeline gümnaasium, kus helilooja, kui see kandis Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Tütarlaste Gümnaasiumi nime, ise õpetas aastail 1917 - 29 muusikat, ei teinud kaasa ühelgi muusikaüritusel. Kõrge hinnangu andis toimunule hr. Sulev Tailo-Tiits, kunstiajaloo lektor Soomes, Eesti Kultuuriarhiivi Paguluses esindaja.

21. veebruaril peeti Härma mälestuskontsert Riias. Sealse ülikooli aulas esinesid Tartu üliõpilassegakoor (dir. Valli Ilvik. Ain Tarro) ja Riia eestlaste segakoor Leelo.

Laupäeval, 22. veebruaril meenutati M.Härmat Inglismaal Eesti majades Londonis ja Bradfordis toimunud lauluõhtutel. Sealsed eesti segakoorid koosnevad eaketest lauljatest, kaasa löövad aga ka Inglismaal õppivad noored eestlased.

Nagu ikka, oli muusikapäevade keskseks sündmuseks

võistulaulmine TULJAK,

mis seekord toimus Eesti Segakooride Liidu eestvedamisel Tartu Õpetajate Seminari rahvast täis saalis.

Koorid olid jaotatud kolme gruppi : A - suured koorid (üle 30 laulja), B - väikesed koorid, C - koolikoorid, igaüks veel kolme kategooriasse, vastavalt erinõuetega laulu raskusastme suhtes, kõigil aga kohustuslik

Tuljak, mis kõlas seega 21 korda (nii palju koore oli kohale tulnud) erinevas tõlgitusena.

Koore oli nii suurematest linnadest (Tallinn, Tartu, Viljandi, Kuressare) kui ka väikestest keskustest (Elva, Nõo, Lehtse, Jäneda jt.), osa neist uued. Kohal oli 3 üliõpilaskoori.

Registreeritud kooridest jäid tulemata 7, sealhulgas kõik kooli- ja kirikukoorid. Segas nähtavasti ka gripilaine, mille tõttu näiteks Räoina kammerkooris laulis rohkem mehi kui naisi, EMA segakooris oli aga pilt vastupidine ning meeslauljate rivi täiendas Kuno Areng, kelle poolt juhitud Eesti Segakooride Liidu segakoor (koos käinud enne vaid 13 korda) osutus parimaks Tuljaku tõlgendajaks. Jäneda segakoori aga juhatas üliemotsionaalselt Urmas Sisask, kes pärast kontserti, kui istus koos zhürii (esimees Venno Laul, liikmed Valgast, Ida-Virumaalt, Tartust ja Tallinnast), täitis koosolijate aega klaveril oma lõunapoolkera tähistava muusikat mängides ja müüte jutustades. Zhüriil oli parasjagu tegemist, sest koorid olid esitanud rohkem kui kunagi enne C.Kreegi ja M.Saare nõudlikke laule, samuti vähelauldavaid eesti koorilaule.

B - grupi III kategoorias sai esikoha **Lehtse kammerkoor**, II kategoorias **Tarbatu Tartust**, I kategoorias **Estonia Seltsi Segakoor**, A - grupi III ja II kategoorias esikohti välja ei antud (teised kohad vastavalt koorile Koit Viljandist ja Helitron Tallinnast), I kategoorias seda tehti, parimaks tunnistati Lõuna-Eesti Koorijuhtide Segakoor **Ugandi**, kellele järgnes ESL-i segakoor. Parima M.Saare laulu tõlgendaja eridiplomi sai EMA III koorijuhtimise eriala tartlannast tudeng **Lilyen Kaiv**.

Ta käis dirigeerimas 5 korda, sealhulgas juhatas ka segaansambli Ma non Troppo, pälvides ka selles osas V.Laulu kiituse. Esikoha aga sai sealgi Ugandi. Segaansamblid, mis esimese lauluna esitasid M.H.Tuljaku asemel a capella "Kui sa tuled too mul lilli", olid seekord kaasatud esmakordselt. Seda algatust kiitis heaks ka V.Laul.

Lõpuks tänas K.Areng Eesti Segakooride Liitu ja Tartu Maavalitsust võistulaulmiseks väljavalitud toreda saali eest. Peaorganisaator Valli Ilvik aga ütles, et võistulaulmine on kujunenud segakooride meistrivõistlusteks, ka omalaadseks **talviseks laulupeoks**, kuhu tullakse kokku erinevaist paigust, ka gripilainet trotsides.

MALLE ELVETI

tekst ja foto

Kahekordsed kaksikvennad: Kaido ja Maido Parve ning Andres ja Allar Velleramm.

Kõigi valdade taidlejad koos

Pealkiri pole päris täpne. Puudusid Noarootsi (liiklusolud) ja Nõva omad. Risti oli saatnud taidlejate asemel käsitööd. Aga see, et pea kogu Läänemaalt oli praegusel keerulisel ja tõtaval ajal tulnud veebruarikuu viimasel päeval oma laulu- ja tantsuoskust näitama, on ikkagi omaette saavutus. Juba neljandat aastat järjest korraldatakse Läänemaal "Vähegi viitsijate päeva" ning kui esimesel korral tuli sinna inimesi sadakond, siis nüüd oli end registreerinud umbes 350. Seejuures peetakse silmis, et ega muid võimalusi oma oskusi teistele näidata kõigil taidlejal ole

- laulupeole minejad peavad tegema läbi konkursi ja eks teistel aladelgi kipu neile, kes tunnevad vajadust ise midagi kunstilaadset teha, kuid napib kas aega või võimeid, peaaegu tee püsti olema.

Finantsilise külje eest kandsid hoolt Läänemaa Omavalitsuste Liit ja Kultuurkapital. Üritusele tulijaile pakuti tasuta kann õlut ja kausitäis keedetud ube. Tulijad olid ka ise kringleid ja kohvi kaasa võtnud ja nii oli pidu igati peo moodi.

Eeskava kestis üle kolme tunni. Muusikutest nõuti lisapalu Lihula meeskoorilt ja puhkpilliorkestrilt, kes esitasid vanu sõdurilaule. Ka taheti kavasolnuist rohkem kuulata 60-ndate aastate laule harrastusteatri Randlane esituses.

T. Luunja

Tapal pole vaid tülid, on ka JÜRI TÜLI

Tapal on Lääne - Virumaa ja Järvamaa piiril asuv umbes 8000 elanikuga linn ja raudteesõlmpunkt. Tema omapärane nimi inspireeris Juhan Smuuli panema lõunaestimurdelist konduktorit teatama: "Tapan mahaminejad." Seda ähvardust ei võetud tõsiselt. Kuid viimasel ajal on palju räägitud sellest, et Tapa elanikest oli 6 - 7 aastat tagasi kohalikkude keelt oskavaid alla 40%. Selle linna probleeme on aeg-ajalt üldsuse ette toodud: joogikõlbmatu ja põlev kaevuvesi, naaberrüügi sõjaväe poolt jäetud pärandus, inimestevahelised suhted. Kõik see on kujundanud suhtumise Tapasse ja selle elanikesse. Kes on käinud kohal ja näinud ka midagi muud, võivad siit kaasa viia positiivseid mälestusi.

Järgnevalt teeksin tagasivaate viimase kolme aasta kultuurielule Tapal, põhirõhuga muusikale.

Elavnemise töö kaasa 1993.a. oktoobris avatud uus Kultuurikoda. Hoone, mis ehitati kinoks, on küllaltki sobilik kontsertide ja etenduste korraldamiseks: saal mahutab umbes 250 kuulajat, fuajee sobib kammerkontsertideks ning baar salongiüritusteks. Teatrid pakuvad tükke, millised mahuvad ja sobivad nendes tingimustes esitada. Lastele on ehk antud kõige rohkem etendusi. Fuajee seinu on pidevalt kaunistamas mõne kunstniku tööd.

Et Tapa oli pikka aega üks suletumaid linnu Eestis, on meeldiv olnud Kultuurikoja kuulata huvitavaid välismuusikuid, kelle väljaspool Tallinna antud kontsertidest võis üks sattuda ka Tapale. 22. aprillil 1994 esines siin Kalle Randalu, 16. mail saksa kitarrist Peter Finger, 24. veebruaril 1995 huvitava kosseisuga Duo Faccetto (tšello ja fagott) Saksamaalt. 20. aprillil Duo Amabile

Soomest, 9. septembril Stockholmi City Brass. Kergemuusikasõbrad on saanud samuti oma lemmikuid näha. Anne Veski (3. dets. 1993), Tõnis Mägi (2. aprillil 1994), Heli Lääts - Peeter Saul (18. dets. 1994), Silvi Vrait - Urmas Lattikas (18. märts 1995). Mitmel korral on esinemas käinud Vanemuise operetisolistid. Rakvere linnaorkestri big-bändi helikassetti tutvustuskontsert toimus 23. novembril 1995.

Kohalik muusikaelu on parasjagu nii aktiivne, kui palju on kaasategijaid ja eestvedajaid. Kõigil neil on aastas paar - kolm tähtsamat esinemist Kultuurikoja, millele lisanduvad teised.

Puhkpillimuusikat esindab Tapa autobaasi puhkpilliorkester. 13 aastat tagasi võttis autobaas puhkpilliorkestri enda hoole alla ja on võimaluste piires abi pakunud käesoleva ajani: vormiriided, pillid, transport, orkestrijuhi töötasu. Orkestrit juhatab, noori pillimehi õpetab ja kui vaja, leiab ka abijõud maateaduseõpetaja diplomiga Jüri Tüli. Olude sunnil on ta puhkpillimuusika eestvedaja Tapal olnud üle 20 aasta.

Orkester valmistab tavaliselt aastas ette kaks kava - kevadiseks ja jõulueelseks kontserdiks. Lisaks esinemised maakonnas, kohalikel ülelinnalistel üritustel ja küllalt edukad osavõttud ülevaastustest - konkurssidest. Orkestri umbes 30-liikmelisest koosseisust on kaks kolmandikku noored, gümnaasiumi lõpuklasside õpilased või äsja lõpetanud. Noorteorkestriga võideti 1995.a. Pärnus korraldatud orkestrite võistumängimine. 1996.a. H. Orusaare nimelisel konkursil (Põltsamaal) saavutati kõige arvukamas I kategoorias III koht. 1994.a. mais esines noorteorkester Tapa sõpruslinnas Trosas (Rootsis).

Orkestril on sidemed Stockholmi City Brassiga, kellega koos anti 1995.a. septembris kontsert Tapa Kultuurikoja ja keda loodetakse võõrustada käesoleva aasta mais. City Brass on tüüpiline vaskpillide koosseisuga orkester, kus mängivad väga hea tasemega harrastusmuusikud.

Noorteorkester on andnud Tapal ja selle lähemas ümbruses kontserte koos Trosa muusikakooli õpilastega. Viimane ühisesinemine oli 1996.a. mais, kus anti kolm kontserti: Imastu koolkodus, Rakvere kiriku noortemajas ja Tapa Kultuurikoja. Tookordses ühisorkestris olid ka õpilased Rakvere muusikakoolist.

Aktiivselt tegutseb omapärane klarnetikvartett, milles mängivad noormehed, kelle koolitee jätkub Tallinna ja Tartu kõrgkoolides ning kes nädalavahetusel koju tulles leiavad võimaluse mõneks tunniks pillimänguga tegelda. Kvartett on kahel aastal osa võtnud A.Metsa muusikapäevadest Tartus.

Laulukoore on Tapal kaks: segakoor Leetar ja kammerkoor. Leetar sündis viis aastat tagasi tegutsenud naiskoori Leelet ja meeskoori Tarm ühinemisel. Neid koore on üle 20 aasta juhatanud Muusikaakadeemia õppejõud Ahti Raias. Kooris on lauljaid 30, enamuses üle keskea, kuid teotahelise ja noorusliku vaimuga. Leetar on andnud iseseisvaid kontserte Tapal Kultuurikoja, aga

Tapal, Trosas ja Rakvere muusikakooli puhkpillioõpilased Tapal Kultuurikoja 11. mail 1996.

Tapal Kammerkoor.

REGIONALIA

Veebruaris toimunud Eesti Kontserdi etteplaneeritud kontserdid (vt. ML nr. 1, lk. 23), mis osalt olid ajastatud Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamiseks. Sellele päevale pühendatud pidulikke koosolekuid ja kontserte oli Eestis põhiliselt kohalike muusikute osalemisel. Tallinna ja Tartu tuntud kollektiivid viisid muusikalist külakosti peamiselt Ida-Virumaale (Tallinna Poistekoor Kohtla-Järvel, Ellerhein Jõhvis, Sisekaitse Puhkpilliorkester Mäetagusel, vanemuislased Narva-Jõesuus). Tallinna Poistekoor andis kontserdi ka Põlvas ja Paides, Tallinna Brass esines Tartus, Rapla Puhkpilliansambel Golden Brass oli kontserdireisil Viljandimaal. Göteborgi avendikirikus pühitseti Eesti Vabariigi 79. aastapäeva Saaremaa Postekoori osalusel.

HARJUMAALT

* Loksal on möödunud aasta lõpust kord kuus avatud muusikakohvik. 1. veebruaril toimunud Schuberti õhtul kommenteeris seal helilooja makilt kostvat loomingut muusikakohviku mõtte algataja Raidi Andre.

* Alavere põhikooli õpilased mängisid muusikali "Lumekuninganna".

HIJUMAALT

* 18. veebruaril esines Kärkla kultuurikeskuses vanamuusika ansambel Concerto Festivo.

* Hiiuama noormees Siim Liik sai Kultuurkapitali I kvartali toetuse (1500 kr) kompositsiooniõpinguteks Alo Põldmäe juures.

JÕGEVAMAALT

* 17. veebruaril esines Jõgeva muusikakoolis flötist Peeter Malkov.

JÄRVAMAALT

* 5. veebruaril arutasid Paide lapsevanemad, linnaape ja ümbruskonna

vallavanemad kohamaksu küsimust Paide muusikakoolis.

* Järvamaa näitemängutegijate käiku Tallinna teatrisse Estonia vaatama ooperit "Nabucco" pidas 6. veebruaril Järva Teataja maakonna tähtsündmuseks.

* 22. veebruaril toimus Koerus sealse valla 5. aastapäevale pühendatud rahvapidu, kus esinesid kohalikud taidlejad.

LÄÄNEMAALT

* 9. veebruaril esines Haapsalu toomkirikus Kolga ja Kuusalu ühendkammerkoor T.Esko juhatusel.

* Ka sel aastal sai C.Kreegi nimelise stipendiumi (500 kr. kuus) EMA kammermuusikaeriala magistrant Katri Hallik.

PÄRNUMAALT

* 8. veebruaril kandis Pärnu Linnaorkester L.Lepalaan juhatusel Pärnu Vanalinna koolis ette A.Bruckneri IV sümfoonia. Enne Vaasa Ooperi "Boheem" etendust töötas sama orkestriga selle dirigent Zhen Xiaoying.

* 13. veebruaril esines Tervise keskkuses salongmuusika kontserdil kohalik solist M.Raid, 17. veebruaril samas galaõhtul Estonia Teatri solistid.

* 16. veebruaril andis Pärnu raekoja kontserdi vene koor Slavjanotška.

* 20. veebruaril oli Tervise keskkuses naiskoori Leelo ja Tõstamaa puhkpilliorkestri kontsert.

SAAREMAALT

* 8. veebruaril esines Kuressaare Tallinna Raekoja Kammerkoor Elo Kaarepere juhatusel.

* ETV laulukonkursi avasaates tuli võitjaks 17-aastane Kuressaare neiu Maria Faust.

* 19. veebruaril anti Kuressaare raekoja Saaremaa Kaunite Kunstide preemia pidulikult üle sealse muusikakooli saksofonistidele.

* 28. veebruaril andis Orissaare kultuurimajas kontserdi Rakvere

Linnaorkester.

TARTUMAALT

* 2.-3. veebruaril oli Tartu laululaval tudengijazz.

* 28. veebruaril esinesid Vanemuise teatri kohvikus Boris Björn Bagger ja Siiri Sisask.

VALGAMAALT

* Veebruari algul külastas Valgamaa kultuuriminister Jaak Allik. Ta soovitas kultuuriobjektide korrastamiseks toetust taotleda hasartmängudest laekuvast tulust.

* 7. veebruaril sai Valga I Põhikool endale võimendi ja kõlarid. 1600 krooni panid selleks kokku kohalikud sponsorid.

* 8. veebruaril mängisid Soorus Valgamaa tantsumuusikaansambli ja Tõrva kultuurimajas saatsid rahvatantsupeole esinejaid kohalikud muusikud Krista Orav ja Mati Mölder Ants Tauli juhendamisel.

* 16. veebruaril oli Otepää Teatrimajas August Krentzi mälestusele pühendatud muusikaõhtu.

* 20. veebruaril andis Valgamaa kultuurikeskuses kontserdi Tartu lastelaulustuudio "Fa-dices", päev hiljem esitasid vanemuiselased salongikava "Lõpetamata romansid".

VILJANDIMAALT

* 1. veebruaril Kolga-Jaanis peetud maakonna rahvatantsupeole osales 8 rahvamuusikaorkestrit ja kapelli ning 2 üksikesinejat.

* Hollandi heategevusorganisatsiooni Eurocops esindajad töid 11. korda Eestis käies kaasa küll vähem pakke, kuid esitasid Viljandi antikvariaadist 2500 krooni maksva pianino.

* 13. veebruaril musitseeris Viljandi kultuurimajas elektriklaveril kolledzhis tunde andev G.Otsa kooli õppejõud Ülo Mäljand.

* 15. veebruaril esitasid Olustvere

segakoor Lehola ja Ingeri-Soome segakoor Sävel Viljandis kava, millega nad kavatsesid sõita Soome.

* Lastelaulupeole osaleda kavatsesid Viljandimaal lastekoorid käisid laule õppimas laululaagris Karksi-Nuia Gümnaasiumis.

* 15. veebruaril esitas Mustla Tünni körtsis Viljandimaal laste olukorda uuriv taanlane Michal C.Nielsen kitarril saarl popmuusika klassikat.

* Suure-Jaani pensionäride klubi ajastas oma 10. aastapäeva, kus ei puudunud ka taidlus, EV aastapäevale 24. veebruaril.

* 26. veebruaril esines Viljandi kammerkoor Holstres kultuurikeskuse avamisel. See on 1 miljoni krooni eest ümber ehitatud vanast vallamajast.

LÄÄNE - VIRUMAALT

* 8. veebruaril pidas oma esimese proovi kodava Virumaa Noortorkestri 30-liikmeline viiulirühm, osalejaid Rakverest ja mitmest Virumaa vallast, dirigent Peeter Paemurru, kes ühtlasi jätkab õpetamist Rakvere tsellokoolis. Täpselt ühinevad orkestriga hiljem.

* Samal päeval esitasid Katrin Karisma, Tõnu Kilgas ning Sirje ja Väino Puura Rakvere teatris R.Valgre laule. Osales kaitsväe puhkpilliorkester.

* 23. veebruaril esitasid Janika Lentisus (flööt), Lembi Mets (tsello) ja Piret Väinmaa (klaver) Rakvere Kauri koolis C.Francki, C.Ph.E.Bachi, C.M.Weberi ja P.Vähi loomingut.

* 26. veebruaril Kundas toimunud Lääne-Virumaa muusikakoolide päeval valiti välja 7 paremat üle-eestiliste konkursidele saamiseks.

VÕRUMAALT

* Võrumaal otsustati kohalik Kultuurkapitali preemia anda ainult ühele kõige väljapaistvamale muusikakollektiivile. Selle sai 21. veebruaril kätte Võru Meeskoor (dir. H.Pehk).

samuti koos sõpruskooridega Raudam ja Helin (Kehrast) ning Loimaa (Soomest) ajaviitekooriga. Osa on võetud kõigist laulupidudest ja maakondlikest laulupäevadest.

Kammerkoor sündis 1982.a. kevadel, kui muusikakool valmistus tähistama 25. aastapäeva. Umbes 10 aasta jooksul tegutsenud kooperatiivi kammerkoorina, sest nendelt tuli majanduslik toetus. Esineta kooperatiivi - süsteemi ülevaatustel. Viimased 5 aastat on koor, kus laulab 18 - 20 inimest, olnud sõltumatu. Naishäälest põhilise osa moodustavad õpetajad (muusikakoolist ja gümnaasiumist), on ka arste ja teisi muusikast huvitatuid. Meeste ametid on väga erinevad ja muusikaga on nad seotud ainult laulukoori kaudu. Koori juhatab Peeter Kald.

Kammerkoori iga - aastaseks olulisemaks esinemiseks on kevadine kontsert Kultuurikoja. Väikesele koorile on akustiliselt sobiv esinemispaik Tapa Jakobi koguduse kirik, seal on lauldud 1 - 2 korda aastas. On ka osaletud iseseisvuspäeva aktustel ja teistel linna tähtsamatel üritustel, lauldud Tapa linna haiglas, Moe piiritustehase talveaias. Ühisesinimisi on toimunud Flora kammerkooriga. Head suhted on Kausala (Soome) kammerkooriga Kuparisel, kelle kutsel on kahel korral käidud Soomes ja 1996.a. septembris neid võõrustatud Tapol.

Üheks pidevalt muusikaga tegelemise kohaks on Tapa Muusikakool, mis valmistub tähistama oma 40. sünnipäeva.

Sellest ajast umbes 37 aastat on asunud hoones, millel on Eesti kultuuriloos omapärane koht. Nimelt toimus mais 1908 selles hoones keelekonverents, kus keelemehed otsustasid eesti kirjakeele aluseks võtta Põhja - Eesti murde. Selle sündmuse äramärkimiseks avati 1988.a. kooli seinal mälestustahvel.

1957.a. tegutsemist alustanud Tapa (laste)muusikakoolis hakati õpetama klaveri- ja viiulimängu. Käesoleval ajal õpib koolis 95 last Tapalt, Lehtsest, Amblast, Tamsalust ja Jänedalt klaverit, akordioni, puhkpille, viiulit.

Pooled õpetajad on muusikalise alghariduse saanud selles koolis ja pärast õpetajakutse omandamist siia tagasi tulnud. 1979.a. juhatab kooli Peeter Kald.

Eks igal koolil ole hea meel, kui töö on andnud tulemusi ja mõnegi lõpetaja esialgne harrastus on saanud talle elukutseks. Sirje Päss (1966) töötab Valga Muusikakooli õpetajana, Tiit Tikerber (1972) on muusikaalu eestvedaja Lehtses, Toomas Nestor (1973) Tallinna Keelpillikvarteti II viul, Urmas Lattikas (1974) helilooja, Anu Kõlar (1977) muusikateoreetik - õpetaja, Monika Mattiesen (1982) ERSO flöödimängija jms.

Kõiki, kes Tapa (laste)muusikakoolis on õppinud ja selle lõpetanud, ootavad praegused õpetajad kooli 40. aastapäeva tähistamiseks 22. märtsil kell 16 Tapa Kultuurikoja.

Tapa Muusikakool taaselustas maakonna muusikakoolide päeva traditsiooni. 1994.a.

veebuarist alates on Lääne - Virumaa muusikakoolide õpilased ja õpetajad kohtunud ühiskontsertidel. Tänavuseks oli järg jõudnud Kunda Muusikakooli kätte, kuhu koguneti 26. veebruaril.

Tapa MK-l on väga head sidemed Trosa Muusikakooliga ja selle kauaaegse juhataja, praeguse õpetaja Ingmar Jennerjõga. Põhiline suhtlemine käib puhkpillimuusika tasemel, k.a. õpilaste vastastikused külaskäigud. Eespool oli juttu meie noorteorkestri küllasõidust Trosasse. Põhiliselt klaveriõpilastest koosnenud lastekoor külastas Trosast 1995. aasta mais ja andis kokku 8 kontserti, millest viimane oli Stockholmist eesti algkoolis. Heade suhete tõetuseks on ka I.Jennerjõ kirjutatud pala meie puhkpilliorkestrile, mille esmasituse on kooli aastapäevakontserdil.

Nagu lugeja märkas, puudus siin harrastusmuusikute tegevuse sisuline analüüs. Seda pole märgata olnud ka kohalikus ajakirjanduses. Eks ollakse üksteise kuulajaks ja arvustajaks. Innustamiseks leidub alati mõni hea sõna ja ega urgitsemine vigade kallal vii asja edasi. Kõik püüavad võimaluste piires ja igaühel on omad probleemid. Kasuks on ka linnaisade soosiv suhtumine ja väheste ettevõtete majanduslik toetus.

Tapa harrastusmuusikute nimel võttis sõna Peeter Kald

EESTIST

VALITSUSE KULTUURIPREEMIAID MUUSIKUTELE

18. veebruaril otsustas Eesti Vabariigi valitsus välja anda 5 kultuuripreemiat a 100 000 EEK. Nendest kaks said muusikud - **Tõnu Kaljuste** ja **Erkki-Sven Tüür**. Preemiad anti käte vabariigi aastapäeval 24. veebruaril. T.Kaljuste oli sel ajal välismaal.

TÖÖ JA JUUBEL KOOS

Veebruaris 50-aastaseks saanud **Igor Tõnurist** on tööhoos. 16. veebruaril esines ta Teatri- ja Muusikamuseumis Balti riikide, Soome ja Peterburi rahvamuusikateadlaste konverentsil, 28. veebruarist 2. märtsini Kehras toimunud rahvalikel viiulimängu päevadel lastele ja noortele oli ta üks juhendajaist. Mõlemal pool tuli tal vastu võtta õnnitlusi.

KES PÄÄSEB RIIGA?

1. märtsil oli Muusikaakadeemias konkurss noorte muusikute vahel pääsemaks mais Riias toimuvale Balti riikide noorte muusikute võistlusele, mis kantakse üle televisioonis. Teiseks vooruks jäid sõelale Sibeliuse Akadeemias õppiv **Kristjan Saar** ning pianistid **Kadri-Ann Sumera**, **Margit Tohver** (EMA), **Ade Kruup** ja **Age Juurikas** (Muusikakeskkool).

HARRASTUSKOLLEKTIIVID TEABEREGISTRISSE

Pärnu ja Pärnumaa taidluskollektiivid käivad koos oma saavutusi demonstreerimas. On mitmeid uusi kavu, sh Endla koori V.Tormise laulude tsükkel. Elavnenud on vene trupid. Hea mulje jätab Sindi seltsi Slavjanka koor Slavjanotska, kus on ka häid soliste.

Märtsis asub kultuuriiosakond koostama nähtud - kuulnud kollektiividest teaberegistrit, mis sisaldavad soovitavaid esinemiskavu üritustele.

Malle Raid

PÄEVADEST PIDUSTUSTEKS

Abreviaatuur TUMP on küll säilinud, kuid nimetus on siiski muutunud - Tartu Uue Muusika Päevadest on saanud Tartu Uue Muusika Pidustused. Need toimusid sel aastal 20. - 23. veebruarini ja olid pühendatud **Györgi Ligeti** loominguks.

Kuigi Postimees pühendas nii 20. veebruaril kui 1. märtsil TUMP-ile terve lehekülje, saab sellest ikkagi vähe teada, mi öieti toimus, peale selle, et pidustused algasid poemiga 100-le metronomile ning NYJD Ensemble **Olari Eltsi** juhtimisel esitas G.Ligeti muusikat. Artiklid sisaldavad üldist arutelu sellest, et ja kuidas on Ligeti muusika luksuslik ja elitaarne (isegi poleemikat selle ümber, mismoodi seda mõista), kuid Andrus Laansalu kirjutas, et pidustused olid väsitavad oma ekspressiivse repertuaariga, nii et ta ei hakka kirjutama arvustust. Ka seepärast, et ta oli "külaliseks, mitte kontvõdraks, kes pärast pidu perenaise kleiti ja peremehe kõnnakut arvustama hakkab." Niisiis täiesti erinev lähenemine võrreldes sellega, kuidas mõned väljaanded kommenteerivad president L.Meri vastuvõttu 24. veebruaril.

VILJANDLASED EELISTAVAD ERSOT

MUSTONENILE

Kuigi A.Mustoneni Suurele Muusikaakadeemiale 22. veebruaril Viljandi Jaani kirikus oli tehtud piisavalt asjalikku reklaami, oli kontserdi ajal kirik "kurvalt inimitühi", kirjutas 4 päeva hiljem Sakala. Artikli autor Katre Hovancaks väidab sel puhul: "Mõiste "muusika" klassikalises tähenduses on see, mis paneb viljandlase paaniliselt pagema". Võib-olla seepärast, et Beethoveni muusika on argielus räsitud viljandlasele liiga traagiline? Kuid autor lisab, et nädal aega varem, kui ERSO mängis Ugalas sama helilooja IX sümfooniati, kus traagikalt rohkemgi, oli publikut enam. Seda küsimust lähemalt analüüsivama väidab autor, et "Viljandis klassikalise muusika traditsiooni tekkimise jaoks pole eriliseks optimismiks põhjust."

MUUSIKAELUST NARVAS

Põhjarannik avaldab intervjuu Narvas muusikaõpilaste konkursi (vt. lk. 11) zhüriis olnud Peterburi Konservatooriumi professorilt ja pedagoog - kriitikult Aleksandra Vavilina-Mravinskajalt, J.Mravinski leselt. Ta kiidab Narva muusikuid, eriti nullist kolme aastaga arvestatavale tasemele tõusnud sümfooniaorkestrit ja selle dirigenti Anatoli Štšurat, märgib, et Narvas lähevad klassikalise muusika kontserdid ikka täissaalidele. Peterburi kohta ütleb ta: "Seal on alati olnud kõrgetasemeline muusika, praegu, kui tase on ohus, püüab mõni endale lihtsalt nime teha."

Narvskaja Gazeta avaldab teate kultuuriministri J.Alliku külaskäigust Narva. Minister arvas, et regionaalpoliitika raames võib anda abi mõnele Narva muusikakollektiividele, sh sümfooniaorkestrile. Narva linnavalitsuse kultuuriiosakonna juhataja B.Paršini sõnul intervjuus sellele lehele ütles J.Allik, et Narva sümfooniaorkestri loomine on mitte ainult Narva, vaid terve Eesti saavutus. B.Paršin avaldas ühtlasi lootust, et riigipoolse abi suurenemise puhul õnnestub peatada muusikute ärarvool Narvast ja saavutada praegu Tallinnas õppivate endiste Narva muusikakoolide õpilaste naasmine kodulinna sealse sümfooniaorkestri mängijatena.

TOIVO TUBERIK ÕPETAB LÄÄNE-VIRU KLUBITÖÖTAJAJD

12. veebruaril esines Pajustus Lääne-Viru klubitöötajate ees Eesti Kontserdi peadirektor Toivo Tuberik, teemaks: kuidas maakohtadesse saada esinema suuri staare. Ta jagas soovitusi, kuidas üritusi reklaamida ja inimesi kohale meelitada. Erilist rõhku tuleb panna vallajuhtidele ja õpetajatele. "Ärge kartke klassikalist muusikat," julgustas ta. "Igat kontserdist tuleb teha sündmus".

Tuberiku tähelepanekul võetakse praegu pealinna staare vastu kõige paremini kõige väiksemates ja kaugemates maakohtades. Maakondadest on hakanud inimesed taas bussidega Tallinnas kontsertidel käima. Tuberiku sõnul läheb praegune Eesti Kontserdi "kuumima esineja" Rein Rannapi kontsert maksma kuni 3000 krooni ja see on odav kontsert.

REIN RANNAP AMEERIKAST JA EESTI MUUSIKAKRIITIKAST

1. veebruari Põhjarannik avaldas intervjuu sealmail esinenud Rein Rannapilt.

R.Rannap ütleb, et Eestis on teda süüdistatud selles, et ta on ennast täis ja nahaalne. Ameerikas aga, vastupidi, öeldud, et tuleb olla nahaalsem, kui tahad midagi saavutada, tema aga oma põhjamaise kasvatusena ja kultuurilise tagapõhjaga ei osanud olla. Ta kavatseb saada Lõuna - Kalifornia Ülikoolis doktorikraadi, mis annaks võimaluse muusikaülikoolides professorina õpetada, kuid plaanib siiski jääda Eestisse ning loodab, et "siin tal majanduslikku krahhi ei teki".

Kuri on Rein Rannap muusikakriitikute peale: "Olen nendega lapsest peale pahuksis olnud ja mulle tundub, et nende hinnangud on erapoolikud ja tulenevad täiesti muusikavälisest asjaoludest... Minu meelest ei ole muusikaarvustajaid üldse vaja."

VIIMSI KOOLITEATER TÕI LAVALE TEISE MUUSIKALI

Aasta ja 9 kuud pärast "Heliseva muusika" lavaletoomist tuli Viimsi keskkooli kooliteater 7. veebruaril kohaliku kultuurikeskuse saalis, ühtlasi tähistades selle 5. aastapäeva, välja uue muusikaliga. Selleks on "Mary Poppins". Lavastas Külli Talmar, laulud õpetas Andres Kalvet, peaosas juba endale nime teinud noor laulja Hanna-Liina Võsa. 30-liikmelist orkestrit, mis koosneb professionaalsetest pillimeestest (EMA, ERSO) juhatab Kuldar Rajapu, kelle sõnul amatöörmuusikud poleks selleks etenduseks üldse võimelised. Kultuurikeskuse saal on spetsiaalselt kohandatud, enamikes kooliaulades oleks selle muusikali ettekandmine võimatu.

Esimestel etendustel pole publikust puudus olnud. Suurt huvi tunnevad Harjumaa koolide õpilased. Kuigi Kultuurkapitalilt on saadud toetust vaid 5000 krooni, loodetakse ka finantsiliselt toime tulla. Ajalehe Harjumaa sõnul annab viimasilaste "Mary Poppins" nii mõnegi kutselise teatri lavastusele mitu silma ette."

PIIRIVALVEORKESTRI 5. AASTAPÄEV

Vabariigi aastapäeval tähistas kontserdiga Estonia kontserdisaalis oma esimese ülesastumise 5. aastapäeva Eesti esimene kutseline sõjaväeorkester - piirivalveorkester. Peadirigendiks on algusest peale olnud Arvi Miido.

See orkester on esinenud ka Rootsis, Lätis ja Leedus, koos Tallinna Tehnikaülikooli meeskooriga välja lasknud 2 kasseti, neist teise on kaasatud ka Ivo Linna.

20 KEILA TAILDUSKOLLEKTIIVI ESINEMAS TALLINNAS

Tallinna Mustpeade Maja viib läbi mullu sügisel alanud ning 1999.a. Hamburgi külaskäiguga lõppevat sarja "Linnad tulevad linna". End on Tallinnas juba tutvustamas käinud Narva ja Paldiski. Veebruaris oli Keila kord.

VÄLISMAALT

INGLASED EESTI MUUSIKAST

Grammophone ja The Times Music Magazin avaldasid kiitva retsensiooni Eesti Filharmoonia kammerkoori poolt Tõnu Kaljuste juhendamisel sisselauldud V. Tormise uuest kompaktdiskist. Kohaliku ajakirjanduse tähelepanu köitis Paavo Järvi esmakordne esinemine Birminghami Kuningliku Sümfooniaorkestri külalisdirigendina veebruari algul Birminghamis ja Nottinghamis. Muuhulgas mängiti P. Järvi G. Otsa kooli aegse koolivenna E.-S. Tüüri "Zeitraumi".

NÕUTI TÖÖPINGE VÄHENDAMIST, SAAVUTATI PALGATÕUS

10. veebruaril otsustas San Francisco Sümfooniaorkester hääle vahekorraga 54 : 41 lõpetada mullu 6. detsembril alanud streigi ning kirjutada alla uuele töölepingule.

Streikijad ei nõudnud esijoonel palgatõusu, vaid tervistkahjustava ja stressitekitava tööpinge vähendamist. Keelpillimängijate puhul oli see toonud kaasa ortopeedilisi kahjustusi. Rahulolematust avaldati plaaniväliste kontsertide korraldamise puhul ning juhtkonna kavatsuste vastu suurendada kontsertide arvu veelgi.

Uue töölepingu kohaselt tõsteti orkestrantide palka Ameerika 5 kõige kõrgemini tasustatava orkestri tasemele : uus orkestrant saab palka 1490 dollarit nädalas, alates 3. tööaasta teisest poolest 1600 dollarit nädalas. Suurenevad ka pensionid.

Streikivate orkestrantide põhinõudmised jäid aga suures osas rahuldamata. Näiteks surus orkestri administratsioon läbi ühe oma põhinõudmise, millele orkestrandid algul reageerisid uue lepingu allakirjutamisest loobumise ja streigiga : 1998 / 99 hooajal lisandub orkestri pingelisse esinemisgraafikusse kaks pühapäevakontserti.

Reuter - ETA

TEHNIKA VEDAS ALT 3 MAAILMAKUULSA TENORI ÜHISESINEMISE AJAL

2. märtsil esinesid 3 supertenorit Placido Domingo, Luciano Pavarotti ja Jose Carreras Melbourne'i kriketiväljakul 52000 kuulaja ees. Piletid maksid 100 - 1350 Austraalia dollarit. Kuulajad aga ei jäänud rahule, osalt populaarse repertuaari, põhiliselt aga etenduse tehnilise korraldamise pärast. Akustika jättis soovida ja ekraanil nägid vaatajad laulu sõnu enne, kui nad neid kuulsid.

Tehnilise külje eest vastutajad ja ka tenorid ise küll vabandasid, kuid

ajakirjandus ja publik ei loe seda piisavaks. Naabruses asuva New South Walesi kaubandusminister Faye Lo Fo tahab oma osariigis sama kontserdi korraldada uuesti, kuna tippplaulu asemel olevat publik kuulnud "liikuva rongi müra".

AFP-ETA

KURT MASURI HÜVASTIJÄTT LEIPZIGI ORKESTRIGA

Leipzigi linn austas Kurt Masurit seoses tema lahkumisega Gewandhausi peadirigendi kohalt. Linnapea Heinrich Lehmann - Grube tuletas meelde, et tänu oma erakordselt talendile oli tal juba Saksa DV aegadel võimalik oma orkestriga mööda maailma rännata ja tema töödest on tehtud üle 100 lindistuse, k.a. kõik Beethoveni, Bruckneri ja Tšaikovski sümfooniad. "Masuril on Gewandhausi ajaloos niisama auväärne koht kui Mendelssohnil ja Nikischil," lisas ta. Masur tänas Leipzigi linna kõige hea eest, mis ta on temale teinud.

Temast sai Leipzigi orkestri esimene audirigent ning ta hakkab aeg - ajalt juhatama seda külalisdirigendina.

AFP-ETA

DUETT KÕRGMÄESTIKUS

Itaalia trompetipedagoog Mario Bossino, kes on ühtlasi kirglik mägironija, tõusis koos oma õpilase Arturo Squinobaliga 4600 meetri kõrgusele. Seal hakkasid nad jääliustikuäärsel kaljuserval mängima duetti.

Brass bulletin IV 1996

VIINI ANTIGALANTNE NÜÜDISOPERETT

Esimene vaatus - 18. veebruar

Prestiižne Viini Filharmoonia, ainuke ainult meestest koosnev suur orkester maailmas, katkestas 17. veebruaril oma üldkoosoleku, suutmata otsustada, kas võtta orkestrisse ka naisi. "Me ei lõpetanud arutelu, polnud mingit tulemust ja me ei fikseerinud järgmise üldkoosoleku päeva," ütles orkestri esindaja.

Möödunud sajandi keskel asutatud, praegu 147-liikmelist orkestrit on Austria poliitikud ja Ameerika feministid viimasel ajal rängalt kritiseerinud tema vanamoeliste vaadete pärast. Naismuusikute Rahvusvaheline Allianss on koguni ähvardanud üles kutsuda panema Viini Filharmoonia peatsed kontserdid Ameerikas boikoti alla. Austria kantsler Viktor Klima sõnul peaks orkester arvesse võtma "artistlikku potentsiaali teise sugupoole hulgas."

Teine vaatus - 20. veebruar

Viini Filharmoonia direktor Werner Resel teatas, et orkester ei hakka surve all naisi sinna võtma, pigem minnakse laiali. Ta põhjendas oma otsust sellega, et Viini Filharmoonia on eraklubi ning et kui orkestrisse võetakse naisi, võib see osutada massilise rasestumise puhul töövõimetuks.

Austria Roheliste juht parlamendis Madelaine Petrovic tegi seepeale parlamendis ettepaneku Filharmoonialt ära võtta riiklik toetus. "Ka naised maksavad ju riigimakse," põhjendas ta oma seisukohta.

Pinge on kandunud üle Viini Riigiteatri orkestrisse, kus filharmoonia orkestrandid mängivad koos naiskolleegidega.

Kolmas vaatus - 27. veebruar

Viini Filharmoonikud hääletasid naiste orkestrisse vastuvõtmise poolt päev enne sõitu Ameerikasse, kui Carnegie Halli esindaja oli öelnud, et orkestri kontsert võidakse ära muuta, kui ei võeta vastu sellist otsust.

Filharmoonikute esindaja Wolfgang Schulte aga lausus, et põhimõttelise otsuse vastuvõtmisest esimese naiselise orkestrisse lülitamiseni võib kuluda aastaid. Ta lisas, et orkestrisse võetavad naised peaksid hoiduma rasestumisest, kuna ühegi mängija puudumine võib häirida orkestri kõla, asendaja(te) palkamiseks pole aga Filharmoonikutel raha.

AFP-ETA

Sissejuhatuseks käisid 2. veebruaril Mustpeade Maja taidlejad ning Lembit Sibul Keilas. Rahvast oli kokku tulnud vähe. Lembit Sibul hoidis meelega ülal, teatades, et mõnikord on saal päris tühi.

Tallinlasi oli eesotsas linnapeaga kaks nädalat hiljem saabunud keilalasi vastu võtmas rohkem. Mustpeade Majja marsiti sisse ajaloolistes kostüümides. Linnajuhid andsid Keila elust ülevaate, esines umbes 20 Keila isetegevuskollektiivi. Igauks sai midagi talle meelepärast. Kuulajate pahameeleks olid aga kohale tulemata jäänud tuntud Keilas ja selle kandis surnud elukutselised muusikud Pearu Paulus, Peeter Volkonski, Siiri Sisask jt.

KOLMAS TEGELANE

Salong Teatri lavastuses "Päike ja mäg" teeb kaasa vaid kaks näitlejat. Kolmas tegelane on flöödipartii, mille on seadnud Janika Lentsius.

ROOTSI EESTLASED TOETUSEL

Rootsi Kuninglikus Muusikaakadeemias trompetit õppiv Taavi Kuntu sai Eesti Kultuurikoondiselt Stockholmis 5000 SEK toetust õpingute jätkamiseks. Haapsalust pärit 24-aastane trompetist on lõpetanud EMA ja täiendab nüüd ennast teist aastat Rootsis. Sealsed õpingud on saanud võimalikuks tänu Rahvuskultuuri Fondi ja muude fondide toetusele. Noore trompetisti huviorbiidiks on praegu barokkmusika. Selle ettekandmiseks tellis Taavi Kuntu Inglismaalt erilise barokktrompeti ja unistab pääseda suvel Eesti - Soome barokkorkestrisse.

Stipendium anti pidulikult kätte 16. veebruaril Stockholmis Ooperi terrassil ja Taavi Kuntu esitas ka ühe trompetipala. Millal haapsalulased Taavi mängu kuulda saavad, pole veel teada. Haapsalu kammerorkestri dirigendil J.-R. Kanguril on kavas koos noore solistiga ette kanda Haydni trompetikontsert.

TALLINNA KONTSERDIELU – veebruar

VIII Barokkmuusika päevad algasid õnnelt - **Wieland Kuijkeni** haigestumise tõttu jäi ära Haydni triotsükel ja tema vendadel Bartholdil (barokk-traversflööt) ja Sigiswaldil (viul) tuli anda asenduskava. Tegelikult polnud küll põhjust eriliseks kahetsuseks - baroki nüüdisinterpretide kõrgeimasse kategooriasse kuuluvad kunstnikud lummasid oma soolomänguga ehk rohkemgi kui ansambelis. J.S.Bachi Partiiita d-moll esitus barokiaegses viulimängutehnikas oli ainulaadseks elamuseks, mis nagu ajamasin kandis kuuaja tagasi 18. sajandisse. Näiteks nüüdisaegse akadeemilise tõlgitsusmalli kohaselt kõva kangutamist ja ilmekindlalt monumentaalseks mängimist nõudev Ciaccona kõlas Kuijkenil

1
Sigiswald Kuijken

lihtsalt - kergelt ja ometi kõiki polüfoonilisi liine ideaalselt jälgivalt.

Mõneti teistlaadse elamuse kinkis B.Kuijken (C.Ph.E.Bachi Sonaat a-moll, J.S.Bachi Partiiita a-moll) äärmiselt tundliku helitekitamise, imelise fraseerimise ja kuulajaga uskumatult intiimse kontakti saavutamise teel.

Kuivõrd eriilmelistest tõekspidamistest lähtub barokkmuusika tõlgitsus, näitas H.von Biberi Passacaille'i sooloviulile, mida alles hiljaaegu kuulsime ka U.Kristjanilt.

Järgmisel õhtul mängis Raekojas **Le Concert Francais**. Tema annotatsioonist ilmnes, et Hollandisse kui varajase muusika tundmise keskusesse tõttavad õppima - tegutsema kõik asjasthuvitatud. Nii töötas selle ansambli asutaja klavessinist Pierre Hantaï koos G.Leonhardiga, Jérôme Hantaï mängis viola da gambat ansambelis S.Kuijkeniga, plökkflötist Sebastien Marq õppis Amsterdamis, klavessinist Elisabeth Joyé aga Haagis ja Antwerpenis. Vaid kontrabassist Vincent Charbonnier sai hariduse Pariisis.

Programm sisaldas 17. sajandi inglise maske ja fantaasiad ning itaalia canzone'e ja passaggio'sid. Kõige üldisemas mõttes

meelelahutuslik tantsuline ja programmiline muusika pärines esimeses pooles enamasti anonüümide, teises T.Merula, A.Valente, D.Ortizi jt. sulest.

Iseenesestmõistetava meisterlikkusega oma instrumente valdava ansambli mängus avalduv kergus ja nõtkus tegi suhteliselt üheplaani kava kuulamise äärmiselt põnevaks; kogunisti M.Cazzetti 7-noodilise bassikäigu jälgimise 81 korda!, rääkimata naiivsest kana-imitatsioonist või B.Salaverde ühe meloodia järjest lühemate noodivälistest edastatud diminutsioonist "Kaunistas mäekünkaid".

8. veebruaril mängis **Natalja Gutman** Väravatornis J.S.Bachi kolm süiti soolotšellole. Interpreedi nimi seostub vanema publiku mälus eeskätt Varajase ja Nüüdismuusika festivaliga (1978), millest võttis A.Mustoneni kutsel osa ka N.Gutman. Nüüd on viie rahvusvahelise konkursi laureaati tunnustatud tšellist üle kogu maailma.

Gutmani Bachi-mäng pole nii autentsuspüüdlik, nagu näiteks vendadel Kuijkenitel. Kaht süiti barokk-poognaga, kolmandat nüüdisaegsega mängides tahtnuks Gutman nagu demonstreerida rikkalikke võimalusi kõla amplituudi, striihide mitmetähenduslikkuse ja sisulise haardeulatuse vallas.

Tšellisti loomingulist protsessi nii lähedalt jälginule torkas silma tema mänguaparaadi erakordne ökonoomsus, kindlus (oli küll paar mäluviperust c-moll süidis, aga Gutman oli võtnud endale viimasel ajal harvakohatava "lisakoormuse": mängis peast!) ning kontsentreeritus, mis võimaldasid varjatud polüfoonia hiilgavat esiletõustumist rohkete agoogiliste ja tämbriiliste varjundite abil.

Meeleolukalt kulges Varajase tantsu ansambli **Passo Ostinato ja Hortus Musicuse** esinemine Estonia kontserdisaalis. Tegu on Sigrid T'Hoofti poolt 1988.a. loodud Belgia ansambliga, renessanss- ja barokktantsu eksperimenteerijaga Euroopas, kelle tegevus toetub varajase tantsu ajaloo ja olemuse põhjalikule uurimisele. Ansambel püüab luua teatraalseid ja humoristlikke pilte minevikust, otsekui muusika taustal liikuvaid maale.

Tänu muusikateaduslikule kraadile ja klassikalise tantsu õpingutele oskab S.T'Hooft ühendada teooriat praktikaga väga kõrgel tasemel, korraldada meistriklasse, kommenteerida 15. - 18. sajandi tantsu auditooriumidele kogu Euroopas ja juhendada kaht ansamblit. Põhipartneriks on P.van Heygheni instrumentaalansambel, kuid koostöö laabub ka teistega, kaasa arvatud Hortus Musicus.

Kavas olnud tantsud koondusid süitideks "Itaallased Antwerpenis" (kuhu kuulusid ka sõja- ja võitlustantsud), "Moresca", "Branle süit" ja "Finaal". Eriti värvikad olid mustades sukkmaskides ja kummalistes karnevalikostüümides kujude ja läbi saali

tulnud turuliste tantsustseenid. Mõnigi paa tuli tuttav ette, sest õukondliku väarikuse vahele jagus ju ohtralt ka lustlikku keksimist ja kelmikaid hüppeid.

Tantsudevahelisi pause täitis Hortus Musicus 16. sajandi laulude ja tantsumuusikaga ning tundmatu prantsuse helilooja šanssoonidega.

Barokipäevi, mida aitasid sisustada veel Soome maailmamainega ooperi- ja kontsertlaulja Tom Krause F.Schuberti "Talvise teekonnaga" (klaveril Gustav Djupsjöbacka) ja Moskva Patriarhaadi koor (regent Anatoli Grindenko, solistid A.Zhuravljov ja J.Višnjakov) 17. - 18. sajandisse kuuluva kirikumuusikaga, lõpetas Galakontsert. Peale N.Gutmani ja Moskva koori astusid seal üles vokalistid Viveca Axell ja Mikael Bellini Rootsist, Ellerhein ning Hortus Musicuse Akadeemiline koor ja orkester A.Mustoneni juhatusel, et kanda muuhulgas ette ka G.F.Händeli "Veemuusika", G.B.Pergolesi "Stabat Mater" ja A.Vivaldi "Gloria".

F.Schuberti 200. sünniaastapäeva ja J.Brahmsi 100. surmaaastapäeva tähistas **Eesti Rahvusmeeskoor** Ants Sootsi ja Ants Üleoja juhatusel vaheldusrikkalt koostatud ja nõudlikke ülesandeid püstitanud kontserdigiga. Mõlemalt autorilt kõlas soolo- ja koorilaule à capella, klaveri, orel ja koguni metsasarvekvarteti saatel.

Schuberti meeskoorilaulud olid algselt mõeldud esitamiseks väiksematele ansambelitele ega soovinudki käsitleda suuri, heroilisi probleeme. Lihtsus ja soojus, poeetiliste kujundite võlu, mida nii armastatakse Schuberti soololaules, iseloomustavad ka tema kooriloomingut. Nõtkelt hõljuv "Gondlisõitja", kenasti solisti (Rein Rajamägi) ja koori vahel jaotuvate fraasikestega "Serenaad", metsasarvede kumedusega suurepäraselt kokku sulav vokaal "Õolaulus metsas" ja äärmiselt ilusa kõlaga, peenelt vormitud "Öö", mis läks koguni kordamisele, jäid enim meelde Schuberti poolt. Selle sobivalt kammerlik, peamiselt sotto voce't eelistanud esituslaad vastandus märksa jõulisemale Brahmsi-poleele, kus kuulus ka meeskoori tõelist täiskõla, eeskätt muidugi osas kantaadist "Rinaldo".

Solistidena esinesid kooriliikmed tenor Aivar Kaldre (Schuberti "Ave Maria" ja "Nõmmeroosike") ning bariton Priit Põldma (Brahmsi "Kalmistul" ja "See mõjub kui laul"). Oma tagasihoidlikke vokaalseid võimeid korvasid mõlemad meeldiva muusikaalse ja korrektsusega.

Saadud kenas üldmuljes liigutas end ka mõni häiriv tähelepanek aeg-ajalt kuulduvast ebaühtlusest ansambelis ja hääle sobituses ning saksakeele häälduse vähesest eksaktsusest.

Felicia III raames toimunud **Austria Muusika festival** Eestis tõi meile mitmeid väljapaistvaid soliste ja kollektiive, keda osalt

“kasutati ära” teistegi ürituste raames (T.Krause barokipäevadel, Viini trio Schuberti sünnipäeval jm.). Duo Adam “sattus” E.Kontserdi rubriiki F.Schubert 200 ja mängis 11. veebruaril Valges saalis Viini helimeistrite suurvorme.

Õed Karin ja Doris Adam on saanud muusikalise hariduse Viinis ja alustanud kontserditegevust 8-aastasena. Eraldi ja koos on esinetud menukalt paljudel Euroopa lavadel ja plaadistatud peamiselt romantilist muusikat.

Schubertiga (SonaatA-duur ja Fantaasia) raamidud kava kulges tõusuteed - jättis algul liigasjaliku mulje, kuid kogus aegajaks üha uusi plusspunkte ja kutsus Fantaasiaga esile siira vaimustuse. Kui siis veel i-le Gershvini Bluesiga täpp peale pandi, tekkis soov neid pikemalt kuulata.

Kummaline küll, aga kui Schuberti Fantaasias oli hinge süvakihtidest lähtuvad nüansse (mida kaugeltki alati ei julgeta publikule ilmutada) lausa ridamisi, siis Beethoveni sonaadis a-moll, veidi ka Mozarti sonaadis c-moll häiris, eriti klaveri puhul, lahtine kõla, otseütlemise jäikus ja mingi kärsitus koosmängus.

“Süüd” polnud muidugi mõtet otsida kunstnike mängutehnikast, mõlemal oli see laitmatu ja nagu lõpuks selgus, oskasin nad seda rakendada suurepäraseks koostööks.

Abonemendi “ERSO peadirigente” järjekordset kontserti juhatas **Arvo Volmer**. Veel üks kummardus Schubertile tehti tema armsalt lihtsa “Avamänguga itaalia stiilis”; ülejäänud programmis figureeris R.Strauss “Nelja viimase lauluga” ja L.Sumera V sümfooniaga.

Eluõhtul loodud ja hiljem tsükklisse liidetud lauludes kajavad soojad, nukrad ja hoopiski mitte lootusetud toonid, Pille Lille nägemus neist oli veenev ja jõuline.

Jälle kord jõudis ühe eesti helilooja teos hilinenult kodumaa publiku ette - maailmaesiettekande aegu Malmös (dir. P.Järvi) kirjutati aastanumbriks 1995! Omapäras 4-osalist vormi on veel omapärasemalt analüüsinud L.Priimägi. Aga seda peab lugema, mitte resümeerima.

16. veebruaril astusid Estonia kontserdisaalis üles need, kel on olnud au plaadistada firmamärgi “Warner Classics” all: Hortus Musicus, Eesti Rahvusmeeskoor, NYVD Ensemble, Camerata Tallinn ja Lauri Väinmaa. Esitavat pärines otse loomulikult eesti komponistidelt : Pärtilt, Tormiselt, Tüürilt, Mägilt, Sumeralt, Sisaskilt, Vähilt, ainult hortuslased mängisid Telemanni.

Oma läbi seitsme linna kulgenud kontserditurnee lõpetas **Rein Rannap** 18. veebruaril Estonia kontserdisaalis. Parimas mõttes populaarne klassikakava vahendas Rannapi romantilise interperetsioonilaadi elavust ja vabadust, mis leiab ka “rangest” Bachist ja “soliidsest” Beethovenist palju ootamatuid tahke, rääkimata juba improvisatsioonilist lähenemist hoopis rohkem taluvaist Lisztist ja Chopinist.

Kogu programm alates Bachi Partiiatist nr.4 üle Chopini sädeleva “Grande valse brillante”, Eksprompt - fantaasia ja eepilise

Fantaasia f-moll, Beethoveni Sonaadi Es-duur ning Liszti viimase loomeperioodi näidete (“Hallid pilved” ja “Sancta Dorothea”) efektse “Mefisto valsini” hoidis neil või teistel põhjustel ülal kuulamispinge ja püsiva huvi.

20. veebruaril tulid ettekandele kaks “klassika pärlit” : J.Brahmsi viiulikontsert ja D.Šostakoviitši 13 sümfoonia.

Ühe viiuliliteratuuri ilusaima suurvormi kandis ette Rasa Vosyliute, keda mäletame mullusest Elleri-nim. konkursist kui üht väga muusikalist ja võimekat, paraku siiski II kohale jäetud võistlejat. Teistega võrreldes lausa sädeleunud Vosyliutel tuli nüüd seista oma austajate ees hoopis teises rollis ja kahjuks peab tunnistama, et kõik ootused ei täitunud. Muidugi mängis ta heal tehnilisel tasemel (v.a. väike äpardus III osas), pakkus läbitunnetatud kujundust ja kauneid detaile, kuid märgatav edasimineku ei olnud täheldatav.

Jüri Alperteni saatis Vosyliutet ka konkursil, nii et nad häälestusid ühele lainepikkusele ilma liigsete pingutusteta ; ainult finaali algupoole rabeledus reetis mõningaid “möödarääkimisi”.

Šostakoviitši 13. sümfooniaga on tihedalt seotud meie RAM. Kuigi kavalehe artikkel annab kord esmaettekandjaks RAM-i, kord Vene koorikapelli ja Gnessinini-nim. MPI koori, on meie madalamate meeshääle osalus selle toese ettekandel endises NSVL-is ja mujal maailmas hästi teada.

Kolmeteistkümmes on küllalt erandlik nähtus sümfooniade keskel. Kirjutatuna J.Jevtušenko omavahel seonduvatutele tekstidele, esindab see oma minimaalsete orkestrilõikudega pigem oratooriumi-vormi. Vahedalt lahkab poeet oleviku- ja minevikupahesid: Kiievi lähedased Babi Jari ühishauaga paralleelselt antisemitismi üldse, hirme, karjääritegemist, huumori kõikvõimsust, igapäevase poeskäigu probleeme. Nende elumuljete jõul vormub muusikaliste kujundite piltlikkust kord äärmiselt mitmeplaanaliseks ja kontrastseks (Babi Jar), kord pilkavalt sarkastiliseks (Huumor), samas süngeks, kurjakuulutavaks (liitosa Kaupluses - Hirmud) ning lennukalt optimistlikuks (Karjäär).

Niisugune karakterite kirevus lausa ootab dirigendi pillavat fantaasiat, aga peidab endas ka mõningaid karisid, näiteks väga vastuolulise aeglase osa tervikuliseks ja huvitavaks kujundamisel.

J.Alperteni on juba jõudnud tõestada oma võimekust suunata orkester - nüüd ka koor ja solist Leonid Savitski (toosama 8 aastat Estonias laulnu) - temale olulisele rajale ning suutis seda ka seekord. Dramaatilise arenduse saanud Babi Jar ja suurepärase finaali olid selle õhtu kõrgpunktideks, mille vahele mahtus ka pisut vähem õnnestunud teostushetki : juba mainitud liitosa laialivalguse ja “Huumori” kohatise liigagressiivsuse näol. Kummatisi väärib tunnustust J.Alperteni kontserdist kontserdini üha edenev dirigenditöö.

21. veebruaril jätkas A.Mustonen oma Suurt Muusikaakadeemiat L.van Beethoveni kammerteostega, paar päeva hiljem aga Corelli

Consort ja Tallinna Vanalinna Barokkorkester oma tsükli “Corelli ja Bach”, kus oli kaastegev ka kontratenor M. Bellini.

Kuu viimasel õhtul oli põhjust tõtata Rotermanni Soolalattu, kus NYVD Ensemble Olari Eltsi juhtimisel tõi pealinlastele küllakosti Tartu Uue Muusika Päevadelt : siin varem esitamata helitööid kuulsalt ungarlaselt G.Ligetilt.

Ikka veel kuskil hingesopis pelutav vastumeelsus ida poolt tuleva suhtes jättis ehk mõnegi kvartetisõbra 25. veebruaril koju. Siiski tuli Valgesse saali palju rahvast - ja kuidas nad plaksutasid-karjusid ! Šostakoviitši-nimeline keelpillikvartett tõi Tallinna oma Suure Kunsti, mida ei väsita imetlemast üle kogu maailma.

Kvartett on tegutsenud 30 aastat (muide, kaks asutajaliiget - Andrei Šišlov (I viiul) ja Aleksander Kortšagin (tšello) on seal senini ametis), jõudnud läbi paari konkursivõidu rahvusvahelise tunnustuseni ja naudib nüüd pöörast menu kümnetes välisriikides. Juba üksi festivaliosaluste loetelu on aukartustäratav - eksootilisemad neist kahekümnest toimusid Hongkongis, Istanbulis, Santa Fés.

Kvarteti peamine kunstiline jõud tuleneb koostöö järjepidevusest, sest ka Sergei Pištšugin (II viiul) ja Aleksandr Galkovski (vioola) on selles koosseisus mänginud juba üle kahekümne aasta. Kõik muusikud töötavad õppejõududena Moskva Konservatooriumis, enamasti just kvartetiklassis.

Kuigi ansambli repertuaaris on praktiliselt kogu kvartetimuusika alates Haydnist, õnnestuvad nende käsitluses eriliselt vene heliloojate ja ideaalselt muidugi Šostakoviitši teosed. “Vene hinge” avarust ja lopsakust geniaalselt muusikasse valanud Borodini 2. kvarteti esitus oli vaimustavalt kirglik. Sellist täisverelist ja maksimaalselt gradueeritud kõla kuuleb üliharva, kvartetimuusika pärlite hulka arvavad “Nokturniga” tehti lausa imet - millised agoogilised ja tämbriised nüansid!

Šostakoviitši 4. kvartetis domineerivat sisekaemuslikku lüürikat vahendati peenelt ja intiimselt. Kunstnike vaevutajutavate meeleoluvirvenduste ja -muutustega kaasaminek nõudis erakordset pingutust, kuid kinkis “vaevatusuks” katarsiselaadse elamuse.

Schumani Kolmanda kvarteti sisutihhe ja meisterlik esitus ei jäänud mingil määral alla eelnenuile ja andis kõrge hinde kollektiivi haardeulatusele ja stilistilisele orienteerumisele. Millise varjundirikkusega mängiti omapärase variatsioonivormiga osa, kui elastselt kandev oli keelpillide kõla Adagio molto!

Muidugi ei lastud muusikuid lavalt ära - Tšaikovski “Andante cantabile” ja Šostakoviitši “Polka” ei rahuldanud publiku kuulamisnälga... Jääb vaid loota, et nad tulevad varsti jälle.

Ines Rannap

Tivik käis Narvas

Elevus, millega Ivi Tivik jagas oma muljeid Narvas-käigust, sundis andma Muusikalehe lugejatelegi teada, mis seal õieti toimus.

II vabariiklik instrumentaalkontserdi konkurss - täpselt nii pealkirjastatud reglemendist selgus, et 14. - 16. veebruarini said muusikakoolides viiulit, flööti või klarnetit õppijad võimaluse esineda päris tõelise sümfooniaorkestri saatel. Kohustusliku repertuaariga : Mozarti kontsert viiulile B-duur ja flöödile G-duur ning Weberi kontsert klarnetile f-moll. Oodati esinema 10 - 16 -aastasi muusikuid üle kogu Eesti. Osalejatetulevale mullusel pianistidele määratud konkursil polnud aga tänava suurt midagi vastu seada : ainult 4 viiuldajat, 2 klarnetisti, flötisti Narvast ja kaks flötisti Türitl ! Huvitav, mida tegid neil päevil Tallinna, Tartu, Pärnu, Viljandi jne. jne. noored viiuldajad ja puhkpillurid ?

I.Tivik : "Kas sellest kehvast vastukajast tuleb välja lugeda, et orkestripillid on meie vabariigi muusikakoolides tõepoolest elitaarsed? Muide, muusikakeskkoolis ma selle reglemendiga isiklikult küll ei kohtunud..."

Ürituse hinge ja orgkomitee esimehe Anatoli Štšura juhitud Narva sümfooniaorkester tegutseb kolmandat hooaega ja on saavutanud juba populaarsuse. Kahtlemata oli selle toreda orkestriga mängimine suureks stiimuliks kõigile klaverivoorust edasipääsenuile. "Barjääri taha" jäid neist vaid kaks I I-aastast küll tublit, kuid veel pisut "aeglast" viiulilast.

IT : "Isegi mina ei teadnud, et see nn orkestrivoor oli mõeldud lihtsalt proovi eest, kinnitamaks ühtlasi zhürii otsust. Lapsed tundsid end seetõttu nii vabalt ja mõnusalt, et mängisid - lausa uskumatu - palju paremini kui klaveri saatel !"

Talle omase impulsivsusega lisas I.Tivik, et "meie omad sureksid esmakordselt orkestri ette sattudes suurest aukartusest lihtsalt ära !" See ilmselge liialdus lisab aga narvalaste - türlaste kiitmisele kõvasti kaalu juurde.

Zhürii, kuhu kuulusid I.Tiviku kõrval flöödiprofessor A.Vavilina-Mravinskaja Peterburist ja A.Štšura, jagas kohad alljärgnevalt : viiul - I Anna Samsonova, II Tatjana Samsonova, III Igor Devjatkin ja Jevgeni Gandzhu - pedagoogiks kõigile S.Voronova ; klarnet - I Stanislav

Maksimov (ped. B.Paršin), III Kaupo Toom (ped. V.Švan) ; flööt - I Meelike Välimäe, III Anu Ernits (ped. E.Luha) ja II Natalja Stepanova (ped. L.Matvejeva). Kõigile anti diplomid ja rahalised preemiad. I - II koha laureaadid esinesid koos Narva Sümfooniaorkestriga pidulikult lõppkontserdil.

IT : "Ma polnud juba paarkümmend aastat Narva sattunud ja ega see linn mind eriti meelitanudki, aga kohapeal selgus, et kogu ettevõtmine oli väga ilusasti organiseeritud. Narva Muusikakooli direktor Tatjana Jegorova ja mitmed pedagoogid olid kõvasti vaeva näinud, et üritus laabuks igas mõttes suurepäraselt. Liigutat oli kõikide püüd rääkida minuga eesti keeles ja näidata üles poolehoidu eesti kultuurile. Ausalt öeldes tundusid nad hetketi patriootilisematena kui meie ise ! Koolimaja oli aga remonditud niisugusel kõrgtasemel, et kõige püüdlikumagi uurimisega ei avastanud ma ühtki ekslikku värvikriipsu ! Kohalike jutust sain pildi Narva küllaltki vilkast kontserdielust..., aga ei mingit kaebust ahistamisest !"

Mõni sõna veel konkursist. "Mozarti B-duur" on tegelikult üks sant kontsert, seal on palju probleeme strihhide ja aplikatuuriga. Ning üldse - Mozart on ikkagi Mozart. Arvan, et otstarbekam oleks piirduda Spohri, Beriot', Viottiga, kindlasti suudetakse teha seal vastavad orkestratsioonid. Ehk tooks kasu ka täpsem ealine piiritlemine, millega meie kandis ollakse nii harjunud. Äkki see "piiritlus" - teismeliseas loeb palju kakski aastat - tõrjus mõnedki potentsiaalsed osavõtjad eemale?

Kõige rohkem hämmastas mind kui viiulipetajat kõgi esinejate hea intonatsioon. Selles vanuses pole mängupuhtus meil kaugeltki enesestmõistetav. Viiuldajad Samsonovad jätsid väga hea mulje oma mitteraavipärase Mozarti - tõlgendusega ; mõlemal on head eeldused, nooremal ehk suuremadki. Väga tubli oli Türi tüdruk Meelike ; kui algul püüdis prof. Mravinskaja ettepoole nihutada Narva neidu, siis orkestriga koos tõestas Meelike oma vaieldamatut üleolekut teistest. Ja orkestri üldisele kiitmisele tahaks lisada, et Weberis kõlas see lausa võrratult !

Olgu lõpus veel hüüatavad : kui harva saab lapsena mängida orkestriga ! Tõtakem siis edaspidi Narva seda võimalust kasutama : 1998.a. pianistid, 1999.a. jälle orkestripillid."

Kuulas - kirjutas
Ines Rannap

Tase on väga palju tõusnud

15. ja 16. veebruaril oli Valgas muusikakoolide klaveriansamblite üle-eestiline festival, mis seekord kandis numbrit 2. Esimene selline ettevõtmine sai teoks aasta tagasi. Osalesid Tartu I. ja Heino Elleri nimeline, Nõmme, Paldiski, Narva, Kreenholmi, Jõgeva, Viljandi, Põlva, Võru ja Valga Muusikakool Eestist ning Janis Cimze nimeline Valka Muusikakool Lätist - kokku 12 kooli 20 ansambliga. Juhendi järgi mängiti 4-1, 6-1 või 8-1 käel. Iga ansambel esitas 2 pala, neist vähemalt ühe klassikalisest repertuaarist.

Zhüriis olid tuntud ansamblistid Nata-Ly Sakkos ja Toivo Peaske ning Reet Ruubel-

Kopvillem (tema partner Piret Habak oli kahjuks haigestunud ega saanud seekord Valka sõita). Zhürii ülesanne oli mängijate paremusjärjestust koostamata leida kõik see hea, mis vääriks esiletõstmist.

Festivali 1. päev kulus õpilaste kavade ärakuulamisele, lõppes zhüriiliikmete kontserdiga.

Festivali 2. päeval tehti kokkuvõtteid. Zhürii esimees Toivo Peaske tänas kõiki esinejaid ja nende õpetajaid tehtud töö ja elamuse eest, Valga Muusikakooli ürituse enda kanda võtmise eest. Nii hindajad kui ka festivali korraldajad avaldasid lootust, et see festival muutub traditsiooniliseks ja saab Valga kultuurielu loomulikuks osaks. Noorte pianistide kohta ütles Toivo Peaske, et võreldes eelmise aastaga on nende mängu tase väga palju tõusnud ja et "nõrku ansambleid siin ei ole. Kõik mängisid hästi."

Kui eelmise festivali liider oli Nõmme kool, siis nüüd tõstis zhürii selle kõrvale Kreenholmi, samuti Paldiski ja Narva muusikakooli. Parimateks ansambliteks nimetati Jaan Kapp ja Jelena Kuznetsova (õp. Natalja Maasin) Nõmme Muusikakoolist ning Eve Kurss ja Kati Läueman (õp. Riina Vohta) Kreenholmi Muusikakoolist. Kogu kava väga hea esituse eest said kiita ka paldiskilased Anastassia Kotšjeva, Larissa Fahredtinova ja Pavel Zaitsev ning nende õpetaja Olga Smoljakova, kes esitasid E.Griegi Humoreski ja G.Sviridovi Marsi kaheksal käel. Samuti Kerttu Jõgi ja Reet Ubaleht (õp. Tiiu Noor) Tartu 1. Muusikakoolist, Svetlana

Baranova ja Maria Kozlova (õp. Tatjana Tarassenko) Narva Muusikakoolist. Ühe pala väga hea esituse eest pääsesid festivali lõppkontserdile Miša Gerts ja Jaak Sikk (õp. Viktoria Sikk) H.Elleri nim. Tartu Muusikakoolist ning Alina Koop ja Jelena Smirnova (õp. Ljudmila Bezzaborkina) Kreenholmi Muusikakoolist.

Valka muusikakoolile avaldati tänu festivali rahvusvaheliseks muutmise eest, Valga duole Annely Kähar ja Kadri Rõivasepp (õp. Lenel Rand) julge rokkimise eest (H.G.Heumann "Crazy rock"), Põlva ansambli Kadri Ottas, Kadri Semm, Katrin Tagel ja Kristiina Tagel (õp.Silvi Ottas) M.Glinka Valsi eest ooperist "Ivan Sussanin".

Viljandi ansambel Aire Arras, Ly Tolberg ja Eve Arm (õp. Marge Loik) köitis nii zhürii kui ka publiku tähelepanu väga huvitava ja omapärase kavaga. J.S.Bachi Largo esitasid nad klaveril ja spinetil. Nende teise pala - rapsoodia "Viljantrio" autorile Ülo Mälgandile saadeti festivali eripreemia väga huvitava teose loomise eest.

Klaveriansamblite kokkusaamine lõppes 11 parema ansambli kontserdiga.

Valga Muusikakool tänab Kultuurkapitali, haridusministeeriumi, Valga Linnavalitsuse Kultuuri- ja Haridusametit jt. toetajaid.

Helju Keskkpalu
Ants Loosi foto

Üks parimatest ansamblistest - Eve Kurss ja Kati Läueman Kreenholmi Muusikakoolist.

Esimesed lektorid on Madriidist ja Viljandist

Pärast pikemaide ettevalmistusi jõudis kätte ajalooline hetk - 7. veebruaril algasid esimesed tunnid Eesti Muusikaakadeemia täienduskoolituste kursustel. Pidulikult avamisel lühikesed sissejuhatavad tervitused kursuste juhatajalt **Ene Kangronilt** ja EMA õppeprorektorilt **Andres Pungalt** ning läks lahti. Üle 50 Eesti koolide muusikaõpetaja jagunes kahte rühma - ühte asus "utsitama" praegu Madriidis töötav Salzburgi Orffi - Instituudi õppejõud **Verena Maschat** ("Improviseerimine, liikumine, tants"), teist Viljandi Kultuurikolledzhi ajaloolise tantsu õppejõud **Kai Yaltna**. ("Renessansi- ja baroki - ajastu õukonnatantsud Lääne - Euroopas"). Õppetöö, mille eest tuli maksta 400 EEK, kestis 9. veebruarini kell 14. Õppejõud said aga suurema mahvi. Juba alates 5. veebruarist olid nad korraldanud samu kursusi EMA Koolimuusika Instituudi üliõpilastele, organiseerijaks **Ene Üleoja**.

Sündmust kommenteerib Andres Pung:

Varem viidi täienduskoolitust läbi Haridusministeeriumi juures. Nüüd on sealne vastav keskus likvideeritud ning sellega asuvad tegelema ülikoolid, nii nagu see on läänemaades kombeks. Algust on juba teinud Tartu Ülikool ja Tallinna Pedagoogika-ülikool, meie alustasime nüüd.

Idee on muuta täiendusõpetus erialalähedamaks ja õpetajatele sellega kasutoovamaks. Muutub ka finantseerimise süsteem: kui varem kandis kulud otseselt Haridusministeerium, siis nüüd on selleks ette nähtud 3% koolide palgafondist, mis omakorda saadakse ministeeriumilt. Koolid ise otsustavad, keda kursustele saata. Loomulikult oleneb see ka õpetajate endi aktiivsusest ja huvist. Kellel huvi suurem, kui kooli rahakott kannab, võib põhimõtteliselt oma raha juurde maksta rohkem kursustel käia ja oma kvalifikatsiooni tõsta, mis omakorda peaks peegelduma tema palgas. Nii loodame stimuleerida aktiivsemaid õpetajaid.

Eesti Muusikaakadeemia on põhiline muusikalise kõrghariduse andmise koht Eestis, kuhu on koondunud kõrge kvalifikatsiooniga kaader. Eeldame, et kursuste siin korraldamine aitab tõsta täienduskoolituse taset. Kuid

me ei pretendeeri monopolisti staatusele. Võimalik, et analoogilisi kursusi hakkavad muusikaõpetajate korraldama ka Tallinna Pedagoogika-ülikool ja Viljandi Kultuurikolledzh. Eks igaüks taotle teha seda teistest paremini ja konkurents tuleb

õppijatele kasuks.

Me ei püüa mitte ainult tõsta õpetajate muusikalaseid teadmisi, vaid laiendada ka üldkultuurilist silmaringi. Näiteks, jätkame juba ministeeriumi süsteemis alanud kursusi muusikaõpetajatele kultuuriloost ja vene õppekeele koolidele Eesti kultuuriloost, kusjuures õppejõud pole sugugi ainult meie oma majast. Ka nendele avakursustele kutsusime me külalislektoreid: omamoodi sümboolseltki ühe Eestist - Viljandist, teise välismaalt - Madriidis töötava austerlanna. Tugevate välismaiste õppejõudude kutsumise tava tahame jätkata. Näiteks tuleva õppeaasta alguses peab loenguid ja viib läbi praktilisi tunde koolis muusikaõpetamise metoodika osas W.Mayer Inns-

brucki Pedagoogika-ülikoolist, kelle kõrges tasemes meie muusikaõpetajad võisid ise veenduda, kui käisime sügisel Euroopaturneel. Muusikaõpetajate täiendõppe EMA-sse ületoomine peaks soodustama ka samade välislektorite kasutamist meie üliõpilaste õpetamisel, nii nagu on seegi kord.

Täiendõppe koolide muusikaõpetajatele viiakse läbi tihedas koostöös Eesti Muusikaõpetajate Liiduga, mille esinaine on samuti Ene Kangron. Täiendõppe süsteemi kuuluvad ka EMÖL-i traditsioonilised suvekursused Pärnu lähedal Saugas.

Täiendusõpetust ei hakka me läbi viima mitte ainult muusikaõpetajatele, vaid ka teistele muusika alal tegelejatele.

Meie töö ei kannata šablooni

Miks tulite siia just Teie, kutsesid läks ju Salzburgi, aga Teie töötate Madriidis?

Ka seal Orffi-instituudi raames, Salzburgist tuli pakkumine mulle ja ma nõustusin meeleldi. Mul oli endal ka huvi tulla Eestisse. Ma olen nii vähe viibinud nii kaugel Põhjas - ainult Šotimaal ja Peterburis. Skandinaavias pole ma õpetanud.

Kas põhja- ja lõunamaalaste õpetamises on erinevusi? Eestlased ja temperamentsed hispaanlased?

Muidugi on. Põhjamaalased elavad rohkem hoonetes, lõunamaalased väljas ja see kajastub nende elu- ja mõttelaadis. Samuti nagu see, kas elatakse mere ääres, lauskmaal või mägedes. Teie olete selle poolest huvitav maa, et on nii meri kui ka lauskmaa. Ning mõjutused on nii Lääne kui ka Ida kultuuride poolt. Sellel kõigel on meie õpetamissüsteemis suur tähtsus.

Õpetatavatest peab olema eelnev ettekujutus ja edukaks tööks ei tohi kultuurikontekst olla liiga võõras. Orffi-süsteemi õpetatakse kogu maailmas, aga Aasias või Aafrikas teevad seda ikka tavaliselt need, kes tunnevad sealseid kultuure. Mina olen spetsialiseerunud n.ö. valgele maailmale - Euroopa, Ameerika, Austraalia. Ka see on üpris mitmekesine. Mul on häid tuttavaid soomlaste hulgas, kes on eestlastele lähedased. Nii et siia tulles oli mul põhimõtteliselt pilt olemas sellest, mis mind ees ootab.

Kas see vajas kohapeal ka korrigeerimist?

Intervjuu Verena Maschatilt

Alati on vaja midagi korrigeerida. Esimeses tunnis saab selgeks n.ö. materjali iseloom. Siis tuleb läbi mõelda järgmiste tundide kava ning ka tunni käigus, kui vaja, muutusi sisse viia. Meie töö ei kannata šablooni ja selle poolest on ta huvitav.

Teie õpetate Tallinnas nii üliõpilasi kui ka muusikaõpetajaid. Kas on siin ka erinevusi?

Loomulikult. Teie üliõpilastel on hea muusikaline ettevalmistus, kuid puudub pedagoogiline praktika, mis on olemas muusikaõpetajatel. Niiet nendele olen ma teatud ulatuses kolleegi eest. Kolleegidega töötamine on alati teistsugune kui õpilastega töötamine. Ka nemad võivad sulle oma praktika alusel anda mõnegi huvitava idee, tähelepaneku lastega tegelemise osas.

Ma vaatasin pealt Teie esimese tunni algust, mis koosnes mitmesugustest liikumistest. Mulle meenutas see mingil määral eurütmiait Steineri süsteemi järgi.

Liikumises võib ju teatavaid ühisjooni olla. Aga Orffi ja Steineri süsteem on siiski kaks täiesti erinevat asja. Orffi-süsteem on vaid lastes muusika- ja liikumistunnetuse arendamise süsteem, kuna Steineri süsteemi aluseks on spetsiifiline, selgepiiriline, võiks isegi öelda range filosoofia, millele kogu liikumine on allutatud.

Oli kohal ja küsitles
Herbert Vainu

RahvusMeeskoor teel renessansile

RAM tähistas Eesti Vabariigi 79. aastapäeva Pärnumaal kontsertidega Pärnu-Jaagupi kirikus, Vändra, Treimani, Kilingi-Nõmme ja Sindi kultuurimajas ning Pärnu Agape Keskuses. Koori juhatas peadirigent Ants Soots, orelil ja klaveril saatis Andres Paas. Kanti ette kahte erinevat kava, mõlemad peamiselt eesti muusikast (A.Kunileid "Sind surmani", M.Saar "Küll ma laulaks...", V.Tormis "Väinämöise tarkusesõnad", E.Mägi "Isamaa"), kus isamaa ja emakeel said kõrgeks kiidetud nagu iseseisvuspäeval kohane. Keegi laulja pakkus tuuri motoks "Hoi, Jumal, Eestit, puhasta meid kurjast!". Päris hea mõte.

RAM laulis ka veel 23. veebruari hommikul EV esimese presidendi Konstantin Pätsi ausamba jalamil Tahkurannas tema 123. sünniaastapäeva puhul. Päevakava oli tihedavõitu, õnneks ülendas Pärnumaa rahva südamlük vastuvõtt laulumeeste meeli andma endast parima. Lihtne viisakus polnud seegi, et igasse paika kutsuti lahkesti tagasi, kui mitte enne, siis järgmisel iseseisvuspäeval. Ja veel - Vändras ja Kilingi-Nõmmel paluti ramlasi pärast kontserti jääda võõrustajatega koos aastapäevapidu jätkama. Pandigi siis pidu ja tantsitati kohalikke piigasi, sealjuures aimatava härrasmehelikkuse ja mõõdutundega. Öömaja oli korraldatud Jõulumäe spordibaasis, kus polnudki õieti aega ringi vaadata - öösel tuldi ja pärast hommikusööki asuti jälle teele. Meelde jäid lahke pererahvas ja maitsev puder.

Millal me jälle Pärnumaale sõidame, küsiti koori administraatorilt, või Järvamaale, Läänemaale, Võrumaale... Tollal, kui RAM rändas veel Vilsandilt Vladivostokini, "kammiti" Kodu-Eesti läbi viimse kui alevikuni. Rahvas haaras hingeksiksuses RAM-ist kui uppupa olekõrrest. Mõned mäletavad neid aegu veel, teised on kuulnud. See on Ernesaksa pärand, suur kamakas tema elutööst, mida ükski kultuurijuht ei tohi unustada, RAM-ist endast rääkimata.

Age üksvahe oli küll selline seis, et mõnelgi pool Eestis ei teatud, kas RAM ikka on elus või on muutunud legendiks. Ma ei tea, kas kunst ikka kuulub rahvale, aga kui RAM enam rahva juurde ei lähe, siis pole teda olemas. Kuid et vahepeal vähe käidi, polnud üksnes koori süü. Nüüd näikse maakonnad kosuvat ja rahvas tuleb ikka suurema huviga kontserdile. Näiteks oli RAM-i kontsertidel Mustvee kirikus ja Puurmani kultuurimajas mõõdunud hilissügisel (RAM-i poolt

ammu unustatud paigad) tõeline üllatusvastuvõtt. Schuberti ja Brahmsi juubelikavaga kontsert Viljandi Jaani kirikus 1. veebruaril k.a. kutsus rahvast kuulama rohkem, kui kirikus istepinke jätkus. Järgmisel õhtul Estonia kontserdisaalis oli kuulajaid leebelt öeldes hõredalt. Seevastu Narvas, kus RAM koos ERSO-ga vabariigi iseseisvuspäeva kontsertidega alustas, kuulas ettekandeid täismaja.

Kui keegi küsiks, **miks RAM ei laulnud Tallinnas**, kus toimus vabariigi aastapäeva suurejoonelisim tähistamine, ei oska mina küll sellele vastata. Ma ei tea ka, kes oskab. Oletagem põhjuseid: RAM ei tulnud peokorraldajatele meelde; kardetakse, et RAM näitab kõrget taset ainult välismaal; Tallinn on RAM-i laulust küllastunud; mingid ringkonnad peavad RAM-i stagnaaja laulikuks; RAM-i sound polevat enam see, mis ta kunagi oli (muide - mitmelt pealinna iseseisvuspäeva ürituselt olevat kostnud kõrvulukustavat taidlust, kuid... kas see on ikka võõras mure?). Või koguni - kutsumata jättes (juba mitmendat korda!) anti mõista - on's sind, RahvusMeeskoor, ülepea nii väga tarvis riigi niigi kõhnukesel rahakotil pidada... RAM ise ei näe siin erilist probleemi. Vastupidi: Tallinnakesksust on tarvis ka muusikaelus kahandada ja viia seda head, mis meil on, samuti maakondadesse.

Muidugi oli RAM omal ajal üks kompartei õuelaulikuid, kuid mitte oma vabal tahtel, vaid käsu korras. Punase väliskestata polnud käsuühiskonnas ühegi kollektiivi olemasolu üldse mõeldav, välisreisidest rääkimata. Mida selle kesta varjus korda saadeti, millist meelsust külvati - see on hoopis teine jutt. Pimedaiks tuleb neid pidada, kes seda tollal ei märganud või nüüd olematuks vaikivad.

Kodune kriitika on RAM-i suhtes ninakrimpsutav, viitsimata olla kasvõi pahatahtlikult objektiivne. Välisreisidelt kaasatoodud arvustustest pudenevat Eesti ajakirjandusse üksnes kiidukõnepeatükid. Nimetaksin seda kõrgeimaks vaimupimeduseks, mis äratub leebemal puhul kaastunnet. Miks mitte küsida Eri Klasilt või Los Angelese Filharmoonikute peadirigendilt Esa-Pekka Saloselt, kelle käe all RAM mõõdunud oktoobris - novembris Los Angeleses suuri asju kaasa tegi, et kuidas **tegelikult** oli. Tahame või ei - Ameerika on Eldorado ka muusikuile. Suur on selle (kollektiivi) rõõm, keda seal omaks võetakse, veelgi harukordsem - ka tunnustatakse. Nimelt nii käis RAM-i käsi selle imepärase maa

läänerrannikul ja seda oleks patt maha vaikida. Vist sai USA-turneel kinnitust ka ammune pelg, et RAM (kas ainult?) laulab võõrsil hingestatunalt kui kodus. Hakka või uskuma ja sel juhul ka põhjusi otsima. Polegi kedagi kohanud, kes julgeks kaljukindlalt teada, mis põhjustas mõne aasta eest "heliseva ime" maine languse koduseinte vahel. Oli see vabaduse tulekul üldine stagnaaja lemmikute hülgamise rüsinatund või dirigentide vahetusega paratamatult kaasnev ümberorienteerumise vaevarikas protsess? Murelikult kõneldi koori vokaalse taseme langusest, üks hambamees tuletas meelde kunagi RAM-is levinud mõistujuttu, et ... ei ole mustikal enam seda maitset...

Uuenemise vaimustuses **rahvas ootas (b) ka RAM-ilt uut kvaliteeti**, uusi kavu, uusi projekte, nagu öeldakse. Seda mõistsid dirigendid näpuga näitamagi. Kannatlikult, samm - sammult hakkasid kaks Antsu, Üleoja ja Soots, meeskonda kohendama, kutsemeisterlikkust esikohale seades kõigepealt sammeldunud lauluvendi välja vahetama. See oli valuline, kuid vältimatu käiguvahetus. A.Soots: "Kes enam polnud vokaalselt vajalikul tasemel, pidi lahkuma. Niiviisi muutus koori uuenenud koosseis ühtlasi professionaalsemaks." A.Üleoja: "Kohanemise ja kokkukasvamise aeg on läbi. RAM neelab kogu energia, kui teda tõsiselt võtta."

Need dirigentide mõtted on pärit RAM-i 50. sünnipäeva eelsest ajast. Märkamatu on **kui AÜ** lausest ära kukkunud, maad on võtnud tõsine professionaalne tegevus. Uute kavade õppimiseks ei kulutata enam kuid, vaid need valmivad paari - kolme nädalaga. Enam ei kuule ka hädaldamist, et kust seda meeskoorimuusikat võtta. Kui omad heliloojad kirjutavadki vähem, mis siis. See-eest on Põhjamaades, Saksamaal, kogu maamunal leiduvat meeskoorirepertuaari nii et uputab. Mõndagi huvitavat on dirigendid juba avastanud, näiteks kava F. Mendelsohn-Bartholdi meeskoorilauludest ja Norra heliloojate muusikast. See tegevus vajab raugematut järjekindlust.

Lõpetuseks veel üks oluline seik: RAM-i tabamata ime on algusest peale olnud tema eriline sound, kõlavärv, millega ta on erinenud kõigist teistest. Mimed asjatundjad on tähele danud, et seda ollakse taas tabamas.

Vello Mäets, RAM-i vana oliaja

Viies ratas taotleb mitmekülgsust

“Oma vokaalansamblile panime nimeks Viies Ratas trotsiks: tahame näidata, et me pole viies ratas vankri all ühegi publiku juures, vaid oskame pakkuda talle sobivat,” pajatab selle vaimne juht, laulev määndzher Peep Puis.

Tartu Vanemuise ovaalsaalil on menukalt läinud Kulno Süvälepa muusikaline lavastus “Kaunimad aastad sinu elus”, milles viis lauljat on elukutselised draamanäitlejad - lavastajad Andres Dvinjaninov, Hannes Kaljujärvi, Jüri Lumiste, Rain Simmul, Aivar Tommingas. Mitte harva võib kuulda arvamust, et noodsamad lauljad ongi Viies Ratas. Ei ole. Ühist neis kahes menukas koosseisus on nii palju, et mõlemad saavad põhipalga Vanemuisest. Viienda ratta lauljat on teatri koorist, nad on õppinud laulmist või koorijuhtimist Elleri koolis või Tartu Õpetajate Seminaris.

1990.a. õppis Vanemuise madrigalikoori meesrühmast tekkinud kvartett oma naisperet naistepäeval, 8.märtsil, tervitamiseks ära 6-7 seltskonnalaulu, igihaljast viisi. Nii naljatamisi alustati. “Häälte poolest oleme kvartett. Kaks meest laulavad esimest tenorit - Taavi Puhvel ja Rainer Aavsalu, kaks - Neeme Saue ja mina - oleme bass-baritonid, Olavi Viikholm on kontratenor ja Endel Kroon III tenor. Tavaliselt laulame kvintetina,” tutvustab praegust koosseisu Peep Puis, kes on Endel Krooni kõrval seni algusest peale kaasategija. 7 aasta jooksul on ansambelis laulnud kümme meest. Osa, nende hulgas tugevad laulumehed Märt Jakobson ja Koit Reiman, on siirdunud Tallinna.

“Me pole alustatud stiilile truusid jäänud. Praegu on kava eklektiline, valime igale muusikalisele maitsele midagi. Laulame nii vanamuusikat, öömuusikat, paroodia laadis omaloomingulisi laule, rahvalaule, traditsionaale jne. Enne esinemist teeme luuret, repertuaari valime selle järgi, millise arvame olema publiku. Me oleme kompromissivalmid, kuid me pole n.ö. sündipidude bänd, vaid esitame a capella mitmekesist neljahäälsel muusikat,” selgitab oma põhimõtteid Peep Puis.

Ampluaa ulatub lihtsast ühehäälselt laulust kuulsate džässikompositsioonideni. Eri hääle efektid annavad saatetartii ja rütmifiguure. Nauditavat vaheldust toovad kontratenor ja falsett.

Esinetud on ballidel, linnapeade vastuvõttudel, teatrite pidudel ja juubelitel. “Sügavalt läks hinge, kui Ugala juubeli ajal avaldas meile publik püsti seistes tänu,” meenutab P.Puis.

Moodsad saalid vahelduvad vana interjööoriga, pidulikud lossid arhailiste kõrtsidega (mullune suvehooaja lõpupidu Altja kõrtsis). Siis veel õllesummer, vanalinnapeod Tallinnas, spordipeod. Esinemisriietus ulatub T-särgist smokingini.

Ka geograafiline ulatus on lai - Lõuna-Eestist Kuressaareni, Tallinnast Virumaani. Eriti head on kontaktid Pärnumaaga. “Koos Vändra rahvatantsutrupiga ja sellele saateks lauldes oleme käinud 1995. ja 1996.a. Inglismaal, 1995.a. ka Taanis. Mullusel meelde jääval Aluwicki muusikafestivalil laulsime nn. habemeajamismuusikat. Suurepäraseid elamusi saime esinemistest nii ülipidulikel dineedel kui

Inglismaal lauldi 1996.a. koosseisus (vasakult) Rainer Aavsalu, Endel Kroon, Neeme Saue ja Peep Puis.

ka pubides. Meid tervitati kui Babet Shape'i stiili esindajaid. Üldiselt on välismaalased emotsionaalsemad jahedavõitu eestlastest. Väikeäride omanikud, kes meid ära tundsid, tegid meile märgatava hinnaalanduse,” räägib Peep Puis.

Ka sellest aastast on juba keni elamusi Kiviõlist, kus sealtkandist dirigendi Ants Üleoja eestvedamisel kogunesid 25. jaanuaril Ida-Virumaa noortekooride juhid ja muusikaõpetajad Kirde-Eestist. Sellel noorte hulgas koorilaulu elavdamiseks korraldatud üritusel laulsid puupüsti täis saalis kõik kohalikud koorid. Ka Viie ratta esinemine võeti hästi vastu.

Ansambel on 1995.a. välja andnud oma kasseti, meeles mõlgub kompaktplaat.

See palju higi nõudnud ettevõtmine - hääle sobitamine, noodimaterjali muretsemine, arranzheerimine, partiide õppimine klaveri saatel, kokkulaulmine - on käinud põhitöö kõrvalt. Palju tehakse ära laululaagrites. Ka esinemised ise, pealegi tihti kodudest kaugel, ei too ainult rahuldust, vaid nõuavad ka pingutust. Kuid see on teatritööle vahelduseks. Ning võimalus palgale lisa teenida, ei salga lauljad. Ent ega nad esijoones ole maiaid rahale, vaid esinevad sageli ka sihtotstarbelistel heategevuskontsertidel.

Viies ratas väärib tunnustust seda rohkem, et eesti lavadel pole enam jäänud kuigi palju meesvokaalansambleid ning Peep Puis arvab, et kuulajatest ka tulevikus puudu ei tule. P.Puisile endale on aga kaksikkoormusest teatris ja ansambliga vähe. Ta on pühapäeviti veel ettris Tartu Raadio saates “Teater elus ja elu teatris”.

Malle Elvet

EI KARDETA ÜLETADA EMAJÕGE

22. veebruaril andis TÜ ajaloomuuseumis ühiskontserdi Tartu naiskoor Domina (dir. Elvi Oolo) ja Viljandi meeskoor Sakala (dir. Katrin Tauker). Tartlannad laulsid ainult eesti koorilaulu, viljandlased ka lõunamaise popurrii, lõpetasid aga vahvalt lastelauluga “Uhti-uhti uhkesti”.

Kuigi selles laulus lõpeb Emajõe ületamine Tartu ja Viljandi vahel liigeldes õnnetult, teatasid Tartu daamid kontserdijärgsel sõpruskohtumisel Viljandi dzhentelmenidele, kes olid neil juba teist korda külas - käisid mullu ka -, et järgmiseks teevad vastukülaskäigu nemad. Said mehed uhti-uhti uhkesti Emajõe üle, saavad naisedki.

Malle Elvet

EESTI ÕPETAJATE MEESKOOR KÄIS TARTUS

EÕM andis 21.vebruaril Tartu Õpetajate Seminari aulas sisuka kontserdi eesti heliloojate loomingust tähistamaks vabariigi 79. aastapäeva. Koori juhatasid Tõnu Kuljus ja Lilyan Kaiv. Tervitussõnad ütles koori teenekas laulja ja haridustöötaja Ants Eglon. Kavas oli P.Sarapiku “Ta lendas mesipuu poole” ja “Õhturahu”, E.Tubina “Karjase pühapäev” ja “Sõmeralt Sõrmikule”, E.Aava “Õõsse ära kadus”, G.Ernesaksa “Kutse”, A.Ritsingu “Mets kohas” jt. Meeskooride kullafondi kuuluva mitme nõudliku teose meeldiv esitus andis tunnistust koori heast kunstilisest võimekusest. Vastuvõtt oli soe, lauldi lisapalugi.

Sama kavaga kontsert leidis aset ka Pühajärve Põhikoolis. Õpetajate Meeskoori vajalikku kontsertreisi koolidesse toetasid sponsoreina Eesti Haridustöötajate Liit ja Tallinna Pedagoogikaülikool.

Uno Uiga

Eiffeli torni all sündinud Vaasa Ooperi "Boheem"

Viimast etendust näinuna tahaksin puudutada rohkem neid tahke, milledest seni ajakirjanduses on olnud vähem juttu.

...ILUS LAULMINE HÕLJUS KUI PALSAMI AROOM ÜLE SAALI RIDADE JA LEVIS PARIMATE PILLIMEISTRITE HELIVÄRELUSTENA IGA KUULAJANI...

Miks "Boheemi" trupp laulis tervikuna hästi - väga hästi ?

Esiteks. Soomes on hea ja ühtlane laulukool. Üldse peetakse seal maal häälekoolist väga lugu, amatöörkooridelgi on tugev vokaalne aluspõhi. Ka lauluõpetajad on au sees, nende järele tuntakse vajadust neilgi elualadel, kus peab palju rääkima. Soome pedagoogide vokaal - metoodiline arsenal on suurem kui meie omadel, levinud on *voice massage*, mille spetsialiste on neil üle 30.

Teiseks. Vokaaldramaturgiliste ülesannete lahendamine. Selle liini muusikaliseks juhiks on teatavasti repetiitor.

Antud teosega alustas muusikalist tööd eesti parimaid ooperirepetiitoreid **Helin Kapten**. Töötati Tallinnas ja Helsingis kahe nädala vältel, enne lavaseadeid orkestriga Vaasas.

Helin Kapteni määratluse järgi asub repetiitor just nagu laulja ja dirigendi vahel - ta valmistab koos lauljaga ette teose vokaalpartii ning samas viib ellu teose muusikalisi taotlusi. Laulja ja repetiitori ühistöös hakkab kujunema lavateose rolliline külg - repetiitor ei mõtesta partiid lahti mitte üksnes dirigendi, vaid ka lavastaja seisukohalt. Klaveripartii valdamise kõrval on oluline sisemine vokaalsus. Teine ala, mida peab tundma, on foneetika, sest teose teksti kaudu teostuvad muusikalised õiged strihhid, artikulatsioon, on võimalik interpreteerida rütmi. Lõpptulemusena kuuleme sõnalise teksti muusikalist tulemust. Klaveriproovidest võttis aktiivselt osa dirigent **Zheng Xiaoying**.

Väga täpse ja nauditava muusikalise töö tulemusena võib öelda sedagi, et

soomekeelsena kõlas ooper väga hästi (viimased keeletegureid tehti Vaasas).
VÕIDUTSES PUCCINI !

Viinis laulmist õppinud ja ooperi- ning operetiosades laulnud produtsent Ilma Rewell teadis täpselt, millist lavastus- ja lauljate meeskonda ta vajab, et saavutada heatasemeline ooperietendus. Eestiski lauljaid kuulamas käinud, leidis ta nii ühe kui ka teise laulja puhul, mis registris ei kõla kellegi hääle õigesti. Eesti laulja **Rauno Elpi** Marcello osasse oli õige ning nii trupile kui lauljale enesele väga kasulik.

Ooperi visuaalne pool - lavastaja ja kunstniku töö - oli justnagu ooperi partituuriist nüanssideni välja toodud - puccinilikult soe ja oma aja lähedane.

Järgmist ooperit ootava Pärnu publiku nimel

Malle Raid

70 AASTAT TAGASI

Märts 1927

ÜENÜTO segakoor oli oma kontserdi kava kokku pannud tuntud lauludest, nagu K.Türnpu "Priiuse hommikul", R.Tobiase "Varas", M.Lüdigu "Rändaja j.t. Need olid küll ilusad laulud ja meeldisid kuulajatele, kuid nagu ütles A.Lemba : "Peaks siiski ka enam uema Eesti koori- literatuuriga, mis viimasel ajal küllalt rikastunud on, tutvuma." Koor aga väaris kiitust oma hästi nüansseeritud ettekandega. Samuti ka koorijuhi A.Kasemetsa enda laul "Kel nooruse palavust on täis rind".

EMO segakoor korraldas Palvapäeval Tallinna Kaarli kirikus sisuka kontserdi, mis väga palju kuulajaid kokku tõmbas.

Suurt kuulajatepoolset huvi äratas ka Tallinna Rahva- ülikoolide Seltsi segakoori kontsert Estonia kontserdisaalis. Kava oli koostatud Eesti, Soome, Läti ja Skandinaavia heli- loominguist. Koor polnud küll arvukas, kuid edenenud oli ta T.Vettiku käe all suurte sammudega. Sellel kontserdil esines oreliisoolooga ka M.Saar. Kuna pala oli huvitav, kirjutatud peene maitse ja julge harmooniaga, siis arvas sellel kontserdil käinud Th.Lemba, et tegemist oli maestro enda helitööga.

Vanda Saarmann oli juba varem tuntud kui üks meie andekamatest pianistidest, "kellel peale paenduvat lööki ja väljaarendatud tehnikat ka tarviline muusikaline tundmus olemas on," nagu kirjutas A.Lemba. Pärast paariaastast vahaega oli ta nüüd jälle Estonia kontserdisaalis esinemas. Vähe- se esinimispraktika tõttu oli tal raske enda üle valitseda ja nii segasid J.S.Bachi Chaconna ettekannet valesti võetud noodid.

Kuid Th.Lemba enda kontsert Pärnu Endlas oli sealsel rahvale suursündmus. "Harva õnnestub meil nii hääd mängijat kuulda", kirjutas Pärnu Postimees. See oli üks neid kontserte, millega pianist tähistas oma 25 - aastast muusikalise tegevuse juubelit. Naudinguga kuulasid pärnolased Bachi, Scarlatti ja Schultzi teoseid. Rahule ei jäädud aga F.Chopini Sonaadi esitusega. "Th.Lemba löögi ja Chopini muusika vahel on sarnane kuristik, millest isegi ta suur tehnika silda üle ei ehita : puudub õrn ja paenduv löök ja laulev meloodia, milleta ei suuda ette kujutada Chopini," kirjutas Pärnu arvustaja.

Tallinna Konservatooriumi VIII õpilasõhtul esinenud pianistidest olid parimad Jaan Kägu ja Aino Kõrb. Esimene kandis kunstipäraselt ette Liszti Tarantella, teine aga Bach - Busoni Chaconna. Esinejate hulgas oli ka tulevane flöödisolist ja helilooja Evald Brauer, kes kandis flöödil ette Köhleri Fantaasia puhta, natuke ettevaatliku nobedusega. Kõneainet andsid ka sellel kontserdil üles astunud Herbert Laan ja Paul Pressnikov.

Suurejooneliselt tähistati märtsis 1927 L.v.Beethoveni 100. surma - aastapäeva. Nii oli tema loomingule pühendatud konser- vatooriumi IX õpilasõhtu. Pärilnava tehnika ja nooruslikult tulise temperamendiga esitas I.osa Klaverikontserdist nr.1 Elsa Avesson. Kunstilise täiusega andis Rudolf Palm edasi I.osa Viulikontserdist. Vähem õnnestus Kreutzeri sonaadi I.osa Rudolf Milli ja Aino Kõrbi esituses. Ilusa, natuke kurku jääva häälega laulis Es Vaarmann "Adelaidet". Kontserdi lõpetas Valentina Riives suure helimeistri Es -duur

Klaverikontserdiga. Orkestripartii nendes suurvormides esitati tol ajal levinud tava kohaselt klaveril. Ka Eesti Akadeemilise Helikuntnikkude Seltsi kam- mermuusika õhtu oli pühendatud Beethovenile.

See kõik oli aga ainult sissejuhatus suurejoonelisele Beethoveni pidustusele. 27.märtsil tulid Estonia kontserdisaalis J.Aaviku juhatusel ettekandele meistri I ja IX sümfonia. Saal oli viimseini välja müüdnud. Läbi- paistva selguse ja klassikalise lihtsusega kõlas I sümfonia. Mõjuv oli suurendatud orkestri, EMO ja ooperikoori ning solistide H.Eineri, V.Veemi, K.Otsa ja K.Viitoli ettekandes IX süm- fonia.

Ka Vanemuise avar saal oli selle muusikamaailma tähelepanu hõivanud sündmuse puhul pidulikult ehitud. Kõnega esines H.Laksberg. Kuid tartlased ei jäänud "oma" Beethoveniga rahule. "Kontsert väljendas Tartu muusikalist kehvust," kirjutas Postimees. "Ja kust peabki tema paremus siis tulema ? Vanemuine ei käi oma rada. Tema kannel ei ole ammu hääles olnud. Praegu on keeled rebenenud. Tuul lohistab nendes." Milles oli asi ? Beethoven pole ju koorihelilooja, kuid just sellele zhanrile oli pandud Tartus pearõhk. Pealegi polnud Tartu Õpetajate Seminari segakoor, Tartu Meeslaulu Selts ja Miina Härma Lauluselts oma ülesande kõrgusel. Parem oli kontserdi teine pool, kus Vanemuise orkester J.Simmi juhatusel esitas "Coriolanuse" ja IV sümfonia.

Beethoveni 100. surma - aasta- päeva tähistamisest ei tahtnud maha jääda ka Tallinna saksa seltskond. Nende lauluseltsil võisid ette Missa solemnis. Kaasa aitasid Estonia sümfoniaorkester, viiu-lisolist A.Papmehl ja organ- ist P.Pressnikov. Tehtud töö hulk oli tähelepanuväärne, tulemus aga siiski mitte täiuslik. Paremini

õnnestusid "Kyrie" ja "Gloria". Kahju ainult, et lauljad rohkem nootidesse kui J.Paulseni taktikepi peale vaatasid. Täiesti vastu- võetamatud olid aga Saksamaalt kutsutud solistid. "Kui juba välismaalt kutsuda, siis olgu need kompetentsed isikud. Meil on paremad," leidis sellel kontserdil käinud Th.Lemba.

E.Kurnimi 25 - aastase lava- tegevuse juubeli puhul tuli Esto- nias esietendusele B.Granich- stadteni operett "Orlov". Tükis oli palju koomikat ja nii oli juubilar oma sõiduvees.

"Orlovil" oli nii suur menu, et selle valis oma tuluõhtuks välja ka A.Sällik. Ise mängis ta muudugi suurvürst Aleksandrit. Viimase platsini väljamüüdnud teater võttis Sälliku väga soojalt vastu.

Vanemuises läks sel hooajal menukalt operett "Dolly". Juhatas J.Simm. Nimiosa täitis, nagu arvata, Elli Pöder -Roht, kes oli selles osas sarmikas nagu alati.

Miina Härma kui teatri- heliloojal oli samuti põhjust rõõmustada - 27.märtsil tuli Tallinna Rahvateatris lavale tema "Muru-eide tütar". Muusikajuht oli meie tolaeagseid tuntumaid kerge-muusikuid Paul Tamme- veski.

Nii Tallinnas kui ka Tartus oli laval Verdi "Trubaduur". See andis võimaluse soliste vahetada. Märtsis 1927 olidki tartlased Estonias end näitamas. Elava mängu ja ilmeke ettekandega võis Azucenana esinenud A.Kopli -Wiegand. Sümpaanne oli ka O.Torokoff -Tiedeberg, kelle sopranit taheti küll suuremat kõlavust. Tundeline ja ilmekas oli A.Viisimaa Manricona, kuigi tunda andis veel tema vähene häälekool. Lavastusi omavahel võrreldes leiti aga, et Estonia paneb rohkem rõhku laulule, Vanemuine aga mängule.

M.Märtin

Käesoleva aasta 7. märtsil möödus 110 aastat Heino Elleri sünnist. Tema helilooming, samuti tema viis aastakümnet kestnud pidev tegevus pedagoogina on jätnud sügava jälje eesti muusikaelu arenemisse. Fotol 1960-ndate algusest on ainult osake Elleri "kaardiväest". Muusikalehe järgnevates numbrites meenutab Heljo Sepp oma õpiaastaid maestro Heino Elleri ja tema abikaasa Anne Elleri juures.

1.rida vasakult paremale istuvad : J.Bleive, A.Karindi, H.Sepp, H.Eller, E.Aarne, A.Velmer, V.Kapp
2.rida : A.Oit, J.Koha, L.Normet, V.Ojakäär, A.Sõber, A.Garšnek, B.Körver, U.Naissoo
3.rida : L.Tauts, H.Jürisalu, B.Parsadanjan

Üks mitmest Estonia primadonnast

Primo. Entsüklopeediast, mõistagi sellest kõige uuemast.

Torokoff - Tiedeberg, Olga (23. III 1902 Valga - 11. III 1964 Stockholm), eesti laulja (sopran). Õppis 1920 - 24 TK-s (Tallinna Konservatooriumis), oli algul Vanemuise ja 1927 - 44 Estonia teatri ooperisolist.

Secundo. Allakirjutanu enese poisike-sepõlvemuljeid Estonia lava veerest. Mäletan Olga Torokoff - Tiedebergi Saksa okupatsiooni aegsest Estoniast, eriti "Tannhäuseri" küllaltki pompöösse (ja teatri poistekoori liikmest laulumuusikamaniakki ülimalt paelunud) lavastuse Veenusena. Selle kõrvale asetusid veel "Vikerlaste" Vaike ja "Padaemanda" Liisa, samuti "Pajatsite" Nedda, mida küll paraku jäägitult enesesse ahmising ainult proovides lavaportaali vasakust valgustusloozhist (tegelikku etendust millegipärast enam ei mäleta).

Nendest nägemuskillukestest ja teistestki küllap alatiseks mälusse talletunud hetkejäädvustustest ümardus teatav pilt mitmest toonase Estonia supertähest ja üks üsna nende esireas sãras ka Olga Torokoff - Tiedeberg. Ma ei tea, võib - olla ei saanud tema esinemisi siis juba endine helk (siin - seal on kõneldud ebastabiilsusest, mis johtus lauljatariga pisut nappivast vokaalkoolitusest), kuid ometi on sellest alles jäänud mingi aastate ja aja kulgu trotsiv jäävniimb. Kindel on see, et veel siis oli ta meie ooperi *primadonna* (üks mitmest ; vt. käesoleva artikli pealkirja...)

Tertio. Jah, eks algsest itaalia teatrikunstist lähtunud mõiste *prima donna* ole ainsuses, kuid tegelikult on küllap kõik juhtivad lavad järjekindlalt pakkunud simultaanselt mitut *prima donna*'t. Olgu nendeks "suures maailmas" Renata Tebaldi - Maria Callas või meie sootuks ahtamal muusikaareenil Anu Kaal - Margarita Voites. Sama ilming saatis ka nende aastate Estoniat, kus paralleelitsesid Ida Loo - Talvari, Lydia Aadre ja **Olga Torokoff - Tiedeberg**.

Ometi võime tagantjäreletarkadena tõdeda, et kõigi puhul siinnimetatutest oli tegemist kõrgtasemel ja paljuski lahknavaid unikaalomadusi demonstreerivate interpreetidega. Ilmselt sellistega, keda mingi

margapuu alusel kaaluma, hindama või - hoidku taevas! - võrdlema hakata pole üldse mõeldav.

Tasapisi on selgeks saanud, et Olga Torokoff - Tiedeberg oli kuidagimoodi lõhestunud isiksus - lavakunstnik-lauljatar, keda saatis ühelt poolt jäägitu ja poosi viiv oma ilu imetlemine (primadonnalikkus selle sõna otsetähenduses ja teiselt poolt äärmiselt lihvitud kriitikaameel tollesama *enese* kui lavakunstniku suhtes.

Kuid meie ooperi ühe alustala elutee päris algus? Koolilapsest laulusolisti katsetused Valga ja Taganrogi gümnaasiumis pidid ilmselt olema midagi **erilist**, sest eelviimase klassi õpilasele anti võimalus esineda N.Rimski - Korsakovi ooperis "Lumivalgeke". **Nimiosas!**

Seejärel tuli iseseisva elu alustamine Tallinnas mingi panga reamateniku "seisuses", siis napilt-natukeselt õpinguid konservatooriumis ja peatselt päris kopsakas rollitaitmine Estonia laval G.Meyerbeeri ooperis "Hugenotid". Ootuspäraselt sügenes sellest kõikvõimsa teatridirektori allkirjaga kinnitatud leping, seekord Vanemuisest, sporaadilised laulutunnid Emajõelinna kuulsaima laulpedagoogi Georg Stahlbergi klaveri veeres ja murranguliseks osutunud külalisesinemine Toscana taas Estonias 1927.aastal.

Lauljatar sai muidugi korrapealt "passi ja paberitega estoonlaseks", esimeseks tööks peaosas Aarne Viisimaa lavastatud "Madame Butterfly's". Kõik võisid kogeda, et uustulnuka, Olga Torokoff - Tiedebergi sopranihääl oli igati *ooperlik*, suur ja kõlav ning lavakuju kaunis ja efektn. Tallinna laval õnnestusid varsti ka koloratuursoprani ampuuga piirnevad rollid, nagu nimiosa J.Offenbachi "Iulus Helenas" (niisiis ekskurs - ja üpris õnnestunu! - opereti valdustesse) ning mitu mitte vähem ka lausa dramaatilisse "häälestusse" kuuluvat, "Trubaduuri" Leonora kõigepealt. Samalt joonelt lisandusid lähiaastatel veel "Tsaari mõrja" Marfa, "Näkineiu" Nataša ja "Padaemanda" Liisa. Need kõik joonisid Olga Torokoff - Tiedebergi proovikivile ereda kriipsu.

Teatakse, et too lauljatar oli otsiva ja

juurdleva loomusega. Küllap tunnetas ta ise paremini igast kriitikust, et pagasiks hangitud parasjagu juhuslikuvõitu vokaalkoolitus ei suuda moodustada seda kandepinda, millele tõsiselt ja kestmalt võiks toetuda.

Nii võitles Olga Torokoff - Tiedeberg välja võimaluse täiendusõpinguteks Roomas, Budapestis ja Viinis.

Kuigi ta kulutas seal mitme kuulsa õpetaja lävepakke, osutus saadu siiski mõneti sporaadiliseks ja võib - olla isegi senist, päris stabiilseks kujunenud taset murendavaks.

Suure sõja puhkemise aastal ütles siis juba 37-aastane Olga Torokoff - Tiedeberg intervjuus Rahvalehele, et on "eriti tugev matemaatikas ja katvatse astuda polü-tehnikumi". Elukutse sundvahetumine pidi paraku teoks saama juba (või kõigest?) napilt viis aastat hiljem Rootsis. Seal polnud enam võtta vähegi kandvat pinnast muusikategevuse jätkamiseks ja ta otsustas arhiivitöötaja ameti kõrvalt hakata keeleoskusi täiendada. Muide, ka see toimus kõrgelennuliselt, tervelt kahe ülikooli tasemel.

Kõik edasine Estonia ooperi pärjatud primadonna elus pidi aegade ja olude sunnil jääma juba filoloogia valdkonda. Õnneks leiame kunagistelt heliplaatidelt tema interpretatsioonikunstist nappi jälgi. Ei ühti ooperiaariat, ainult mõned moelaulud ning paar pala meie autoritelt: K.Türnpu "Üks ainus kord", M.Lüdi "Üks pisar veereb vaikselt" ja A.Lemba "Hällilaul". Kokku kuus plaadipoolt. Kõigest viisteist minutit laulu... On's need ikkagi väärlilised säilmed suurest elutööst? Kuid teada on ka, et sõja ajal kanti mööda ilma laiali üsna rohkesti tolleaegses ringhäälingus nn. pehmetele plaatidele salvestatud, sealhulgas ka Olga Torokoff - Tiedebergi esinemiskunsti näidiseid. Küsiks siis : kuhu need on jäänud? Kas leidub veel kedagi, kes midagi teab niisugustest unikaalplaatidest?

95

Meenutusi sõjajärgsetest ja -järgsetest aastatest

Märtsikuu on rikas heliloojate sünnipäevade poolest (Els Aame, Edgar Arro, Hans Hindpere, Uno Naissoo, Valter Ojakäär, Villem Reimann, Horre Zeiger, Uno Veenne, Aado Velmet, Enn Võrk). Iga-aastane keskne sündmus oli muidugi Heino Elleri sünnipäev. Sel puhul kogunesid tema mugavasse koju kõik tema õpilased, ja paneb lausa imestama, kuidas hea perenaine Ellu Eller kogu selle õnnitlejateväe ära mahutas, maitsva suupiste ja keelekastega kostitas. Nende hulgas, kes samal kuul sünnipäeva pühitsesid, oli ka **Boris Kõrver**, Elleri esimesest sõjajärgsest lennust, kauaaegne Heliloojate Liidu juhatuse esimees, aga hoolimata sellest uhkest nimetusest kõigile lahke ja abivalmis kolleeg, paljudele ka hea lähedane sõber. Tema oligi see, kes seisis 30. märtsil sünnipäevadepäeva lõpus.

Oma sünnipäeva pühitses ta tavaliselt ktsamas ringis. Seitsmekümnendate puhul külastasime teda televisiooni võttegrupiga ja saime talletada unikaalse väärtusega materjali, kuigi ta alguses käte ja jalgadega vastu sõdis. Teda tegi leebemaks see, et kaasas olid head sõbrad Jossif Šagal, Emil Laansoo ja Georg Metsalu, kelle kõigiga ta oli kunagi koos pillimeheleiba teeninud. Nii õnnestus salvestada killuke tema andest ja hingesoojusest.

Meenub teinegi episood ühest varasemast televisioonivõttest. Tegin siis kaasa telesarjas "Muusikaelu". Mingil põhjusel oli taas kavas Boris Kõrveri filmimine. Et vältida tavalist rutiinküsitelu, otsustasime filmida väljas. Harrastasime mõlemad tol ajal hommikust

1938. a.

meetsajooksu, ja ma pakkusin talle kokkusaamist tema igapäevase mitmekilomeetrise ringi lõpp-punktis. Televaatajatele võis jääda mulje lavastatud episoodist, ja vahest polnudki see idee kõge hiilgavam, kuid tõepoolest ootasime teda kokkulepitud kohas tükk aega, kuni ta lõpuks tuli, spordidressis, hingeldades nagu ikka pikamaajooksu järel. Nii see vestlus käis, higi pühkides ja hinge tõmmates.

Boris Kõrveri seitsmekümne viiendat sünnipäeva pühitsesime kitsas ringis ja saatus määras selle ka viimaseks juubeli-sünnipäevaks. Nüüd toob tema kaheksakümnes sünniaastapäev meelde tuhat mälestust poolsajandi pkkusest sõprusest lahke, delikaatse, abivalmis ja osavõtliku inimesega, kellega lävimine rikastas ja rõõmustas paljusid.

Esmakordselt kuulsin Boris Kõrveri nime raadiost, kui kõlas tema tänini tuntud laul "Nii lõppes armastus" ("Sa heidad mulle ette ebatruudust"). Enne sõda pääsesid raadiolaineile peamiselt rahvalikud polkad ja valsid Paul Tammeveski, Arnold Siiraku ja Priit Veebeli sulest, mida laulsid Aleksander Arder, Artur Rinne, Ants Eskola ning teised ooperi- ja operetilauljad. Neid mängiti plaatidelt. Nädalalõppudel raadiost kuuldav tantsuorkestrid (John Pori, Kurt Strobeli) kasutasid välismaalt tellitud trükitud lööklaulurepertuaari. Raimond Valgre moodsam looming raadiosse ei jõudnud. Sama oleks juhtunud Boris Kõrveriga, kui ringhääling poleks lavastanud üht Gert Helbemäe kuuldemängu, milles oli ka ülalmainitud laul. Tõenäoliselt kuulsin seda laulu vaid mõned korrad, kuid otsekohe jäi meelde erakordselt väljendusriikas meloodia. See algab ootust üleskrivuva, terve takti pikkuse noodiga, mistõttu esimene, korduv periood on üheksa takti pikkune. Aastakümneid hiljem plaadistas selle laulu keegi väliseestlane, pressides muusika trafaretsesse kaheksataktilise perioodi ja rikkudes sellega põhjalikult laulu alguse. Mulle, koolipoisist dzhässihuvilisele, oli see esimene moodne eesti lööklaul. Sellele järgnes jällegi raadiost, "Kuldse Seitsme" saatest kuulnud "Hääd

ööd", mis oli tunnusmeloodiaiks orkestrile, milles Kõrver ise mängis klaverit.

Esmakordselt nägin Boris Kõrverit, kui ühe Pärnust Tallinna asunud klassivennaga käisin mingil koolipeol, kus tantsuks mängis Kuldne Seitse. Ei ma teinud ühtki tantsu, seisin vaid sein ääres ja nautisin muusikat, mis raadiost kuulnud välismaisele tantsumuusikale ei jäänud alla. Muidugi ei sõndanud ma vestlema minna muusikutega, kellest said mulle aastaid hiljem head sõbrad. 1941. aasta veebruaris andis Kuldne Seitse Estonia kontserdisaalis dzhässikontserdi ja sinnagi ei saanud ma minemata jätta. Kavas oli ka põimik Kõrveri viisidest ta enda esituses klaveril. Alles hiljem taipasin, et pianistina polnud ta Leo Tautsi või Priit Veebeliga võrreldav virtuoos, kuid tal oli peen harmoonia-tunnetus, hea maitse ja oskus oma võimeid maksimaalselt kasutada.

Kunagi rääkis ta, et juba täismehena konservatooriumis ta lausa kartis obligatoorklaveri õpetajat Eva Noormaad, kelle plahvatuslikku temperamenti meenutas ka Uno Naissoo. Boris Kõrver oli väga enesekriitiline, seepärast närveeris ta ka klaverieksamitel. Kord kevadise eksami ajal avanud Bruno Lukk akna, et värsket õhku sisse tuleks. "Ju ta siis tahtis kõik mu valed noodid välja lasta," naeris Kõrver. Nii hull asi loomulikult polnud. Muidugi on tõi, et kohustuslike eksamipalade õppimiseks oli tal alati vähe aega, sest looming, tantsuorkestris mängimine ja taht muud tegevust segasid palju.

Isiklikult tutvusime alles 1945. aastal. Teda oli sõjakoledustest säästnud just muusika, kuigi Eestist mobiliseerituna tuli tal riiklike kunstiansambliite moodustamiseni teha kaasa kõigile osaks saanud viletsused. Ta mängis klaverit ansambliite dzhässorkestrites. Siis oli dzhäss veel soositud, sest Ameerika oli Nõukogude Liidu liitlane, kes saatis suurtükke, veoautosid, lihakonserve ja muud sõdimiseks vajalikku. Niisiis mängis orkester Rostislav Merkulovi juhatusel ka ameerika dzhässipalu, millest mõned olid Boris Kõrveri arranzheeritud. Tagasi kodumaale jõudes astus ta konservatooriumi

kompositsiooni õppima, mängides 2-3 korda nädalas Erich Kõlari taastatud Kuldse Seitsme klaverit. Sinna kutsus Kõlar ka mi-

80

nu. Nii said meist Kõrveriga juba orkestrikaaslased ja sõbrad.

Mängisime põhiliselt Pikas tänavas endises (ja praeguses) Mustpeade Majas, mis tollal kandis kord Tombi, kord Kreuksi nime. Aga sageli olid tantsumängud ka koolides ja võimlates. Andsime ühe kontserdi Draamateatris ja kaks Pärnus: Endlas ja Rannakohvikus. Kahjuks on sellest orkestrist säilinud vaid üks väheütlev helilint. Mängisime tollases raadiostuudios, ühes Tallinna Merekooli klassis, paar pala pehmetele plaatidele, aga need on läinud kaduma. Eriti kahju on mul teemal "Ach, du lieber Augustin" arranzheeritud dzhässipalast, milles Boris Kõrveril oli ilus klaverisoolo. Ta oskas väga vaimukalt ja väljendusrikkalt improviseerida, meenutades ehk pisut *Count Basie* nappi stiili.

Välismaiste tantsupalade kõrval mängisime üsna palju orkestriliikmete omaloomingut Erich Kõlari, Ülo Raudmäe, Vallo Järvi ja Boris Kõrveri sulest. Seal alustasin ka mina oma üsnagi kohmakaid katsetusi. Peamised arranzheeritud olid Kõlar ja Raudmäe, kellele see töö käis kiiresti ja hästi. Tollal kirjutati suure orkestri partituur in C kolmele reale: üles saksofonid, keskele vaskpillid, alla bassipartii koos peale märgitud kitarrakordidega. Sellelt realt väljakirjutatud häälestest võis mängida kogu rütmigrupp: bass, kitarr, trumm ja klaver. Siit sain Kõrverilt esimesed näpunäited komponeerimiseks. Ükskord enne mängu kutsus ta mu klaveri juurde, pani ette minu kirjutatud bassipartii ja näitas, kuidas tuimalt paigal tammuvat bassi muuta omaette väljendusrikkaks meloodiaiks, kasutades läbiminevaid ja abinoote, lisades peale toonika ka akordi ülemisi noote. See väike heatahtlik õppetund on mulle meelde jäänud kogu eluks.

Boris Kõrveri paladest mängisime eespool juba mainitud "Hääd ööd". Meenuvad veel "Kuigi ma ei tea, mis on su nimeks" ja "Ma kardan ööd", millel oli ka ingliskeelne tekst - "I'm so afraid of night". Viimase laulu üle heideti nalja, et see vastab täiesti tegelikkusele. Pärast 1944.aasta märtsipommitamist oli suur osa Tallinnast rusudes. Harju tänav polnud üldse läbitav, Müürivahe, Virus ja nii mõnes teiseski tuli komberdada üle varemete. Pimedal ajal oli saagiahnetel röövlitel hea oma ohvreid varitseda. Päris päispäevaste röövideni, nagu tänapäeval, polnud siis veel jõutud. Boris Kõrver käis õhtustel tantsumängudel vanas sõjaväesinelis, peas vene pilotka. See oli taktikaliselt õige samm: kes see soldatit ikka hakkab röövima! Pealegi polnud ju klaverimängijal kaasas pilli, mida saagiks võtta.

Kuldne Seitse oli tollal läbinisti elukutseliste orkester. Ainuke, kes muusikuna ametis polnud, oli just Boris Kõrver, konservatooriumi üliõpilane. Tantsumängude eest maksti tollal 50 rubla tunnis. Mängisime 3 - 4 tundi õhtus, nii et kuusissetulekuks kogunes keskmiselt 1500 rubla. Sellega võis vabalt ära elada, sest peale toidu polnud ju midagi osta. Raadio estraadiorkestris oli kuupalk vaid 980 rubla. Peale minu olid Kuldse Seitse mängijaist põhikohaga raadio estraadiorkestris trummar Elmar Kruus, saksofonistid Herbert Kulm ja Lembit Raudmäe, viimase noorem vend, trombonist Ülo Raudmäe, trompetistid Erich Kitsemets ja Helmut Orusaar. Raadio sümfooniaorkestris olid trompetist Artur Flink (jättis oma nime eestistamata), trombonist Rudolf Kivi ja kontrabassid Aleksis Avasalu. Sümfooniaorkestri viuldaja Jossif Šagal ja oboeist Evald Vain mängisid mõlemad Kuldses Seitsemes saksofoni, suurepärase kitarrist oli Vallo Järvi, kes koos Erich Kõlariga oli sümfooniaorkestri löökpillimängija. Kellelgi polnud probleeme pilli valdamisega, aga harjutasime regulaarselt, küll gruppidega, küll kogu orkestriga. Kui Utjossov esines 1946.aastal Tallinnas, kutsusime kogu tema orkestri meie mängu kuulama. Nemat korraldasid vastutasuks ühe näidisproovi meile. Meie kuulsus kandus Moskvasse ja ka Eddy (Ady) Rosner kutsus meid oma orkestrit kuulama.

Meil oli ka kaks vokaalsolisti: Hilja Hollas (Hovi) ja Heljo Jõesaar (Roomere). Mõni pala arranzheeriti vokaalkvintetile, kus peale mainitud neidude laulsid Erich Kõlar, Ülo Raudmäe ja Boris Kõrver. Juhuse tahtel on see kvintett ainsal säilinud Kuldse Seitseme salvestisel ("Mutionu"). Mulle näib, et Boris Kõrverile meeldis laulda. Tavaliselt pillimehed hoiduvad sellest. 1946. aastal korraldas Eesti Raadio katsed estraadiorkestrile vokaalsolisti leidmiseks. Ei mäleta, kui palju tookord soovijaid oli, aga meeles on Arvi Haug, kes tollal laulis raadio segakooris, ja Boris Kõrver. Nähtavasti tegi ta seda meie pealekäimisel. Laulda tuli orkestri saatel, kuid sobivat häält ei leitud. On selge, et Kõrveri pehme, intiimne laad ei sobinud nendeks lauludeks, mis tollal said nõutavaiks. Hiljem oli meie solist lühemat aega Artur Rinne, kuid temal tuli oma karjääri esialgu jätkata kaugel Siberis.

1947. aastal hakati reguleerima orkestrite tasustamist. Isegi tunnitasu vähendamise korral ei saanud meie "leivaista", nn. Tompi klubi, enam pidada suurt (koos administraatoriga 19-liikmelist) kollektiivi. Pealegi polnud keegi nõus hakkama odavamalt mängima. Kuldne Seitse pani pillid kotti. Boris Kõrveri kutsus Emil Laansoo oma orkestrisse, mis mängis Laias tänavas Noorte Majas. Seal olid põhiliselt sõjaaegse Eesti Korpuse pillimehed: Raimond Valgre, Abi Zeider, Arvi Haug jt. Käisin mitu korda neid kuulamas. Tollal oli tavaks, omamoodi ka kohustuseks (et klubide tööplaan ilusam välja näeks), pakkuda enne tantsu tunnipikkune eeskava. Kuldse Seitseme huumoriõhtud said ülipopulaarseks, sest neil konfereerisid kaks Vollit - Panso ja Leeťjäv, esinesid Mari Möldre, Hugo Laur, Rudolf Mering, Ruut Tarmo ja paljud teised rahva lemmiknäitlejad. Noorte Maja eeskavadest mäletan Boris Kõrveri ja Raimond Valgre autoriõhtuid. Aastakümneid hiljem meenus Laansoo, et kui Kõrver aitas igati kaasa oma kontserdikava ettevalmistamisele, siis Valgre olnud täiesti ükskõikne. Neid kavu esitati korduvalt, kuulajaid oli rohkesti.

Varsti tuli lõpp ka Noorte Maja orkestrile. Erich Kõlar oli läinud filharmoonia estraadiorkestrit juhatama, kuid ühel ringreisil olid "erariides muusikateadlased" võtnud ta kinni ja

Koos Gustav Ernesaksaga.

saatnud Kirovi oblasti kunstilist isetegevust arendama. Boris Kõrveril oli aukartustäratav orkestripraktika ja kuigi ta enda sõnul dirigendiamet talle põrnugi ei istunud, laskis ta end pehmeks rääkida ning võttis üle filharmoonia orkestri juhatamise-seda küll üsna lühikeseks ajaks. Asendajat otsides pakkus ta seda ametit mullegi, kuid ma ei soovinud kuidagi loobuda sõpruskonnast raadio estraadiorkestris.

Tollest orkestrist jooksis läbi kogu raadios kõlav algupärane eesti levimuusika. Alles viiekümnendate aastate keskel tuli väiksem osa uudisrepertuaari Emil Laansoo ansambli kaudu. Nii on ka loomulik, et kõik viljakamad heliloojad olid meie stuudios kas isiklikult kohal või leidsime päev - päevalt nende noote oma pultidel. Esimestel sõjajärgsetel aastatel mängisime palju Leo Tautsi, Edgar Arro, Raimond Valgre ja Boris Kõrveri loomingut. Üsna viljakad olid Rein Ploom, Evald Brauer, Evald Vain, Ülo Raudmäe - need nimed meenuvad esmajoones. Nooremad, nagu Uno Naissoo ja Gennadi Podelski, olid veel tulekuteel, veidi hiljem ka Arne Oit. Võib julgesti öelda, et Valgre ja Kõrveri laululooming oli võrdsetel esirinnas. Nad mõlemad valdasid hästi kolmekümnendate aastate lõpul ameerika heliloojate mõjul muutunud lööklaulustiili, olles piisavalt isikupärased, et mitte muutuda epigoonideks. Sealjuures ei saa jätta mainimata, et Valgre - ilma et ta ise seda oleks teadnud - oli Kõrveri ees üks oluline eelis. Ta võis välja tuua oma kolmekümnendate aastate laule, mida keegi polnud kuulnud ja mille hulgas oli tõelisi pärlid, rääkimata sõjaaegsest loomingust, mis vähemalt külma sõja alguseni peeti võitnud suurriigile väärtuslikuks isegi oma

intiimseis romantilistes vormides. Valgre oli oma laulude tekstid ise kirjutanud (väheste eranditega), kuid Kõrveri varem mainitud ja teistelgi varastel lauludel oli küljes Kaini märk: nende tekstid oli kirjutanud sama mees, Gert Helbemäe, kes koos Priit Veebeliga lõi "Eesti leegioni laulu", kes saksa okupatsiooni ajal tegutses nõukogudevastase propagandaga, lahkus Eestist ja jätkas sama tegevust emigratsioonis Inglismaal. Muidugi tuli see nimi koos tema osalusel loodud lauludega igaveseks - nagu tookord näis - unustada. Eriti kahju on Kõrveri ühest armastatumast sõjaaegsest laulust "Külm oled sa, põhja valge naine", mis normaalsetes tingimustes oleks jäänud püsivalt eesti levilauluvaramusse. Hiljem kasutas Kõrver seda muudetud tekstiga operetis "Kusagil Montparnasse'il", kuid siis oli üles kasvanud põlvkond, kes selle laulu kunagisest sõnumist enam midagi ei teadnud. "Laulge kaasa!" kogumikku koostades pidasin Boris Kõrveriga korduvalt nõu, kuidas avaldada mõnda tema varasemat laulu - lahendust ei leidnud. Oleks ju võnud tellida mõnele neist uue teksti, kuid on asju, mida lihtsalt ei saa teha. Tõsi küll - üks niisugune juhus Kõrveri loomingus oli. Küllap mäletavad vanemad laulusõbrad tema kaunist laulu "Kadriorg" (tekst Otto Rootsilt). Kuulsin aastaid hiljem Kõrverilt, et ta kirjutas selle laulu sõja ajal, mil kõiki Itta viidud eestlasi vaevas koduigatsus. Laulu algne pealkiri oli "Valge ümbrik". See oli aeg, millal kodustelt saabunud valgest ümbrikust võis vaid unistada...

Boris Kõrver oli loovisiksus, kes väärrib eraldi monograafiat. Kindlasti peaks ilmuma plaat tema laulude paremikust. Meenutan lisaks eelmaintuile

Vladimir Alumäe

80

Vladimir Alumäe oli eesti viulimängu ajaloos vaieldamatult üks erakordsemaid isiksusi, kes suutis olla väljapaistev interpreet, suurepärase pedagoog, erudeeritud publitsist, innukas organisaator, kõrgema õppeasutuse juht. Seegi loetelu haarab vaid prof. V.Alumäe tegutsemisvaldkondade olulisemaid tahke. Tema intensiivses elu- ja töölaadis justkui aimus küllaltki varajane lahkumispäev - maestro oleks võinud aktiivselt tegutseda veel vähemalt 10 - 15 aastat.

Esimese põlve muusikuna alustas V.Alumäe tänapäevases mõistes hilja ja juhuslikult, aga selle "puudujäägi" korvas pääsemine juba 11-aastasena prof. J.Paulseni klassi. Kugi V.Alumäe ei piirdunud ainult Paulsenilt õpituga, pidas ta alati kõige olulisemaks just konservatooriumi perioodil omandatud mitmekülgsete oskuste - teadmiste kompleksi. "Talle oli selge peamine - kunst võib tekkida ainult tahtekindla, olemuselt loominguilise töö baasil. Tabamatu ime, millele loodab kuulaja, võib sündida ainult õpetaja ja õpilase pingsa koostöö tulemusena," kirjutas V.Alumäe prof. J.Paulsenist. Samu sõnu võivad kasutada V.Alumäe õpilased ka oma õpetaja kohta.

Kõnekas on fakt, et prof. J.Paulsen võttis 20-aastase, äsja konservatooriumi lõpetanud Alumäe oma assistendiks, aga kaks aastat hiljem, kui professor sõitis ära Saksamaale, sai noorest viuldajast konservatooriumi korraline õppejõud. Siis oli tal juba sejatama täiendusreis Londonisse prof. C.Fleschi juurde. Rahapuudusel tuli piirduda küll vaid tosina tunniga, ent võimalus jälgida teisi pedagooge ja osa saada Londoni kontserdielust andis loominguilist kosutust pikaks ajaks.

Pedagoogi- ja interpreediameti ühitamine saatis V.Alumäed kogu elu, vast ainult tagalperioodil polnud tal võimalust kedagi õpetada. Esimestel iseseisva töö aastatel oli viuldaja klaveripartneriks Olav Roots, kellega koos valmisid väga positiivset kriitikat pälvinud soolokavad. Võiks öelda, et Alumäe põhilised repertuaarisuundumused kujunesid välja juba 30-ndate aastate lõpul : ergas huvi ja austus eesti helitööde vastu, vajadus tutvustada kuulajaid kaasaegse muusikaga ja soov oma võimete kõige mitmekesisemaks eksponeerimiseks. Tasub vaid meenutada V.Alumäe eriti tihedaid sidemeid H.Elleri ja E.Tubinaga, B.Bartoki Soolosonaadi NSVL-esiettekannet, viulirepertuaari tipposte kavvavõtmist (Paganini, Saint-Saënsi, Kreisleri, Raveli, Bach'i jpt. oopused), aga ka unustatud väärtuste - näit. Biberi Sonaadi

(6. aprill 1917 - 27. märts 1979)

algteksti või Handoškini Soolosonaadi - toomist meie avalikkuse ette.

Alumäest on järele jäänud hulk lindistusi - plaadistusi, mis kätkevad konkreetse pildi tema mängust. Ent muidugi ei anna see nii mahult kui ka kvaliteedilt - salvestustes on ikka midagi tehislukku - ebapiisav materjal ammendavat hinnangut Vladimir Alumäe interpretatsioonikunstile. Appi tuleb võtta kaasaegsete arvustused, olgu need siis kui tahes subjektiivsed. Mis võlus kuulajat selle viulistikunstu juures? Eelkõige väljenduse jõulisus ja kirglikkus; virtuoossus, mis ei ahistanud teda ei tüüpilises viulirepertuaaris ega nüüdismuusika ebamugavustes; suur fantaasia karakteriseerimisel, süvenemine, spontaansus, isikupära; kõla monumentaalsus, elastsus ja ilu; kõrge esituskultuur, suur nõudlikkus enda suhtes.

Paraku tuhmuvad ajapikku ka kõige eredamad muljed, noorem põlvkond ei tea viuldajast Alumäest aga enam midagi. Mis jääb, on Alumäe koolkond : õpilased, õpilaste õpilased, õpilaste õpilaste õpilased jne. Onne olla Alumäe kasvandikuks on raske ülehinnata. Professor oskas läheneda igale õpilasele individuaalselt, õhutada neid end igakülgset harima, teha tunnid elavaiks ja pingelisteks, õpetada harjutama, valmistada õpilast psüühiliselt ette lavaleminekuks, vaimustada tema saavutustest ja hoiduda kurjustamisest ebaõnnestumiste puhul. Pruugib vaid nimetada mõnd üksikut V.Alumäe õpilast - Mare Teearu, Tiiu Heinsalu, Niina Murdvee, Urmas Vulp, Ivi Tivik - ja ongi täielikult põhjendatud tema meetodite tulemuslikkus.

Tore, et V.Alumäe jõudis need ka kirja panna: lausa populaarset huvi pakub 1966.a. ilmunud "Interpretatsioonist"; professionaalsemat süvenemist - mõistmist nõuab "Mõtisklusi viulimängu teooriast ja pedagoogikast", kuid see on äärmiselt huvitav lugemismaterjal igale viuldajale. Kui ka mitte täht - tähelt järgimiseks, siis vähemalt kasulikuks ajudeeliigutamiseks loodusseaduste ja viulimängu seoste, struktuurse ja kujundilise mõtlemise, neuropsühholoogiliste mehhanismide mõju ja mõnes muuski küsimuses.

Kui Vladimir Alumäed interpreedi ja pedagoogina mäletatakse ainult hea sõnaga, siis seni lõplikult lahendamata konservatooriumi (muusikaakadeemia) probleemi taga nähakse ühe süüdlasena ikka ka Alumäed, kes sõjas purustatud hoone

asendamist elumajaga tollasel Suvorovi puiesteel ajutiseks pidades asus 1946.a. kõrgkooli rektorina otsima paremaid võimalusi... ja tegi seda 22 aastat! Kas mitte neis pingelistes, ebaedust ja solvanguist täis aastaist ei pärinegi maestro varase lahkumise põhjused? Küll lubasid võimulolijad konservatooriumi ehitamist (1945., 1950. 1964. aastal), küll pakkusid mitmeid muuks otstarbeks püstitatud maju. Reaalseks sai lõpuks Kivimäe - variant, 1968.a. kolisid Konservatoorium ja Muusikakeskkool endisesse internaatkooli. Kuigi Alumäe lootis veel siiski näha 10 - 15 aasta pärast spetsiaalselt projekteeritud õppehoonet kuskil Kadriorus, lohutas ta linna piirile sõitmise vastu protesteerijaid värske õhu, ilusa looduse ja sportimisvõimalustega. Viimaseid pidas eluaeg pilli- ja pallimängu seostanud Alumäe üheks suuremaks Kivimäe plusspunktiks. Kurb küll, aga Kivimäel õpitakse ka praegu, 1997.aastal, kuid spetsiaalselt projekteeritud õppehoonet siiski juba ehitatakse. Ainult et vaevalt paikneb seal 203 harjutusruumi ja mitu võimlat, millest V.Alumäe omal ajal nii väga unistas.

Lühikeses ülevaates V.Alumäest kui suurest kunstnikust, pedagoogist, organisaatorist ja teoreetikust ei tohi kuidagi puududa Alumäe kui avala suhtleja, jutuka kaaslaste, hoolitseva sõbra iseloomustus, sest inimese tegutsemismotiivid toetuvad ju tema põhilisele karakterile. Alaline mure muusikahariduse üldise olukorra pärast - ka Tallinna Muusikakeskkool loodi ju Alumäe initsiatiivil - oli tihedalt seotud murega iga oma õpilase toimetuleku pärast. Ja mitte ainult oma õpilase ; kui allakirjutanu vaevles käehädas, viis Alumäe ta pikema jututa isiklikult Leningradi kutsehaiguste tohtri juurde. V.Alumäe valutas südant ka palju laiemate ühiskondlike probleemide pärast ja oli iga hetk valmis kohatud tuttavaga - olgu või tihedas viimasajus - jagama oma mõtteid ja tähelepanekuid.

Argielu rüseluses meenutame paraku harva oma kunagisi sõpru ja eeskujusid. Ümmargune sünniaastapäev annab aga taas põhjust mõelda tänutundega meid vaimselt ja hingelt nii ohtralt rikastanud inimesele.

Meenutas
Ines Rannap

veel vaid mõningaid : "Kaluri laul" (Aino Otto), "Hällilaul" (Kersti Merilaas), "Kerjuse laul" (Ardi Liives) operetist "Ainult unistus", "Traktoristide laul" (Ilmar Sikemäe), "Mari - Ann" (Leo Normet) lavale tulemata jäänud operetist "Hermese kannul". Nagu enamik tema kolleege, andis ka Boris Körver

tollasele "keisrile, mis keisri kohus", kuid teda hästi tundnuna võin kinnitada, et teda ei ole ajendanud võimurite soosingu taotlemine. Olles pikki aastaid Heliloojate Liidu eesotsas, õnnestus tal vältida tollal lausa kohustuslikku parteisse astumist. Ärgem unustagem, et tollal käis kõik aruannete järgi : kui palju

on loodud nn. temaatilisi teoseid, missuguseid "vajalikke" üritusi on korraldatud jne. jne. Körper ei saanud kollektiivi juhina jääda kõrvaltvaatajaks, kuid kindlasti oli tema sellel kohal amortisaatoriks, kes pehmendas ülalt tulevaid tõukeid, aitas säilitada talutatavat õhkkonda selles loominguilises liidus, mis

võimaldas luua kõigele vaatamata tõelisi, püsivaid väärtteoseid. Ta polnud loominguilisel naturiil suurvormide meister, sümfonist, kuid tema laulupärandis on tõelisi pärle, mida meil pole õigus unustada. Ja muidugi ei kustu sõprade südameis tema isiksuse soojus.

Valter Ojakäär

“MA ANDSIN, MIS MUL OLI.”

70

Mõeldes mõnele inimesele tabad end jälle ja jälle mõttelt: kust tuleb tema eriline energiatulv, tegutsemistahe, vitaalsus, loomis- ja tööõõm? Ja samas: kas selline suur eneseteostus pole looduselt saadud ande eest tagasimaksmine, võla tasumine. Loomulikult pole siin ühest vastust. Ja kui oleks, siis helilooja **Gennadi Podelski**, kes k.a. 2. aprillil saanuks 70-aastaseks, on oma loometööga selle võla mitmekordselt tasunud.

Sergei Jessenin on ühes oma värsireas lihtsa siirusega öelnud: “Ma andsin, mis mul oli.” See tõde maksab ka Gennadi Podelski puhul. Talle oli palju antud ja ta suutis ka ise palju anda.

Tagantjärele on raske öelda, kui suur osa oli noore muusiku kujunemises kodusel tööel, kus palju tuli loomulikult teel. Võime kõike lennult haarata, kergelt omandada oli Gennadi Podelskil tohutu.

Rahvus

Heliloojas oli genee mitmest rahvusest. Praegu Moskvas elav abikaasa Natalja on öelnud, et isa liini pidi olid segunenud poola ja vene veri, Gennadi ema oli aga ukrainlanna.

Mõelgem, kui operatiivselt reageeris helilooja Yves Montandi esinemistele Moskvas. Kohe valmis laul “Kui laulab kauge sõber” ja see anti ka koos pühendusega kuulsale prantslasele üle.

Ansambli “Laine” üks asutajaliige Leida Lukk: “Gennadil oli ringreisidel alati kaasas suur pakk oma noote. Loomulikult jagas ta pärast esinemist neid koos pühendusega kohalikele muusikategelastele. Gennadi Podelski võttis osa ka uue N.Liidu hünni konkursist. Pääses mõlemast voorust edasi. Hiljem jäi kõik toppama.”

Interpreet

Paljud muusikainimesed on üksmeelselt kinnitanud, et 50 - 60-ndate aastate super - klaverisaatjad olid **Gennadi Podelski ja Leo Tauts**. Mõlemad lugesid veatult ka uut pala otse partituurist.

Gennadi Podelski on sündinud Leningradis. Seal sai ta ka oma esimesed muusikatunnid - algul akordionimängus, siis tuli ka klaver. 40-ndate algus tõi pere Rakverre.

Hans Hindpere: “Puutusin Rakveres Gennadiga sageli kokku. Ta mängis kohvikus ja nii ei peljanud ma temalt üht-teist küsida. Teadmisi tal oli. Hiljem läi ta kaasa Rakvere teatri juures tegutsenud dzhässansambli, mis mängis tasemel muusikat (filmist “Päikesepaistelise oru serenaad”).”

1945.a. esinesid Rakveres ka Eesti laskurkorpuse dzhässorkester Väino Saviaugu ja Filharmoonia dzhässorkester Vladimir Sapozhnini juhatusel. Viimasesse sai noor muusik akordioni- ja klaverimängijaks, tehes kaasa pika kontserditurnee Taga - Kaukaasias.

1946. aasta tõi Gennadi Podelski Tallinna. Raadio klaverisaatjana saatis ta otse eetrisse läinud esinemistes kõiki

toonaseid tuntud soliste, improviseeris saadete vahele, mängis muusikat hommikuvõimlemiseks.

Nendest päevadest sai alguse ka koostöö Georg Otsaga, mis kestis ligemale 20 aastat. 1956.a. pälvis Gennadi Podelski klaverisaatjana üleliidulisel estraadikunstnike konkursil laureaadi tiitli. 1982.a. Moskvas toimunud autorikontserdil mängis ta aga klaveripartiid Gershwini kompositsioonist “Ameeriklane Pariisis”.

Meenutagem tänutundes ka 40-ndate lõpus Tallinnas tegutsenud ansambli “Rütmikud”, kus mängisid mehed, kes kõik on kujundanud meie levimuusikat: Arne Oit, Uno Naissoo, Vallo Järvi, Gennadi Podelski, Erich Kõlar ja Valter Ojakäär. Konservatooriumis õppides (Gennadi Podelski oli Eugen Kapi õpilane) käis ta orelitundides, nii et pole ime, et helilooja on esinenud ka orelimuusika õhtutega. Kohtumisõhtutel oma uusi laule esitades aga võlus Gennadi Podelski kuulajaid sarmika sametise häälega.

Looming

Täpset oopuste arvu ei oska vist keegi öelda. Laule on üle 500, lisaks vokaaltsükliid, suurvormid. Oratooriumisse “Aegade hää” oli kaasatud 4 koori, 4 solisti, etlejad, sümfooniaorkester, süntesaator, orel. Klaverikontsert on kirjutatud 1954.a. Rõhkesti on Gennadi Podelski loonud muusikat kinofilmidele. Laule kinofilmist “Vallatud kurvid” teame me kõik. Väga kujundlik on muusika “Mosfilmi” tööle “Suur atraktsioon”.

Gennadi Podelskil oli väga hea meloodiataju, fraasikujundamise oskus. Ta mõtles laulvalt, s.t. et iga teema oleks loomulik, mitte konstrueeritud. Tal oli oskust ka teistelt sniitti võtta, et hinnata häid leide konkurentidelt.

Elutöö

Kahtlemata ansambel “Laine”, loodud 1960.a. Meenutab **Leida Lukk**: “Juba paari kuu pärast astusime kahe lauluga kuulajate ette. Järgmisel aastal olime 3,5 kuud Kaug - Idas. Proove tegime isegi rongi kupees. Gennadil oli absoluutne kuulmine, polnud vaja mingit klaverit. Tagantjärele saame rääkida n.ö. LAINE - kõlast, proovides pandi paika kõigepealt alumised hääled, sellele ehitati peale ülemised. Laulsime isegi kaheksahäälsed akorde.”

Laine oli tõesti meie toonane esindusansambel, Eesti visiitkaart mitte ainult N.Liidus, vaid ka Soomes, Tšehhoslovakkias, Saksa DV-s. Kõige esinduslikum oli esinemine ENSV valitsusdelegatsiooni koosseisus Kanadas näitusel “Expo 67”. **Leida Lukk**: “1966.a. toodi meid ühe laulu pärast Kaug - Idast Moskvasse ja seejärel kohe Vladivostokki tagasi.”

Varsti tundis Gennadi Podelski, et lagi on käes. “Laine” ette asus Raivo Dikson - tulid uued kõlad, rahvalaulude töötlusted. Aga 1980 üllatas Gennadi Podelski kuulajaid kavaga “Laine 20”, milles lauldi klassikat.

Inimene

Gennadi Podelski oli väga hea suhtleja. Tal ei olnud tähtsaid või vähemtähtsaid persoone. Muusika ühendas teda kõige erinevamate inimestega. Söögi juurde jõi sageli klaasi vett. Ilma reklaamitagi teadis, et suitsetamine kahjustab tervist. Kunagi ei öelnud ära šokolaadist. Armastas head nalja, mõnusat seltskonda.

Ideedest ei tulnud tal kunagi puudus. Oli heas mõttes mängur, sest ei kartnud osa võtta paljudest konkurssidest, võistlustest. Enamjaolt tuli nendelt kilbiga tagasi.

Gennadi Podelskist jäi maha palju visandeid, lõpetamata meloodiaid. Kuid nendest lauludest, mis tehtud, säilivad paljud igihaljatena. Kui püsib see paepealne maa, püsib inimestes janu ilusa ja kauni järele.

Vasakult Vallo Järvi, Valter Ojakäär, Gennadi Podelski, Erich Kõlar peolauas 1983.

Vello Mikk

Koolidirektor nopib poistekooriga Euroopas medaleid

Neid on igat värvi

28. veebruaril laulsid Tartu Poistekoor, lastekoor Maarjalill ja tütarlastekoor Karukell oma dirigentide, s.h. peadirigendi **Undel Koka** taktikepi all ja tema auks tema 50. sünnipäeva puhul.

Vanim ja suuremate saavutustega on neist poistekoor, millega Undel Koka on olnud seotud poole oma elust, 1973. aastast peale, kui ta Tallinna Pedagoogilise Instituudi lõpetamise järel tuli elama oma abikaasa kodumaale - Tartusse. Algul lennati läbi kogu Venemaa - Omsk, Tomsk, Sverdlovsk, Novosibirsk, Kesk - Aasia, Taga - Kaukaasia, siis algasid reisirid piiri taha. 1985. a. laulufestivalilt Bulgaarias toodi Tartusse kuldmedal. Teed läksid lahti ka lääne poole - kontserdimatkad Soome, Rootsi. Repertuaar on küllalt keerukas, palju lauldakse algkeeles. 1989. a. saadi Iirimaa omataoliste kooride seas esikoht, üldarvestuses - laulsid ka täiskasvanud - oldi teised. 1993. a. saadi Hansa lauluvõistlusel Saksamaal kolmas koht. Mullu elati Tartu oma V poiste laulupeo tähe all, augusti sõpruskontsertidel Oulus mahtus aga ühte päeva koguni neli esinemist.

Ümberringi on abilised

Kodumaalgi ei olda ainult üks poistekoor paljude teiste hulgas. Solistidena on kaasa tõmmatud tuntud lauljad - Rauno Elp ja Alar Haak Estoniast, Alar Pentson Vanemuisest. Kaastegev on koor olnud Puccini "Tosca" etendustel Vanemuises. Kavade püütakse teha mitmekesised - rahvalaul, klassikaline

koorilaul, teiste rahvaste laulud. Välja on lastud 3 kassetti.

See kõik on toimunud vastutava töö kõrvalt. Juba 1977. a. sai Undel Koka muusikakallakuga keskkooli direktoriks, olles selles ametis ühtlasi noorim Tartus. Praegu kannab ta kolmandat hooaega Tartu linnavolikogus hoolt ka kogu linna hariduselu edendamise eest, on ka Tartu Kultuurkapitali nõukogus.

Ega seda koormat muidugi üksinda kanda jõuaks. Poistekoori peadirigent on Karlova Gümnaasiumi direktor siiski alles 1993. aastast, seejärel kui pensionile läks Uno Uiga. Ning abilisi on tal ka praegu. Repertuaari õpitakse kõigepealt häälerühmade kaupa, mida peale Undel Koka enda (tenorid) õpetavad veel Lennart Jõela, Anneli Traks ja Marge Plaks. Ka teevad nad hääleseadet, saades palga selle kõige eest Tartu Laste- ja Noortemajast. Kui häälepartiid selged, läheb kokkulaulmine kiiresti.

Nii on Undel Koka suutnud peale direktori- ja dirigentitöö endale aega varuda ka laulmiseks Lõuna - Eesti koorijuhtide segakooris Ugandi, mille koosseisus on käidud ära Austrias ja Prantsusmaal. Ugandi laulis ka Undel Koka juubelil.

Isa sõnad

Päevad on tööd täis, kuid eks mõnikord lipsa peast läbi ka minevikupildid. Erinevalt enamikust teistest Eesti tuntud koorijuhtidest pole Undel Koka konservatooriumi haridust. Kuid ka Pedas võis saada hea põhja, kui ise

mees oled - Koka teenis püüdliku tööga välja kõrgendatud stipendiumi ning lisaraha hankimiseks andis koolis veel laulutunde. Seal algasid ka välisreisid. 60-ndate aastate lõpus käis Peda tudengikoor kontserdireisil marsruudil Helsingi - Tampere - Lahti. Diplomaastast jäi meelde sõit koorifestivalile Ungarisse. Huvitav oli elu olnud ka enne seda lavatöölisena Panso teatris - Noorsooteatris. Ning selle eel õppimine Haapsalus - I Keskkoolis ja muusikakoolis. See oli isetegemise aeg - tehti teatrit ("Igavesti haljad palmid"), mängiti kooli sümfooniaorkestris ja spordistki ei jäänud kõrvale. Ja esimene omateenitud raha 3 rubla Turbas tantsumuusika mängimise eest!

Kuid kõige eredamad on mälestused lapsepõlvkodust Läänemaalt Karuse Kinksi külast Koka (sealt ka perekonnanimi) talust. Vanemad lapsi ei peksnud, küll aga laulsid koos nendega. Kodukandis polnud Undelil ja tema nooremal õel Salmel akordionimängus vastast. Meelde on jäänud, kui isa tõi jõulu eel koju harmooniumi. Aga eriti, kui ta poega Haapsallu kooli saates ütles: "Vaata poiss, et ma sinust ei kuule midagi halba!" Ning loodus...

"Tartus elades tunnen puudust merest ja kadakatest. Tingimata käin igal aastal pisut Pärnu kandis mere ääres ja kodumail armsate inimeste kalmudel. Isamaja on alles, kuid harmooniumi on ära viinud "kutsumata külalised", räägib Undel Koka. Ning isa sõnad: "Vaata poiss...". Nii on ta püüdnud elada ka pärast isa surma, mis tuli just siis, kui Undelil olid tema elu kõige kiiremad päevad - lõpuksamid ja diplomi kaitsmine Pedagoogilises Instituudis.

Ka teine juubel

Poolteist kuld varem, 15. jaanuaril pidas oma juubelipidu teine Tartu muusik-koorijuht, organist, õppejõud **Peeter Lokk** sai 70- aastaseks. Mees, kes on pikka aega dirigeerinud Juhan Simmi nimelist meeskoori, juhatas oma koori ka peoõhtul TÜ ajaloomuuseumi valges saalis. Muusikalisi tervitusi tõi hällilapsele Ugandi, kus P.Lokk ise kaasa lööb, Elleri-nim. muusikakooli tütarlastekoor. Treffneri kooli tütarlasteansambli juhataks Peeter Loki õpilane Ülke Keerberg.

Malle Elveti
tekst ja foto

Grupifotol Puurmani suvelaagris juulis 1996 on Peeter Lokk vasakult ja Undel Koka paremalt teine.

Mitmepalgeline muusik

Vahelduseks stressitekitavale poliitilisele kemplemisele meediakanalites oli 8. veebruaril ilus laupäeva õhtu Nigulistest.

Paar päeva varem 50 aastat tagasi nägi ilmalvagust helilooja **Villem Reimanni** peres poeg **Tõnu**. Esimene juubel andis põhjust tehtule tagasi vaadata, uusi sihte seada.

Lisaks oma neljale lapsele on Tõnu 23-aastase pedagoogitööga kasvatanud terve plejaadi noori viiuldajaid, kes temaga koos

innukalt musitseerisid. Kontserdi esimeses osas soleeris juubilar oreli saatel. Ettekanded tulid seni vähe tuntud teosed viiuli ja oreli repertuaarist: Saksa romantiku J.Rheinbergeri "Teema variatsioonidega", J.Haasi "Sonaat "Kyrie" viiulile ja orele", Jüri Tamverki "Sonaat-fantaasia viiulile ja orele", mille on helilooja kirjutanud Tõnu Reimannile ja Rolf Uusväljale (Ka H.Kareva viimane töö "Sonaat viiulile ja orele "Adaggio-hardushekt" on pühendatud samale

ansamblile. A.Kapi "Viimne pih" on leidnud innustavat järgimist.) Pikaajaline koostöö Rolf Uusväljaga andis nauditava muusikalise elamuse.

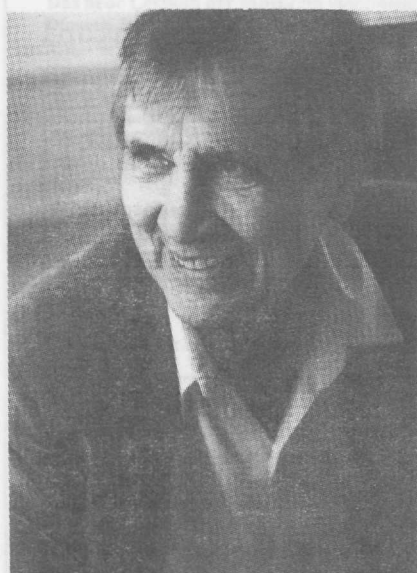
Kontserdi teises osas esines

Muusikaaasta algus Soomes

Tõuseb Einojuhani Rautavaara rahvusvaheline maine

Einojuhani Rautavaara sümfoonia "Angel of Lights", mida mängis Helsingi Linnaorkester Leif Segerstami juhatusel, sai Cannes'i Midem - plaadimessil **Cannes Classical Award** -preemia sarjas "Parim elava helilooja teose esitus". Tähtsamate rahvusvaheliste plaadiajakirjade peatoimetajatest koosnev žürii nimetas seda teost "julgeks ja omapäraseks". Samal plaadil on teinigi Rautavaara teos - orelikontsert "Annunciations", solistiks Kari Jussila. See plaat on varem saanud mitmesuguseid rahvusvahelisi autasusid ning on Soome ja BBC Music Magasini, samuti ajalehe The Times 1996. aasta parim plaat.

Selle aasta veebruaris tuli müügile Rautavaara viimane CD, millele on salvestatud Viulikontsert, sümfooniline luulend "Isle of Bliss" ja inglisarja esimene teos "Angels and Visitations". Viulikontserdi esitab ameeriklane Elmar Oliveira, kes 1978.a. võitis Moskvas Tšaikovski konkursi. "Isle of Bliss" on loodud Aleksis Kivi luuleteose "Linnukodu" ainetel 1978.a. "Angels and Visitations" on inglisarja esimene teos, aluseks lapsepõlve unenägu ingli külaskäigust.

Üleriigiline tunnustus Soome muusikaprofessoritele

Soome mulluseks parimaks teatmeteoseks on nimetatud neljaosaline "Soome muusika ajalugu". Selle autorid, muusikaprofessorid

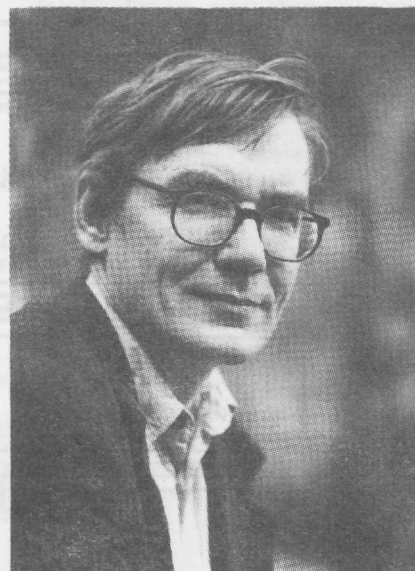
Fabian Dahlström, Mikko Heiniö ja Erkki Salmenhaara said 100 000 marga suuruse "Tiedo - Finlandia"-preemia. Põhjenduses öeldakse, et selle sarja väärtus info- ja teadusteosena säilib palju aastakümneid. Peaaegu igal leheküljel on uut infot, mis on seotud autori uurimuste ja kogemustega muusikamaailmas. Muusika ajalugu tänapäevani valgustav mitmekõiteline teos on rahvuslik tähtsündmus. Autorid täidavad suure augu Soome kultuurialajaloos.

Professor **F.Dahlström** on Abo Akademia muusikateaduse professor ning Sibeliuse Seltsi esimees. Ta juhatab hiiglaslikku Sibeliu-projekti - helilooja kõigi muusikateoste ühissarja ilmumist. Professor **Mikko Heiniö** (1948) on helilooja, pianist ja dirigent, Turu Ülikooli professor.

Helsingi Ülikooli abiprofessor Erkki Salmenhaara (1941) sai veel teisegi tunnustuse osaliseks: Professoriliit valis ta Teaduse päevade ajal jaanuaris **aasta professoriks**. Teda peetakse Soome muusikaajaloo juhtivaks asjatundjaks. Üksinda kirjutas ta "Soome muusika ajaloo" teise ja kolmanda köite.

Varem on E.Salmenhaara olnud suureks abiks prof. Erik Tawastjernal viieosalise Jean Sibeliuse biograafia kirjutamisel ja saanud 1988.a. riikliku teaduse publitseerimispreemia Leevi Madetoja biograafia eest. Ta on olnud ühingu Soome heliloojad ja Soome sümfooniaorkestrid esimees ning Soome Muusikateadusliku Seltsi sekretär, samuti Riiklikus helikunsti kunstikomisjonis.

Kalevi Aho 10. sümfoonia esiettekannet väga edukas

Lahti Linnaorkester Osmo Vänskä juhtimisel on teeninud tunnustust ja preemiaid esijoones suurepärase esiettekannetega. Tema kontsertidele koguneb palju muusikakriitikuid mitmelt poolt maailmast, eriti kui mängitakse midagi uut. Parimate Soome nüüdisheliloojate hulka kuuluva Kalevi Aho 10. sümfoonia esiettekannet oli jällegi selline sündmus. See toimus 6. veebruaril Lahti Püha Risti kirikus ja kanti üle ka televisioonis. Esimesed vastukajad ajakirjanduse olid ülistavad.

Kalevi Aho on olnud Sibeliuse Akadeemias Einojuhani Rautavaara õpilane, seejärel täiendanud end Lääne - Berliinis Boris Blacheri juures, töötanud Helsingi Ülikooli muusikateaduse lektorina ja Sibeliuse Akadeemia kompositsiooniprofessorina, aastast 1993 vabakutseline. Peale sümfooniate kuulub Aho toodangu hulka kaks ooperit, kolm kontserti, kaks kammer-sümfooniat keelpillidele ning rohkesti muud kammer-, vokaal- ja orkestrimuusikat, samuti kammerarranzheeringuid teiste heliloojate teostest. Ahot tuntakse ka muusikasseistina.

(Lahti orkester esineb 25. aprillil Estonia kontserdisaalis, vt. lk. 23 - toim.)

Meeskoorilauludeuus väljaanne

Soome vanim praeguseni tegutsev 1883.a. asutatud meeskoor **Ylioppilaskunnan laulajat** (YL) otsustas 70-ndail aastail luua meeskoorilaulude rahvusraamatukogu, s.o. avaldada trükituina ja salvestatuina kõik Soome heliloojate arvestatavad meeskoorilaulud.

Praegu on sellest sarjast lauljail juba käes Leevi Madetoja (1887 - 1947) kõigi 50 meeskoorilaulu noodid ja lindistused kolmel kompaktplaadil, Taivo Kuula (1883-1918) kõigi 32 laulu salvestused, samuti Selim Palmgreni (1878-1951) kõigi 118 laulu noodid. Viimased on toimetanud Uolevi Lassander, salvestamine algas selle aasta algul. Juba varem oli YL lindistanud Jean Sibeliuse (1865-1957) meeskoorilaulud, nüüd valmistatakse ette nende nootide kirjastamist ja seejärel tehakse neist uued CD-d. Kõik need valminud noodid ja lindistused on antud ka Eesti Rahvusraamatukogule.

Uude kogumikku lisanduavad ka Sibeliuse, Madetoja, Kuula ja Palmgreni vähemtuntud kaasaegsete, samuti nüüdisaegsete Soome heliloojate meeskoorilaulud. Kõige selle teostegemiseks kulub aga aastaid.

Uolevi Lassander

juubilari õpilastest koosnev keelpilliorkester, klaveril Matti Reimann. Esitati J.Haydni "Kontsert viiulile, klaverile ja keelpillidele", Fr. Schuberti "Polonees", viiulisoolod juubilariilt. Lisapalana A.Dvoraki "Kavatiin". Hästi valitud, huvitav ja oskuslik kava ülesehitus, peen musitseerimine, Tõnu napid ansamblijuhi zhestid lummasid saalitäit rahvast. Öhtu oli meeltülendav ja hingepuhastav.

Põhitöö kõrval on Tõnul jätkunud aega

sisukaks kontserditegevuseks. Nii on tal olnud võimalus esinemiseks Stockholmis ja Helsingi Tempeliaukio kirikus. Need on leidnud kohapealsetes lehtedes positiivset järelkaja.

Peale pedagoogitöö EMA-s on Tõnu võtnud oma südameasjaks eesti viiuldajate harimise muulgi kombel ja andnud noortele talentele võimaluse koos musitseerida. Juba kolm suve rikastub väikelinnas Haapsalus muusikaline tegevus. Festivali kunstiline juht

on Tõnu Reimann. Viimased kaks aastat on samal ajal toimunud viiuldajate suvekursus, mille lõppakordiks on osavõtjate kontsert umbes tuhandele kuulajale.

Jääb üle soovida Tõnule jätkuvalt rahuldust pakkuvat pedagoogilist tööd, huvitavaid ettevõtmisi, aega oma suurele perele mõni ilus asjakene puust valmis nikedada. Õnne ja tervist!

Helje Sõber

LILLEKE VÄIKE

Andantino

Tekst ja muusika Uno Antoni

The first system of the score shows the piano introduction. It consists of two staves: a treble clef staff with a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C), and a bass clef staff. The music features a steady accompaniment of chords in the right hand and a melodic line in the left hand.

The vocal line for the first system is written on a single treble clef staff. It begins with a rest for two measures, followed by a series of eighth and quarter notes.

1.3. Kui sa mind armastad lilleke, väike.
 Kui ma sind armastan lilleke, väike.
 2. Miks väike lilleke talvel ei närtsi?
 Lill on nii väike, kuid õis nagu uh-kus.

Siis paistab mulle ja
 Siis õitse öösel ja
 Kõik teised lil-led
 Ar-mastus ise ei

The second system of the score continues the piano accompaniment. It features similar chordal textures and melodic lines as the first system, with a key signature change to two sharps (F# and C#) and a 2/4 time signature.

The vocal line for the second system is written on a single treble clef staff. It includes first and second endings, marked with '1.' and '2.' respectively. The first ending leads back to the beginning of the phrase, while the second ending concludes with a 'CODA' symbol.

1.
 sinu-le päi-ke.
 päe-val, kui
 oota-vad märtsit.
 vaja ju

2. CODA
 päi-ke.
 puhkust.

The third system of the score continues the piano accompaniment. It features similar chordal textures and melodic lines as the previous systems, with a key signature change to one sharp (F#) and a 2/4 time signature.

CODA

The fourth system of the score continues the piano accompaniment. It features similar chordal textures and melodic lines as the previous systems, with a key signature change to one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The system concludes with a 'molto rit.' marking and a 'Ped.' (pedal) instruction.

molto rit.

Ped.

UUT EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU MUUSIKAFONDIS

KIRJANDUS

- Eesti helisalvestised 1994 : nimestik.** - Tln., 1996. - 90 lk.
Lauluraamat : (55 laulu mitmele mäitsele) - Tln., 1996 - 366 lk.: ill.
Taggo, Marvi. Anu Kaal : seitsmes vaatus. - Tln., 1996. - 65 lk.: ill.
Das neue Lexikon der Musik : in vier Bänden. - Stuttgart - Weimar, 1996.
Dieman-Dichtl, Kurt. Sagenhaftes Österreich ein Liebeserklärung an unsere Heimat. - Wien - München, 1994. - 304 S.
Kurt, Sabine. Beethovens Streichquintette. - München, 1996. - 317 S. Mus.
Lotti, Tuula. Opiskelumestys Sibelius Akatemian solistisessa koulutusohjelmassa. - Helsinki, 1996. - 156 s.
Olivier, Brigitte. J. Massenet. - Paris, 1996. - 296 p. : mus.
Olsson, Ulf. Konstruktion av en kropp : musikessäer. - Stockholm, 1992. - 139 lk.
Walter Jurmann : catalogue of works. - Los Angeles, 1995. - 112 p. : ill.
Xenakis, Iannis. Musique et originalité suivi de notes sur un geste électronique. Sur le temps. Eschycle, un theatre total. - Paris, 1996. - 57 p.

NOODID

- Berlioz, Hector.** Symphonie fantastique and Harold in Italy. - New York, 1984. - 320 lk.
Bizet, Georges. L'Arlesienne : Fantasia für Blasorchester (Bearb. von) Reinhardt Brandtner.
Corea, Chick. The eye of the beholder : electric band. - Milwaukee, 1989.
Franck, Cesar. Andantino : Bearbeitung für Blasorchester (Bearb. von) Albert Loritz. - 1989. Panis angelicus, - 1994.
Hindpere, Hans. Lauluredel : 1 : häälele ak. märkidega. - Tln., 1996. - 31 lk. : ill.
Händel, Georg Friedrich. Passacaille : Bearbeitung für Blasorchester, Albert Loritz. - 1988.
The jazz solos of Chick Corea : for all instrumentalists / transcribed by Peter Sprague. - 172, (1) lk.
Koolirahva lauluraamat : (1-4 häälele a capp. ja klaveri saatena, ak. märkidega). - Tln., 1996. - 550 lk.
Kõlar, Leelo. Väikesed klaveripalad lastele eesti rahvaviisidel. - Tln., 1996. - 15 (1) lk. : ill.
Löffler, Willi. Zu Gast bei Nico Dostal., 1 direktsoon (11 lk.), 46 häält (190 lk.). - Puhkpilliorkestrile.
Metsala, Anne. Solfedzho algastmele : 1-2 klass. - Tln., 1996. - 135 (1) lk., tabelid.
The new busker's fake book : 1001 all-time hit songs. - London, 1994.
Rawlins, Robert. A simple and direct guide to jazz-improvisation., 1995. - 60 lk.
Verdi, Giuseppe. Ouverture zur Oper "Nabucco" : Bearbeitung für grosses Blasorchester, 1989. - 1 direktsoon (19 lk. : portr.), 52 häält (195 lk.).
Vesper Tallinna Jaani kirikus - 6 lk.
Vlak, Kees. Kumbayah variations, 1996. - 1 partituur ja direktsoon (64 lk.), 72 häält (207 lk.).

HELIÜLESVÕTTED

KOMPAKTPLAADID

- America Latina...** : mon amour / perf. by Richard Clayderman (piano) - 1994.
Broberg, Bosse. Regni / played by the Nogenja Jazz Soloist Ensemble. - Stockholm, 1996.
Brothers. perf. by Take 6 (ensemble). - 1996.
The Castle of Fair Welcome : Courtly songs of the later fifteenth century / perf. by Gothic Voices (ensemble). - London, 1986.
Florilege gregorien. presente par : Choeur des moines del'abbaye Saint-Pierre de Solesmes, direction : Dom Jean Claire. - Solesmes, 1985.
Ludus Danielis. Mysteryenspiel aus dem 13. Jahrhundert / vorgetr. von Estampie (Münchner Ensemble für frühe Musik) ; Konzeption und Leitung : Michael Popp. - Heidelberg, 1994.
Mitchell, Joni (autor, esitaja). Misses, 1996.
Pure Rock Ballads. - 1996.
Schütz, Heinrich. Musikalische Exequien / perf. by Chapelle Royale ; dir. Philippe Herreweghe. - 1987.

HELIKASSETID

- Ja sealt nad tulevad** / esit. : Reet Linna, ans. Easy Living jt. muusikud. - Tln., 1996.
Kukerpillid (ansambel) Kui tore on see. Tln., 1996.
Mis värvi on armastus / erinevad esitajad. - Tln., 1996.
Mägi, Ester. Maarjasõnajalg. / kammermuusika kitarriga / esit. : Heiki Mätlik, kitarr, Leili Tammel, metsosopran, Tiit Levald, sopran, Jaan Õun, flööt jt.
Noisy Nation. The album / Tabasalu, 1996.
Vanaviisi 10 (ansambel). - Tln., 1997.
Vennaskond (ansambel). Mina ja George / Tln., 1996.

EESTI KONTSERDI KONTSERDID MÄRTSIS

3. IV kell 19.30 Estonia kontserdisaal - **NORDIC CONCERT SERIES** (otseülekanne Eesti Raadios). **TIPPSOLISTE** ERSO, (Sergei Stadler (viul, Venemaa), dir. Arvo Volmer. Beethoven, Tüür, Sümfoonia nr. 3 (esiettekann). Pilet 75.-
 5. IV kell 16 Väravatorn - **Hortus Musicus.** Piletid 50.-
 6. IV kell 16 Purte Linnus - **UNUSTATUD VIULINOVAATOREID.** Ulrika Kristian (viul), Imbi Tarum (klaver), Tõnu Jõesaar (barokktšello). Biber, Schmelzer, Corelli. Piletid 30.-
 6. IV kell 16 Estonia kontserdisaal, 7. IV kell 18 Otepää Teatrimaja - **RAM. Dir. Robert Sund (Rootsi).** Ameerika ja Põhja-Euroopa muusika. Piletid Tallinnas 30 - 50.-
 8. IV kell 19 Estonia kontserdisaal - **Nikolai Luganski (klaver, Moskva).** Mozart, Chopin, Skrjabin. Piletid 40 - 75.-
 8. IV kell 18 Võru Muusikakool, 9. IV kell 15 Rääpi Muusikakool, 10. IV kell 19 Põlva Muusikakool, 10. IV kell 19 Tartu Ülikooli aula - "NELJAL KÄEL JA KAHEL KLAVERIL" NATA-LY SAKKOS, TOIVO PEÄSKE. Piletid 30.-Tartus
 10. IV kell 18 Kuressaare Muusikakool, 13. IV kell 16 Rakvere Kauri kool - **Peep Lassmann (klaver)** Schubert, Messiaen. Piletid Rakveres 20.-
 11. IV kell 19 Paide Vallitorn - **Tallinna Keelpillikvartett.** kaastegev Vahur Vurm (klarnet). Mozart, Schubert.
 13. IV kell 16 Estonia kontserdisaal - **EESTI MUUSIKA PÄEVAD** ERSO, dir. Andres Mustonen. Solistid Kalle Randalu (klaver), Kristjan Randalu (klaver), Arto Noras (tšello). Mozart, Kangro, Šostakovitš, Rääts. Piletid 30 - 50.-
 15. IV kell 18 Jõgeva Muusikakool, 16. IV kell 18 Põltsamaa Muusikakool - **VIULIMUUSIKAT LÄBI AEGA.** Urmas Vulp (viul), Vardo Rumessen (klaver).
 15. IV kell 19 Estonia kontserdisaal, 16. IV kell 19 Vanemuise kontserdisaal - **THE KING'S SINGERS.** Piletid Tallinnas 150 - 250.-
 17. IV kell 19 Estonia kontserdisaal - **THE KING'SINGERS.** ERSO, dir. Paul Mägi. Rossini, Debussy, Faure, Strauss. Piletid 250 - 350.-
 18. IV kell 19 Niguliste - **PÕHJAMAASE KULTUURIFESTIVAL BALTIKUMIS. KOPENHAAGENI POISTEKOOR.** Dir. Ebbe Munk. Palestrina, Monteverdi, Lange-Müller, Nielsen, taani laulud ja madrigalid.
 19. IV kell 15 Narva Linnus - **REIN RANNAP (klaver).** Liszt, improvisatsioonid.
 22. IV kell 19 Tõrva kammersaal, 23. IV kell 19 Pärnu Agape Keskus, 24. IV kell 19 Haapsalu Toomkirik, 26. IV kell 18 Tartu Ülikooli aula, 27. IV kell 16 Estonia kontserdisaal - **VIVALDIANA. Hortus Musicus.** Dir. Andres Mustonen. Piletid Tartus 40.- ; Tallinnas 40 - 75.-
 22. IV kell 19 Estonia kontserdisaal - **Vene heliloojate virtuosset klaverimuusikat.** HANNA HEINMAA, MATI MIKALAI, MARKO MARTIN, RALF TAAL. Prokofjev, Skrjabin, Tšaikovski, Rahmaninov. Piletid 40.-
 24. IV kell 19 Estonia kontserdisaal - **TIPPSOLISTE.** ERSO, dir. Arvo Volmer. Ulf Wallin (viul, Rootsi). Nielsen, Haydn.
 25. IV kell 16 Estonia kontserdisaal - **LAHTI SÜMFOONIAORKESTER** Dirigent Osmo Vänskä (Soome). Solist Folke Gräsbeck (klaver, Soome). Sibelius, Grieg, Aho (vt. ka lk. 20). Piletid 50 - 100.-
 27. IV kell 16 Käina Kaunite Kunstide Kool - **EESTI POISTEKOOR.** Dir. Venno Laul.
 29. IV kell 19 Mustpeade maja Valge saal, 30. IV kell 19 Pärnu Raekoda - **MUUSICA HUMANA (Leedu) Muusikaline ohver.** J.S. Bach'i samanimeline teos. Piletid Tallinnas 50.-
 30. IV kell 21 Rotermanni Soolaladu - **SUUR VOLBRIÖÖ KONTSERT - SHOW! RAM.** Dir. Ants Soots, Ants Üleoja. Eesti autorite teoste esmaettekanded. Piletid 60.-
 INFO tel. (22) 443 198. Fax (2) 6314 171

Kutsume Põlvase sünnipäevapeole

Elupuudega palistatud pargi serval asub valgete sammastega ehitus, kust kuuluke esmaspäevast pühapäevani (kaasa arvatud) pillimängu ja laulu. Selle endise parteimaja alumisel korraldab töötav nüüd Põlva Muusikakool.

Alustasime Põlva keskkooli ruumides, kuid aeg on viinud asja edasi sellisel, et nüüd on meil omad ruumid. Täna seaks on koolis 125 õpilast : klaveris 49, akordionis 28, viiulis 32 ja puhkpillil 16. Õpetajaid on 17.

Et kool on saanud arvestatavaks kogu Eestis, seda tunnistavad meie õpilaste hinnatavad tulemused konkurssidel. Tuntuim on meie viiuliosakond eesotsas õpetaja Tiina-Mai Arundiga. Tema ennastalgava töö tulemusena on koolis Lõuna-Eesti suurim viiuldajate ansambel. Selle esinemised on kaunistanud maakonna esinduslikumaid ja pidulikumaid sündmusi.

Tänavu loodi koolis ka sümfoniettorkester viiulioõpetaja Aksel Koppeli juhendamisel. Akordioniosakonna õpetaja Heli Mõttuse õpilane Mihkel Tagel on võitnud mitmeid konkursse nii Eestis kui ka väljaspool. Mitmed puhkpilliosakonna õpilased (õpetaja Mare Põld) mängivad linna I kategooria puhkpilliorkestris, samuti keskkooli orkestris, mis on ka I kategooria orkester.

Väga paljud meie kooli lõpetanud on elukutseks valinud muusika. Kaks klaveriosakonna vilistlast on pärast kutsehariduse omandamist tulnud oma kooli õpetajateks.

Peaaegu kõik kooli õpetajad tegelevad kutsetööga aktiivselt ka väljaspool kooli, juhtides koore, ansambleid, osaledes lauljatena ja pillimängijatena linna isetegevuses.

Kogu kooli ajaloo jooksul on direktoriks olnud Ülle-Liis Sööt.

Tänavu täitva 30. aastapäeva puhul korraldab kool **sünnipäevapeo**. Ootame endisi õpilasi, õpetajaid ja kõiki, kes ühel või teisel kombel on meie kooliga olnud seotud, kooli aktusele 5. aprillil algusega kell 12.00 Põlva Kultuurikeskusesse. Kohtumiseni !

Maret Kolsar,
õpetaja

“Eesti Mozart” tema õpetaja pilgu läbi

Viimasel ajal on mitmete eesti kultuuriväljaannete ja ka Klassikaraadio huviorbiiti tõusnud noor komponist ja viiuldaja, Tallinna Muusikakooli õpilane **Mihkel Kerem**. Selle 16-aastase noormehe muusikas on erinevad kriitikud leidnud paljugi harvaesinevat. Teda on nimetatud isegi “Eesti Mozartiks”. Eesti muusika ajaloost on teada vaid üks siia kõrvale panna sobiv näide varaküpsenud talendist Kuldar Singi näol. Mihkel Keremi puhul on tegu aga veel ka tugeva interpreediga - tema viiulimänguuskust hinnati üle-eestilisel konkursil I preemiaga. Tähelepanuväärivaks tuleb pidada noore helilooja võimet kiiresti komponeerida. Juba praeguseks on tema teoste nimistus 4 keelpillikvartetti, 2 viiulisonaati, umbes 40-minutiline sümfoonia ja hulk väiksemaid teoseid.

Kuna noormehe töid - tegemisi on ajakirjanduses juba mõnevõrra käsitletud kas otsese intervjuu vormis või kontserdikriitika näol, otsustasin Muusikalehe lugejaile seda teemat valgustada veidi teisest vaatenurgast. Palusin selgitusi ja kommentaare Mihkel Keremi juhendajalt kompositsiooni alal **Mati Kuulbergilt**.

Kuidas Te võrdleksite Mihkel Keremit oma teiste kompositsiooniõpilastega?

Ta on teistest peajagu üle.

Kui kaua on ta Teie käe all õppinud?

Viis aastat. Ta alustas 5. klassis. Praegu on ta 10. klassis ja nüüd on 2,5 aastat muusikakeskkoolis õppimist veel ees.

Klassikaraadio saates ütles Kerem, et tema praegune põhiriik on suunatud

instrumentaalmuusika loomisele. Kas selles on oma osa ka Teie soovitud?

Ei ole. See on ilmselt juhuslik kokkulangemine, sest ka mina põlgasin omal ajal ära vokaalmuusika. Hiljem, kui saad natuke targemaks, selgub, et inimhäälel on ikkagi kõige ilusam instrument. See, et ta praegu on pühendunud instrumentaalmuusikale, ei ole aga sugugi halb.

Kerem paistab silma suure produktiivsuse poolest. Kas see on tema voorus või näete te selles ka mingisuguseid ohte?

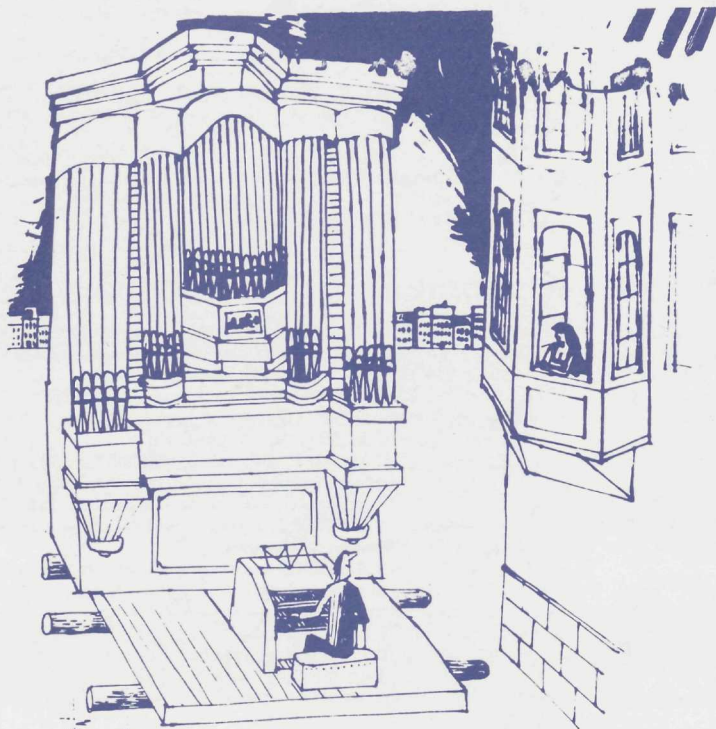
Ta kirjutab tõesti palju. Kardan ainult, et ta ennast tühjaks ei kirjuta. Mingil hetkel, see võib olla näiteks Muusikaakadeemia ajal, võib tekkida olukord, kui ei ole enam midagi öelda. Selle vastu on olemas aga hea rohi. Tuleb võtta teine stiil. Teadlikult. Siiani on ta kirjutanud à la Šostakovitš. Sümfoonia aeglane osa oli Mahleri moodi. Miks mitte võtta eeskujuna teistelt headelt komponistidelt, see ei tähenda veel mahakirjutamist.

Noorte heliloojate puhul on tihti nii, et ei pruugita arvestada reaalsust. Kiputakse kirjutama üligrandioosseid vorme ja sellistele kollektiividele, kes ei soovi vähetuntud autori muusikat vastu võtta. Kas annate oma hoolealustele ka nõu, kuidas taktikaliselt kõige targemini käituda, mida kirjutada?

Seda nõu olen neile andnud küll. Tuleb püsida reaalsuses. See on tegelikult kõige raskem probleem. Inimesed võtavad end kokku ning kirjutavad suured ja head teosed, kuid lõppresultaat on selline, et neid ei saagi ette kanda.

Järgneb

Aaro Pertmann

SERENAAD ORELIGA.

Henry Büttneri karikatuur

Fotomõistatuse lahendajale

Muusikalehe veebruarinumbri hilinemise tõttu ei hakka toimetus kokkuvõtteid tegema lahendusvõistluste tulemustest. Lahendusi võib postitada 25. märtsini.

NÄTSTI !

Alati aktuaalne laul

Aastad mööduvad,
tuuled pöörduvad,
tsirkus alati jääb.

Kõige vananenum 10-aasta tagune laul

Jätke võtmed väljapoole,
kui te lahkute!

I.T.Stän

MÜÜA hästihoitud vanaaegne tiibklaver Presselt Riga. Teateid saab päeval tel. (279) 61 367, õhtul (279) 61 948. Ene Salumets.

Muusikaleht

Peatoimetaja Mart Vainu. Korrespondent Aaro Pertmann. Väljaandja AS Askarell Kultuurkapitali toel. Telefonid 423 205, 525 124. Kirjad EE0034, Tallinn, pk. 996. Honorari saab kätte Narva mnt. 40 (EVEA panga maja), IV korrus vasakule trepist üles, tuba 411, telefon 421 456.